

Општина Сента

Стратегија развоја општине Сента
2014-2020.
(са Акционим планом)

- НАЦРТ -

Сента, август 2013.

Садржај

Порука Председника општине	...	4
Преамбула	...	5
Израда Стратегије одрживог развоја	...	7
Листа скраћеница	...	8
Методологија израде	...	9
1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ	...	11
1.1. Административни и географски положај	...	11
1.2. Кратак историјат Општине	...	12
1.3. Општи подаци о становништву	...	16
1.4. Карактеристике локалне самоуправе	...	16
1.4.1. Комуникација Општине са окружењем	...	18
1.4.2. Канцеларија за локални економски развој	...	20
2. ИНДИКАТОРИ	...	22
3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	...	24
3.1 Економски развој	...	24
3.1.1. Опис тренутне ситуације	...	24
3.1.1.1. Анализа тржишта рада и радне снаге	...	24
3.1.1.2. Индустрија	...	25
3.1.1.3. Пољопривреда	...	27
3.1.1.3.1. Биљна производња	...	28
3.1.1.3.2. Сточарство	...	31
3.1.1.4. Развој МСП и предузетништва	...	34
3.1.1.5. Туризам	...	35
3.1.1.6. Услуге и трговина	...	37
3.1.1.7. Кратак преглед релевантних планских докумената	...	37
3.1.2 SWOT анализа – ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	...	38
3.2 Друштвени развој	...	39
3.2.1. Опис тренутне ситуације	...	39
3.2.1.1. Образовање	...	39
3.2.1.2. Здравствена заштита	...	42
3.2.1.3. Социјална заштита	...	44
3.2.1.4. Култура и уметност	...	44
3.2.1.5. Спорт и рекреација	...	44
3.2.1.6. Медији и информисање	...	45

3.2.1.7. Невладине организације	...	46
3.2.1.8. Кратак преглед релевантних планских докумената	...	46
3.2.2 SWOT анализа – ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ	...	48
3.3 Животна средина и инфраструктура	...	49
3.3.1. Опис тренутне ситуације	...	49
3.3.1.1. Клима и рељеф	...	49
3.3.1.2. Водни ресурси	...	51
3.3.1.3. Ваздух	...	51
3.3.1.4. Биљни свет	...	52
3.3.1.5. Животињски свет	...	52
3.3.1.6. Инфраструктура	...	53
3.3.1.6.1. Путна мрежа	...	53
3.3.1.6.2. Електронска комуникациона инфраструктура	...	57
3.3.1.6.3. Електрификација	...	57
3.3.1.6.4. Топлификација и гасификација	...	58
3.3.1.6.5. Водоснабдевање	...	59
3.3.1.6.6. Канализација и отпадне воде	...	59
3.3.1.6.7. Одлагање чврстог отпада	...	62
3.3.1.6.8. Рециклажа	...	65
3.3.1.7. Кратак преглед релевантних планских докумената	...	66
3.3.2 SWOT анализа – ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ИНФРАСТРУКТУРА	...	68
4. ИНТЕГРАЛНА АНАЛИЗА	...	69
4.1 Кључни фактори успеха	...	73
5. ДЕФИНИСАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ	...	75
5.1 Дефинисање визије	...	75
5.2 Дефинисање приоритета, стратешких циљева и програма	...	76
6. АКЦИОНИ ПЛАН	...	78
7. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ	...	103
8. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	...	105
АНЕКСИ	...	107
• Индикатори		
• Закључак о изради СЛОРа		
• Project fishe за <i>ТОП 10 пројеката</i>		
• Профил локалне заједнице/општине		

Порука Председника општине

Сента је град богате прошлости. Историја Сенте нас свакако чини поносним, али, истовремено, и обавезује да са одговорношћу наставимо и будућим генерацијама оставимо још лепши град.

Ново време доноси нове изазове. Данас у 21. веку, неопходно је да у складу са околностима дефинишемо нашу визију развоја. Наша визија је: Сента лидер Потисја.

Стратегија развоја треба да представља наш план како да остваримо ову визију. Желимо да Сенту градимо као економски развијену, демократску и социјално одговорну општину.

Развијена економија, пољопривреда и инфраструктура, нова радна места, брига о социјално угроженим групама, богат културни живот, квалитетно образовање, адекватна здравствена заштита, развијене спортске и рекреационе активности, усклађени урбанистички развој, јавна безбедност - то су циљеви које морамо да реализујемо уколико желимо да наша визија заживи.

Општину Сенту не чини само град – већ и 4 села. Обавеза свих нас је да живот у селима, што је више могуће, учинимо сличним животу у граду.

Време у коме живимо, транзиција, светски економски проблеми, али паралелно са тим и отварање бројних фондова који финансирају квалитетне развојне пројекте, намећу потребу локалним заједницама да планирају свој краткорочни и дугорочни развој.

Средства којима располажу локалне власти нису довољна да подмире потребе и унапреде квалитет живота грађана.

Недостатак одговарајућих локалних стратешких докумената онемогућава да општине постану квалитетан сервис грађана, али и добар пословни партнер. Зато ће општина Сента приступити пројекту израде Стратешког плана развоја за период 2014-2020, са циљем стварања смерница будућег развоја локалне заједнице и повећања квалитета живота локалног становништва.

Стратешки план развоја ће дефинисати основне правце кретања свих сектора, у циљу уравнотеженог развоја и одрживог управљања расположивим ресурсима. Овакав плански приступ омогућава и квалитетнију бригу о потребама грађана, приступ средствима из бројних фондова, стварање партнерстава, размену искустава и максимално коришћење локалних ресурса. Стратешки план развоја општине Сента ће настати укључивањем великог броја учесника разних профила из различитих области деловања (локални доносиоци одлука, стручњаци из локалне власти, цивилни сектор, привредни субјекти, установе, удружења, грађани и др.) са циљем што ширег дефинисања проблема, потреба и пројектних идеја, али и успостављања чвршће сарадње. Касније, овако дефинисан план је основа израде секторских акционих планова, као и извор идеја за пријаву пројеката код бројних домаћих и међународних фондова.

Од 2015. године овај стратешки план ће бити основа за програмско буџетирање.

Позивам вас да идејама и предлозима учествујете у стварању боље средине за живот свих нас.

У Сенти, септембра 2013. године

Рудолф Цегледи, Председник Општине

Преамбула

Општина Сента предузима значајне кораке у планирању сопственог развоја у складу са постојећим законским оквирима и савременим европским и светским токовима. Данас је суштински елемент у било којој земљи јачање локалних капацитета и развијање свести у циљу локалног одрживог развоја.

Савремени свет се последњих деценија све више бави проблемима одрживог развоја, који нису више само питање конкретних земаља, већ управо због своје све веће међузависности, питање одрживости је наднационалног карактера. У складу са тиме, потписана су и усвојена многобројна документа која пред конкретне земље постављају шире циљеве. Полазећи од извештаја Римског клуба са почетка 70-их година 20. века, преко Рио декларације и Агенде 21¹ из 1992. године, свет определио и своје развојне циљеве дефинисао у Миленијумским циљевима развоја Уједињених Нација из 2000. године.

Европска Унија је у последњих 20-ак година, прешла пут од потписивања и усвајања бројних споразума, конвенција и стратегија, да би данас стигла до своје стратегије одрживог развоја дефинисане у документу под називом Европа 2020, у којем се пред земље чланице и оне које то намеравају да постану, поставља за циљ економски развој ЕУ заснован на знању, уз очување животне средине, висок ниво запослености, продуктивности и социјалне кохезије.

Многе земље су своје националне стратегије одрживог развоја већ ускладили са поменутиим наднационалним стратегијама и циљевима. За Републику Србију национални стратешки документ у овој области је Национална стратегија одрживог развоја,² која дефинише одрживи развој као циљно оријентисан, дугорочан, непрекидан, свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) на свим нивоима. У Стратегији се потенцира израда модела који на квалитетан начин задовољава друштвено-економске потребе и интересе грађана, а истовремено уклања или знатно смањује утицаје који прете или штете здравој животној средини и природним ресурсима.

У складу са процесима стратешког планирања, и Аутономна покрајина Војводина је, нарочито од уласка у 21. век, започела са дефинисањем својих стратешких циљева, и то у свом најзначајнијем стратешком документу Програм привредног развоја АП Војводине за период 2004-2007, односно његовој Новелираној Ех-Post анализи привреде АП Војводине из 2006. године. Поред тога, треба напоменути да се процес стратешког планирања спровео и на нивоу Баната, а да је резултирао документом под називом Интегративни план друштвено-економског развоја Банат 2005-2007. Реално је очекивати да ће се при напретку у ЕУ интеграцијама, моћи јасније сагледати улоге региона и суб-региона у оквирима конкретне државе, па ће самим тим и израда нових стратешких докумената бити оправдана и утемељенија.

¹ Једно од поглавља Агенде 21 о битним групацијама је и поглавље о улози локалних власти. Са свих страна света, разна тела су наглашавала њихову улогу у конкретној примени "одрживости" на локалном нивоу. Из овога је и произашла препорука дата у 28. поглављу – да локалне власти треба да се консултују са становништвом у погледу осмишљавања стратегије за стварање Локалне Агенде 21.

² www.odrzivi-razvoj.gov.rs

И коначно, и општина Сента је више пута била укључена у процес планирања, па тако и стратешког планирања. Резултати тих процеса су следећи документи:

1. Развојни план општине Сента 2007-2013.
2. Стратегија развоја спорта у општини Сента 2012-2016.
3. Стратешки план развоја социјалне заштите општине Сента за период 2009-2014.
4. Локални план управљања отпадом у општини Сента 2010-2020.
5. Стратегија за младе општине Сента за период 2010-2014. године
6. Локални план акције за децу (из 2007. год.)
7. Просторни план општине Сента (из 2008. год.)
8. План одбране од поплава општине Сента (из 2010. год.)
9. План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама општине Сента (из 2010. год.)

Истеком планског периода Развојног плана општине Сента 2007-2013. стекли су се услови за израду нове и потпуније стратегије одрживог развоја која ће у себи прецизирати стратешке циљеве и начине њиховог остваривања и вредновања, и која ће садржати у себи Акцион план њене реализације.

Сви претходно наведени документи представљају основ за израду **Стратегије развоја општине Сента 2014-2020. са Акционим планом** (у наставку: Стратегија), која је по својој суштини стратегија одрживог локалног развоја . Изради Стратегије се приступило системски и у партнерству са Владом Аутономне покрајине Војводине, односно Секретаријатом за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, а који је пружио финансијску подршку и Регионалним центром за друштвено-економски развој БАНАТ, д.о.о., Зрењанин, који је обезбедио техничку подршку у овом процесу стратешког планирања.

Да би се стекли и други неопходни предуслови за израду Стратегије, Општинско веће општине Сента је донело Закључак (број: 02-22/2013 од 29.01.2013. године) о приступању изради **Стратегије развоја општине Сента 2014-2020. са Акционим планом**, при чему је формиран и Тим за израду Стратегије.

На седници од 2013. год. Скупштина општине Сента је усвојила Стратегију, чиме је она постала и њен званични документ.

Тим за израду Стратегије

Израда Стратегије одрживог развоја

Ова Стратегија је резултат ТИМСКОГ рада запослених у општинској управи општине Сента, представника јавних предузећа, приватног сектора, као и невладиних организација и удружења грађана са територије Општине. Техничку подршку у припреми стратешког документа пружио је стручни тим Регионалног центра за друштвено-економски развој - БАНАТ, д.о.о. Зрењанин.

А. Тим за израду Стратегије (општина Сента)

1. Арпад Маћко, **координатор Пројекта**
2. Александра Уторник, **координатор Стратегије**
3. Лаура Туза, **асистент Пројекта**
4. Ерика Репаш,
5. Валерија Туза,
6. Изабела Шухајда,
7. Валерија Барта,
8. Карољ Месарош,
9. Марија-Терезија Тот,
10. Андраш Кошицки,
11. Золтан Нађ,
12. Виктор Варга,
13. Драгана Радоњић,
14. Ендре Рожа,
15. Атила Копас,
16. Елеонора Тот,
17. Корнелиа Виг.

Б. Приватни сектор и установе

1. СЕПОК, Сенћански пословни клуб,
2. Центар за социјални рад,
3. Основна школа „Стеван Сремац“,
4. Дечји вртић „Снежана-Nófehérke“,
5. Национална служба за запошљавање,
6. Удружење самосталних занатлија,
7. Туристичка организација Сенте,
8. Дом здравља Сента,
9. Спортски савез општине Сента,
10. Јавно комунално стамбено предузеће Сента,
11. Јавно предузеће „Елгас“,
12. Месне заједнице у општини Сента.

Ц. НВО сектор и удружења грађана

1. Међуопштинска организација глувих и наглувих Сента,
2. Сенћанско удружење слепих и слабовидих,
3. Црвени крст.

Листа скраћеница

АПВ –	Аутономна покрајина Војводина
ВН –	Високи напон
ЕУ –	Европска унија
ЗЗ –	Земљорадничка задруга
ИПГ –	Индивидуално пољопривредно газдинство
ЈП –	Јавно предузеће
ЈКСП –	Јавно комунално-стамбено предузеће
КЛЕР –	Канцеларија за локални економски развој
КО –	Катастарска општина
МСП –	Мала и средња предузећа
МЗ –	Месна заједница
НВО –	Невладина(е) организација(е)
ОСИ –	Особе са инвалидитетом
ОШ –	Основна школа
ПУ –	Предшколска установа
РЗС –	Републички завод за статистику
РС –	Република Србија
РСД –	Динар
РЦР –	Регионални центар за развој
СХМП –	Служба хитне медицинске помоћи
СШ –	Средња школа
ТС –	Трансформаторска станица
Сл. гл. –	Службени гласник
СФРЈ –	Социјалистичка Федеративна Република Југославија
ЦЗСР –	Центар за социјални рад
ЦК –	Црвени Крст

Методологија израде

Методологија за израду Стратегије развоја општине Сента 2014-2020. је настала разрадом методологије на програму Exchange 2, подржаном од стране Европске уније - Заједничка подршка локалним самоуправама у циљу методолошке стандардизације процеса стратешког планирања за потребе Сталне конференције градова и општина и локалних самоуправа у Србији, као и са елементима Методологије израде стратешког плана локалног економског развоја АП Војводине.

Стратегија развоја општине Сента (у даљем тексту Стратегија) је општи стратешки план развоја који даје смернице и дефинише активности за будући одрживи развој општине Сента. Временски оквир за имплементацију Стратегије је 2014 - 2020. година, односно 7 година, док је акциони план Стратегије рађен, углавном, до 2017. године, избегавајући на тај начин прешироку екстраполацију будућег стања, уз истовремено уважавање новонасталих околности у међувремену. На овај начин оставља се простор за евентуално будуће ажурирање Стратегије, у складу са променама у окружењу, као и за допуну Акционог плана стратегије са пројектима који би се реализовали у другом делу планског периода, односно до 2020. г.

Ова Стратегија се, у својој бити, односи на одрживи развој живота, рада и функционисања локалне заједнице у општини Сента. Одрживост подразумева коришћење природних ресурса у мери која дозвољава да се ти ресурси природно обнове, односно да се не наруши њихов квалитет за будуће генерације.

Стратегија се дефинише, усваја и реализује на општинском нивоу. У неким циљевима, програмима и активностима, Стратегија подразумева регионални и/или национални приступ решавању одређених проблема, али се у наведеним циљевима и активностима подразумева већ обострано изражен интерес суседних локалних самоуправа, Аутономне покрајине Војводине, као и Републике Србије.

У читавом процесу планирања примењиван је партиципативни приступ, у којем су локални актери, а пре свега представници општине Сента, представници приватног и невладиног сектора, узели активно учешће, дајући драгоцене смернице за овај стратешки документ. Процес имплементације подразумева исти приступ, односно подразумева директну укљученост свих заинтересованих страна током трајања целокупног процеса.

У том контексту је на почетку процеса израде Стратегије, уз подршку председника Општине, формиран Координациони тим који је координирао процесом израде Стратегије. Координациони тим је, на почетку, сазвао партнерску скупштину на коју су позване све стране заинтересоване за процес израде Стратегије. На партнерској скупштини су предложени приоритети и чланови радних група.

Радне групе су формиране по претходно одређеним приоритетима:

- РГ 1: Друштвени развој
- РГ 2: Економски развој
- РГ 3: Заштита животне средине и инфраструктура

Радне групе су описале и анализирале тренутно стање (SWOT), а потом су дефинисале визију, опште и посебне циљеве у оквиру приоритета. На основу дефинисаних циљева урађен је акциони план који треба да доведе до испуњења постављених циљева. Радне групе су у просеку имале по 5 састанака, међутим чланови радних група су имали и низ интерних састанака, као и састанака са корисницима директно заинтересованим за процес израде и имплементације Стратегије.

Резултат рада радних група је перманентно праћен и потврђиван од стране Савета за стратешки развој Општине који је формиран са посебном наменом да прати како израду, тако и будућу реализацију Стратегије.

Стратешки документ у себи садржи следећа поглавља:

1. Опште информације о Општини
2. Индикатори постојећег стања
3. Анализа постојећег стања и SWOT анализа
4. Интегрална анализа
5. Дефинисање стратегије (визија, приоритети, општи и посебни циљеви)
6. Акциони план
7. Имплементација Стратегије
8. Мониторинг и евалуација

Ниво имплементације Стратегије ће се перманентно пратити путем годишњег циклуса евалуације. Годишњи циклус праћења и евалуације на овај начин ће омогућити перманентно ажурирање визије, приоритета, циљева и активности, док ће се за оцену успешности користити селектовани индикатори.

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

1.1. Административни и географски положај

Општина Сента налази се у североисточном делу Бачке, северном делу Војводине и припада Севернобанатском округу, иако се налази у Бачкој. Граничи се са општином Чока на истоку, где природну границу представља река Тиса. На западу поток Чик представља границу са Бачком Тополом, а на северу према Кањижи и Суботици и на југу према Ади, границе су вештачки повучене.

Општина Сента је окружена градом Суботица и општином Бачка Топола са западне стране, општином Кањижа са северне стране, општином Чока са источне и општином Ада са јужне стране.

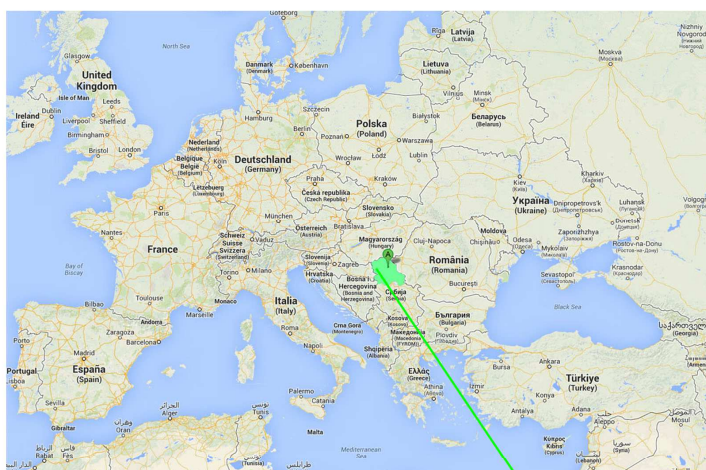
Сента је раскрсница регионалних путева, Сегедин-Сента-Нови Сад и Бачка Топола-Сента-Чока-Кикинда.

Укидањем железничког саобраћаја на линији Хоргош-Кањижа-Сента-Бечеј-Нови Сад и изградњом аутопута Е-75, од кога је удаљена 38 км, Сента је остала по страни од европских коридора.

Удаљеност Сенте од неких значајнијих центара је следећа:

- Суботица: 60 км
- Кикинда: 39 км
- Нови Сад: 85 км
- Београд: 167 км

У Сенти постоје железничка и аутобуска станица, као и лука на реци Тиси.

Табела 1: Општи подаци о општини Сента

Општина	Година	Површина (km ²)	Пољопривредна површина (%)	Број насеља	Становништво	
					укупно	на 1 km ²
Сента	2002.	293,4	90,6	5	25.568	87
	2011.	293,4	90,6	5	23.898	82

Извор: РЗС

1.2. Кратак историјат Општине

Сента

Територија Сенте и њена општина имају повољан географски положај, те је тако она већ од давнина настањена, што доказују и разни археолошки налази.

Сента се први пут помиње у једном даровном писму издатом од стране Мађарског краља Ендреа II. Тада се већ помиње као насеље са више становника, које, сходно претходно поменутом писму, има већ и цркву. Крајем XII века у околини Сенте постоји већ више насеља: Магоч, „Zhyntarew“ (Синтарев - на десној обали Тисе), Често, Ликаш, Калача, Торњош и Карјад на Оромпарту, који се помињу 1198. године.

Због сукоба око прикупљања царине на реци Тиси, који је вођен са градом Сегедином, а што је изазвало чак и оружани конфликт, у другој половини XV века долази до склапања једног споразума. Овај документ из 1475. године Сенту помиње као варош (*opidium*). На крају XV века град Сента има своју цркву и недељну пијаци, а 1494. године је услед дарезљивости фрањевачких монаха изграђен и манастир. У то време Сента се већ налази међу значајнијим градовима који се налазе у својини будимског Каптола.

На основу представке будимског Каптола, Ладислав II Јагелонски, краљ Чешке и Мађарске, додељује 2. фебруара 1506. године Повељу о привилегијама граду Сенти, којом граду додељује све оне привилегије које има и град Сегедин. По том даровном писму Сента добија и печат са жигом, на којем пшенични клас и кечига сведоче о изразито развијеној пољопривреди и рибарству, а лежећи кључ у крсту пак симболизује именитеља цркве будимског Каптола, односно заштитника града Сенте – Светог Петра (овај грб и дан-данас опстоји као службени грб града Сенте). Ова повеља о привилегијама представља важан документ у историји Сенте, пошто су се по њеном издавању у граду Сенти настанили многи мајстори и трговци, а што је довело до побољшања укупних економских прилика.

У развоју града сељачка буна Ђерђа Доже изазива извесно успоравање, а трагедија код Мохача је свакако запечатилa и развојну судбину града. Турска војска је у свом повлачењу крајем септембра 1526. године порушила град, становнике који нису побегли делом је побила, а делом пак одвела у ропство. Турска доминација, која је трајала 150 година, изазвала је низ дубоких промена у привредном животу и у структури становништва. Због честих ратова је нестало и више насеља у околини Сенте.

Године 1697. Турци су започели велику офанзиву како би вратили раније изгубљене територије. Царска војска је под вођством Еугена Савојског вршила концентрацију

јединица у околини Новог Сада, па је на десној обали Тисе пратила турску војску према северу. Турци су 10. септембра стигли и до Сенте, те су ту и изградили понтонски мост на Тиси, преко којег су наредног дана почели и да прелазе. Искористивши слабост турске војске, Савојски је отпочео напад на понтонски мост и за 2 сата разбио турску војску. Ова победа Еугена Савојског остварена 11. септембра 1697. године, била

је значајна за цео свет, јер је овом победом ослобођена скоро цела територија Мађарске. Као последица ове битке, а закључно са Карловачким миром из 1699. године, долази и до завршетка продора Турака у средњу Европу (само је Банат још једно време остао под доминацијом Турака).

Након склапања Карловачког мира бечки двор је 1702. године организовао Потиску војну границу, те се у оквиру исте у гранична подручја насељавају српски граничари.

Почетком педесетих година XVIII века отпочиње поновно насељавање ове регије становништвом са подручја између Дунава и Тисе, односно из севернијих делова. Насељено становништво гради своје домове и обрађује земљу. Почетни развој је за једно време успорио пожар из 1769. године, који је скоро уништио цео град, али је уз помоћ царске коморе насеље ускоро почело поново да се изграђује.

Као последица јачања привредних активности, развија се образовање и здравство, те се тако 1832. године отвара касино за читање, а 1833. године град оснива и болницу као први у округу.

После револуције 1848-1849 долази време царског апсолутизма и провизоријума, а у том периоду се не дешавају неке евидентније промене ни у друштвеном, нити пак у економском животу. Међутим, Нагодба из 1867. године покреће даљи економски развој. Почињу да се граде установе, школе, забавишта, а 1873. године је саграђен и дрвени мост на Тиси. Прва већа предузећа су почела са радом у 1880. години – парни млин на ваљке великог капацитета и циглана. Године 1889. изграђена је железничка пруга на релацији Суботица-Хоргош-Сента-Бечеј, односно Суботица-Ором-Сента, којом се и Сента укључује у државну комуникациону мрежу и економску циркулацију. Године 1895. град добија електричну мрежу и асфалтиране тротоаре.

У последњој деценији XIX века град већ има гимназију, школу за девојчице, основну и стручну школу, пољопривредни наставни институт, болницу, железничку станицу и пошту. Године 1899. успоставља се и градска телефонска мрежа. Поред свега набројаног, Сента тада поседује и развијену трговачку мрежу и центар за житарице,

четири финансијске институције, две штампарије, два локална листа и разне просветне заједнице.

Развој траје и у потоњем времену. Године 1907. изграђен је леп кеј са засађеним кестеновима, а затим и челични мост на Тиси. Наредне, 1909. године изграђује се и самостално радничко насеље, како би се олакшали стамбени проблеми становништва.

Приликом пожара који је избио у априлу 1911. године изгорела је Градска кућа и велика црква која је стајала на Главном тргу. Град је изградио нову, монументалну Градску кућу, а у то време ужи центар града је постао богатији за неколико зграда подигнутих у уметничком

стилу. У априлу 1915. године је због потреба војног транспорта положена пруга преко раније изграђеног тростубног моста, те је тако повезана железничка мрежа Баната и Бачке, чиме је ова линија добила међународни карактер, пошто је ту пролазило северно крило (букурештански огранак) Оријент-експреса.

Завршетком Првог светског рата Сента долази у окриље јужнословенске државе, која је тада формирана. Као последица промене царства економски развој се зауставља, а захваљујући аграрној реформи град губи претходну јаку економију, услед чега долази до уназађивања економског и друштвеног развоја.

У Другом светском рату је много становника Сенте постало жртвама услед одмазди политичких система.

Велика улагања за реконструкцију после рата су заобишла општину. Већина становника се тада бави пољопривредом, а промене се јављају тек после 50-их година ХХ века. Почетком 60-их година полако се изграђује индустријска зона, која се налази јужно од града, где је своје место добило више економских и индустријских постројења, односно лука, која је, нажалост, премештена на историјски локалитет Сенћанске битке.

Горњи Брег

На војним картама из 1783. године ту су били само виногради („Weingarten“), где је 1808. године подигнута капела у част Светог Урбана, који је заштитник виноградара. Пропорционално са растом Сенте, становници су почели да настањују и територију села. На катастарској мапи из 1857. године су већ уцртани и први редови кућа. Од 1870. године у селу постоји школа, а 1890. године је изграђена црква, и у то време се

осећа друштвено и економско развијање: формирана је заједница пољопривредника, ватрогасци-добровољци, отвара се сезонско забавиште, здравствена установа и пошта. По попису из 1901. године број становника у Горњем Брегу је 1.632, а број домаћинства је 336. Почетком XX века су се полако почеле развијати привредна-индустријска мала предузећа, али се већина становника и даље бавила пољопривредом и сточарством. Велики корак је учињен електрификацијом 1961. године, чиме су се отвориле могућности за механизацију пољопривреде и производњу поврћа наводњавањем, а ствара се и више приватних газдинства, чије се развијање одвија до краја 1980. година.

Богараш

Име села се први пут спомиње као земљиште богараша (богарашко друго сејање) у другој половини XIX века. У околини села је 1902. године, приликом копања, нађена велика количина црепа и сагорене глине из времена неолита. Још и у првој половини XX века се спомине као богарашки свет салаша, и тек после другог светског рата село се почиње градити. Више стотина богарашких салаша је срушено почетком 1960. Најзначајнији привредни фактор села је било привредно имање које је основано 1973. године, а које је било опремљено машинама и стоком. Становници села се и данас претежно баве пољопривредом, односно гајењем биљака.

Торњош

Село се први пут спомиње 1479. године. После овога се Торњош спомиње још у пореским рачунима у периоду 1520-1522. године, па у времену Турака у попису пореза са 26 односно 30 кућних доприноса из 1580. и 1590. године. Село није доживело крај турске владавине, јер је изумрло, односно остало је без становника и торњошки салашарски свет почиње да се оснива приликом непрекидне имиграције и поновног наставања (1751-1755.). Док се из 1783. године на мапи спомиње само као Торњош долина, а 1865-1869. године већ стоји ред кућа на месту данашњег села, које се пред крај века формирало у село. 1898. године почиње са радом Потрошачка задруга. 1901. године се гради црква, па након неколико година се отвара пошта, а 1913. године се први пут формира удружење пољопривредника. Становници села се и данас претежно баве пољопривредом.

Кеви

Село се први пут спомиње у пореском попису из периода 1520-1522. године, али се не налази на турским пореским листама у каснијим временима. Предпоставља се да су ту пролазиле турске војске после Мохачке битке и потпуно разориле ово место, и да је зато оно остало без становника. Село је некада лежало на обали речице Чик. На катастарској мапи из 1876. године је већ означено са једним редом кућа. У то време, село је познато под именом Кавиа, а 1902. године је и формално добило име Кеви. 1901. године је изграђена црква, па је затим отворена и пошта. Задруга се оснива 1947. године. Године 1962. се у село уводи струја и овим се оно постепено урбанизује. Већина становника се бави пољопривредом.

1.3. Општи подаци о становништву

Укупан број становника општине Сента, по попису из 2011. године износи 22.961, што је у односу на 2002. годину пад од 2.607 становника, односно 10,20%. У поређењу са просеком на нивоу АП Војводине (5,67%) и Републике Србије (5,04%), овај пад је већи.

Табела 2: Основни подаци природног кретања становништва

Територијална јединица	Број становника				Природни прираштај (2011.)	
	1981.	1991.	2002.	2011.	апсолутно	релативно
Општина Сента	30.519	26.420	25.568	23.898	-210	-8,8 ‰
Севернобанатски округ	-	173.839	165.881	150.265	-1.267	-8,4 ‰
АП Војводина	2.034.782	2.032.406	2.031.992	1.931.809	-10.589	-5,4 ‰
Република Србија	9.332.000	7.595.636	7.498.001	7.186.862	-37.337	-5,2 ‰

Извор: РЗС, Општине и региони у РС 2012.

Од укупног броја становника Општине Мађари чине око 79%, Срби око 11%, Роми око 2,5, док су остали у значајно мањем уделу, или по броју или по неопредељености. Сходно овоме, преовлађује католичка и мањим делом православна вероисповест.

С обзиром на мултиетнички састав Општине, степен толеранције у општини Сента је израженији него код неке хомогене средине. На овом простору припадници различитих нација су већ вековима уназад научили да се може живети заједно.

Двојезичност је заступљена у свим институцијама локалне самоуправе као и у школама и предшколским установама.

Табела 3: Просечна старост становништва Општине, према полу, и у односу на АПВ и РС и удео становништва преко 65 година старости

Територијална јединица	Пол	Година	Удео популације преко 64 год.	Удео популације преко 64 год.
		2011.	2009.	2011.
Општина Сента	просек	42,7	16,74	19,07
	М	41,1		
	Ж	44,3		
АП Војводина	просек	41,8	15,51	16,39
	М	40,2		
	Ж	43,3		
Република Србија	просек	42,2	16,54	17,40
	М	40,9		
	Ж	43,6		

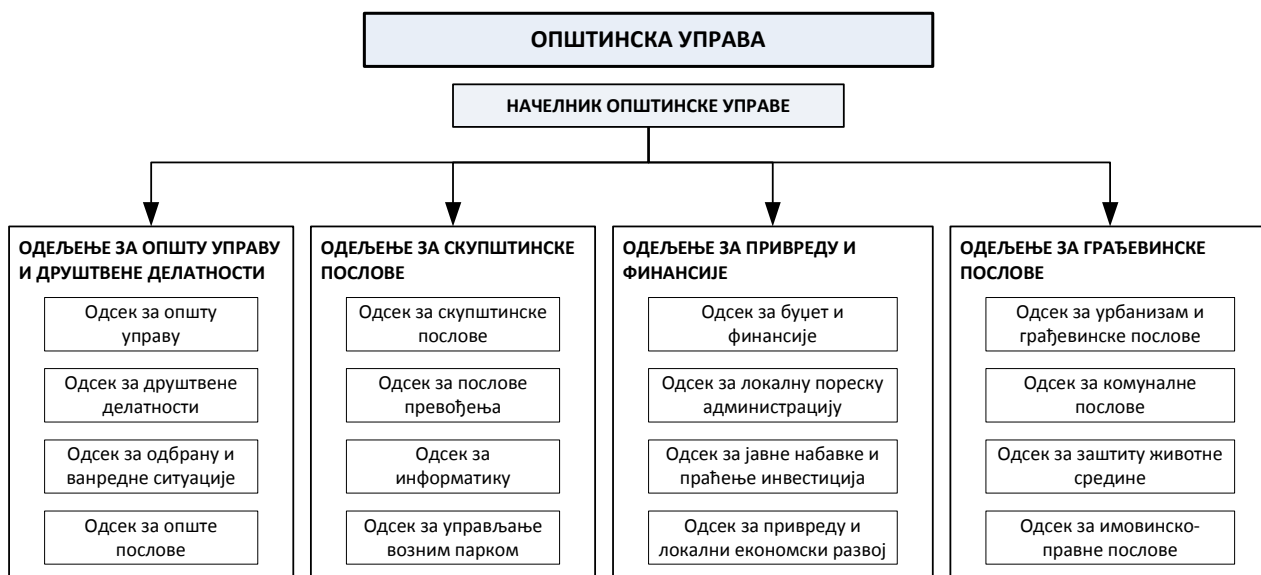
Извор: РЗС

Просечна старост становника у општини Сента је нешто виша у односу на републички ниво (42,2), али значајно виши у односу на АП Војводину (41,8 година) и износи 42,7 година. У складу са тиме је и чињеница да је индекс старења становништва значајно већи у Општини, и износи 121,45, у односу на Републику Србију (114,32) и нарочито АП Војводину (108,62).

1.4. Карактеристике локалне самоуправе

Седиште локалне самоуправе Сента налази се у Сенти на адреси Главни трг број 1.

На основу Правлника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у општинској управи, из 2012. године, У Општинској управи се утврђује укупно 89 радних места, која су организована на начин представљен следећом шемом.

Слика 1. Организациона шема општинске управе Сента

У свом раду Општинска управа обезбеђује службену употребу српског језика и ћириличног писма и мађарског језика и писма, а у складу са законом и Статутом општине. Запослена лица у Општинској управи дужна су да знају српски и мађарски језик ако је то утврђено актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

Буџет општине Сента се у протеклом периоду кретао на начин приказан у следећој табели.

Табела 4: Буџет општине Сента у периоду 2006. до 2012. година

Година	Буџет (РСД)	Број становника	Буџет (per capita)
2006.	450.987.000,00	24.673	18.278,56
2007.	418.504.000,00	24.457	17.111,83
2008.	482.534.000,00	24.288	19.867,18
2009.	459.440.000,00	24.156	19.019,71
2010.	478.043.684,00	24.060	19.868,81
2011.	594.250.428,00	23.898	24.866,12
2012.	737.192.424,00	23.898	30.847,45

Напомене:

- У колони буџет приказане су његове заокружене реализоване вредности
- Број становника је процењен, изузев за 2011. годину када је вршен попис

Извор: општина Сента

Из табеле се јасно види тренд раста реализованог буџета, који се у периоду 2006-2012. рачунато по глави становника, чак повећао за 50%! Не треба заборавити, да је у међувремену Општина добила још неке додатне функције које мора да обави у оквиру свог редовног рада. Планирани буџет за 2013. годину је остао на нивоу из 2012. године и не очекује се нагли пораст прихода у буџету, осим ако се инострани фондови не отваре пред Србијом, а самим тим и пред општином Сента.

1.4.1. Комуникација Општине са окружењем

У својој комуникацији са окружењем, а пре свега са грађанима и потенцијалним инвеститорима, општина Сента се поставила крајње транспарентно. У ту сврху, израђена је званична Интернет презентација на адреси: www.zenta-senta.co.rs. Презентација је порталског карактера и веома је богатог садржаја. На њој су доступне све актуелне информације у вези рада локалне самоуправе и уопште дешавања на територији Општине, најважније одлуке и општа акта. Као посебне рубрике издвојене су: Упознајте Сенту, Локална самоуправа, Општинска управа, Привреда, Вести, Документи, Галерија и Е-управа.

У оквиру рубрике **Документи**, грађани, инвеститори и остали посетиоци презентације, могу пронаћи најважнија документа и одлуке које је донела локална самоуправа. Због обимности доступних података, израђена је и посебна База локалних докумената и других аката Општине како би се посетиоци лакше оријентисали у потрази за информацијама. База је подељена у 9 категорија и то: Основни прописи; Локалне финансије, буџет и имовина; Локални економски развој и инфраструктура; Просторно планирање урбанизам и грађевинарство; Комуналне делатности и становање; Заштита животне средине; Образовање, култура, омладина и спорт; Здравствена, социјална и дечја заштита; Остали прописи.

Поред наведеног, портал тренутно садржи и 23 банера, који посетиоцима на сликовит начин омогућавају директан линк ка траженој информацији, као што су: Порески дужници, Попис пољопривреде из 2012. године, Регистар извора загађивања, *On-line* посредовање НСЗ, *Call* центар, братски градови и општине, и др.

У оквиру рубрике **Привреда**, посебно се издвајају 2 секције, и то:

- *Јавне набавке*, у којој се објављује Позив за подношење пријава, као и конкурсна документација, и
- *Инвестирајте у Сенту*, у којој је приказано пословно окружење, 10 разлога за инвестирање у Сенту, Индустријске зоне, Пословни инкубатор, Олакшице за инвеститоре, *greenfield* и *brownfield* понуда Општине, као и Документ о инвестирању у Сенту.

У оквиру рубрике **Е-управа**, грађани могу, између осталог користити услуге *call* центра и виртуелног матичара.

Слика 2. *Note page* званичне презентације општине Сента

Презентација је доступна на два језика и три писма, и то: српски ћирилично, српски латинично и на мађарском језику.

1.4.2. Канцеларија за локални економски развој

Због све већег обима посла у области локалног економског развоја Општина је 2008. године формирала Канцеларију за локални економски развој (у наставку: КЛЕР), која је данас формацијски распоређена у оквиру Одељења за привреду и финансије у Општинској управи општине Сента.

Послови КЛЕР-а су следећи:

- Врши послове израде стратешких и појединачних планова у областима од значаја за развој Општине,
- Врши стручне анализе неопходне за утврђивање приоритета у области развоја Општине,
- Врши послове које се односе на аналитичко праћење стања у области привреде,
- Прати податке и даје мишљења о приватизацији предузећа на територији Општине,
- Организује послове праћења реализације стратегије економског развоја Општине и учествује у праћењу и реализацији пројеката из области локалног економског развоја,
- Успоставља контакте и стара се о привлачењу нових инвеститора у Општину,
- Остварује сарадњу и контакте са ресорним министарствима и надлежним покрајинским органима управе који су поверили одређене послове Општини из области привреде и локалног економског развоја,
- Прати домаће и међународне тендере за улагање у економски развој,
- Израђује пројекте за инвестициона улагања и прикупљање капитала,
- Координира рад субјеката-учесника на реализацији развојних програма,
- Остварује сарадњу са фондовима за развој Републике Србије и АП Војводине.
- Подноси извештаје о оствареним аранжманима, реализованим пројектима, прати даљи ток остваривања пројеката,
- Даје предлоге у вези координације о остваривања сарадње са међународним организацијама и фондовима,
- Прати спровођење свих пројеката чије је финансирање одобрено,
- Сарађује у вођењу инвестиција, у изради годишњих и средњорочних планова инвестиција Општине,
- Израђује и прати план финансијског обима инвестиција,
- Подноси извештај о коначном обрачуну извршених радова председнику општине,
- Врши послове који се односе на давање информација страним инвеститорима, а посебно у процедурама које се односе на страна улагања, слободне трговинске зоне, царине, стандарде, осигурање, информације о субвенцијама, контакте са домаћим привредним субјектима и институцијама,

- Обеубеђује инвеститорима информације и помоћ у процедурама које се односе на реализацију инвестиција,
- Учествује у припреми општих и појединачних аката органа општине које се односе на област инвестиција,
- Израђује анализе, извештаје и друге материјале из свог делокруга,
- Прати и анализира инвестицијско окружење на државном и међународном нивоу,
- Анализира могућност и исплативост улагања у појединим индустријским секторима и слободним зонама,
- Припрема и пружа стручну помоћ за инвестициона улагања установа, организација и удружења са територије Општине.

2. ИНДИКАТОРИ

Да би се на што реалнији начин приказало постојеће стање одрживог развоја, неопходно је познавање одређених индикатора. Поред ових индикатора у Стратегији ће у Акционом плану бити приказани и индикатори за сваки појединачни пројекат, којим ће се мерити успешност реализације сваког пројекта понаособ. У крајњем исходу, сви пројектни индикатори би требало да се одразе на побољшање одабраних макроиндикатора у овој Стратегији.

Индикатори у суштини имају двоструку улогу, прво представљају нумерички опис тренутног стања, у одређеној области, односно њеној подобласти, и друго, могу се користити као мера постигнуте промене у локалној заједници, те на тај начин представљају нужан део система мониторинга и евалуације.

Међутим, постоје одређени проблеми у вези са индикаторима, а који се пре свега, односе на њихов неинтегрисан поглед на читаву заједницу (случај традиционалних индикатора), односно на проблем недоступности и трошкова обезбеђивања података (случај индикатора одрживог развоја).

Узимајући све претходно наведено у обзир, Тим за израду Стратегије је дефинисао 27 индикатора који би требало да прикажу постојеће стање по питању одрживог развоја у општини Сента, и путем којих ће се мерити успешност реализације Стратегије.³ У питању су углавном традиционални индикатори, понајвише због своје доступности и могућности поређења како на републичком, тако и на нижим нивоима (покрајински и окружни). Ипак, треба напоменути да код поједних индикатора недостају подаци, јер се до сада нису пратили (како на републичком, тако ни на локланом нивоу), али су ипак на листи индикатора због свог значаја, нарочито у будућности.

У овом делу дат је списак индикатора које је одабрао Тим за израду Стратегије. То су:

Индикатори економског развоја

1. Степен развијености
2. Просечна бруто зарада
3. Локацијски коефицијент запошљавања
4. Укупна активност и стопа запослености
5. Стопа незапослености
6. Пословни простор
7. Број регистрованих привредних друштва и предузетника
8. Кретање броја привредних друштава и предузетника
9. Број туриста у односу на број становника
10. Степен задужености општине
11. Фискални капацитет општине – Остварење изворних прихода (фискалних облика) по глави становника
12. Подстицаји за развој локалних самоуправа

³ *Детаљан приказ свих индикатора дат је у посебном прилогу на крају овог документа.*

Индикатори квалитета живота

1. Радни контигент
2. Удео становника са завршеном средњом, вишом и високом школом
3. Дужина путева у km по km²
4. Број становника на један објекат друштвених, културних, рекреативних активности
5. Број становника на једног лекара
6. Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву

Индикатори животне средине и инфраструктуре

1. Квалитет површинских вода
2. Домаћинства са сигурном водом за пиће
3. Домаћинства прикључена на канализациону мрежу
4. Број дана са лошим квалитетом ваздуха
5. Напуштено и загађено земљиште
6. Градски отпад по врсти одлагања
7. Рециклирани отпад по врстама
8. Укупна потрошња енергије подељена по врсти горива
9. Процент прикључења на гасовод

3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. Економски развој

3.1.1. Опис тренутне ситуације

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2012. годину, општина Сента спада у **прву групу**, коју чине 23 јединице локалне самоуправе чији је степен развијености изнад републичког просека.

3.1.1.1. Анализа тржишта рада и радне снаге

Тржиште рада и радне снаге приказано је посредством следећих табела. Општина Сента бележи пораст броја незапослених у последњој години, и то највише у категорији неквалификованих и квалификованих незапослених лица.

Табела 5: Однос броја запослених и незапослених и просечна нето зарада у Општини за период 2010-2013. год.

	2010	2011	2012	2013
Број запослених	5.429	5.178	5.393	5.393
Број незапослених	2.189	2.470	2.300	2.533
Просечна нето зарада (у РСД)	34.967	38.898	43.070	42.939

Извор: Агенција за привредне регистре

Табела 6: Квалификациона структура незапосленог становништва Општине

	2010	2011	2012	2013
Неквалификовани	1.122	1.209	1.134	1.239
Нижа стручна спрема	94	88	74	81
Квалификовани	462	551	517	592
Средња стручна спрема	387	488	448	499
Висококвалификовани	7	12	12	15
Виша стручна спрема	51	42	34	33
Висока стручна спрема	66	80	81	74
Укупно:	2.189	2.470	2.300	2.533

Извор: Агенција за привредне регистре

3.1.1.2. Индустија

Пошто се Сента налази на пољопривредном подручју, на овим просторима је увек преовладала **прерађивачка индустрија** пољопривредних производа. У прошлости је било покушаја да се уведе и ојача дрвна и метална индустрија, али на дужи рок, на жалост, нису опстали.

На територији општине Сента постоје значајни капацитети прерађивачке индустрије (Фабрика шећера ТЕ-ТО, Alltech, ЈТІ, Житопромет-Млин). Прерађивачка индустрија значајно утиче на структуру биљне производње у Општини (шећерна репа, дуван, житарице).

Прерађивачка индустрија општине Сента у потпуности је приватизована. Од 7 приватизованих фабрика за прераду сировина пољопривредног порекла у Општини Сента ефекти приватизације су половични.

Четири приватизоване фабрике (Фабрика шећера Те-То, млинска индустрија „Житопромет“, дуванска индустрија и фабрика за производњу квасца „Alltech Fermin“) наставиле су производњу и инвестирале су (или ће инвестирати) у развој, и за њих се може рећи да су примери релативно успешне приватизације.

Остале три приватизоване фабрике су у међувремену затворене.

Кретање броја привредних субјеката у општини Сента може се представити посредством следеће 2 табеле дате у наставку.

Табела 7: Број привредних друштава у Општини

	2010	2011	2012	2013
Активних	329	311	294	300
Новооснованих	34	20	13	9
Брисаних/угашених	38	35	29	4

Извор: Агенција за привредне регистре

Табела 8: Број предузетника у Општини

	2010	2011	2012	2013
Активних	505	511	497	496
Новооснованих	94	89	80	22
Брисаних/угашених	87	83	95	22

Извор: Агенција за привредне регистре

Много значајнији подаци о стању привреде се могу добити када се у обзир узму њени финансијски показатељи. Ово је приказано посредством следеће две табеле дате у

наставку, уз напомену да нису сва активна привредна друштва нити предузетници обухваћени овим статистикама.

Табела 9: Финансијске перформансе привредних друштава у Општини

	2010	2011
Број привредних друштава	304	296
Број запослених	2.866	2.585
Пословни приходи (у 000 РСД)	22.220.135	26.553.447
Нето добитак (у 000 РСД)	610.268	2.176.316
Број привредних друштава са нето добитком	164	156
Нето губитак (у 000 РСД)	1.105.219	688.295
Број привредних друштава са нето губитком	129	126
Укупна средства (у 000 РСД)	26.408.693	28.147.320
Капитал (у 000 РСД)	6.702.212	7.422.568
Кумулирани губитак (у 000 РСД)	4.343.069	4.430.054
Број привредних друштава са губитком до висине капитала	177	166
Број привредних друштава са губитком изнад висине капитала	108	108

Извор: АПР - Регистар финансијских извештаја и бонитета

Табела 10: Финансијске перформансе предузетника у Општини

	2010	2011
Број предузетника	111	104
Број запослених	243	218
Пословни приходи (у 000 РСД)	577.953	578.769
Нето добитак (у 000 РСД)	7.623	10.952
Број предузетника са нето добитком	58	61
Нето губитак (у 000 РСД)	16.924	18.874
Број предузетника са нето губитком	47	39
Укупна средства (у 000 РСД)	245.781	244.332
Капитал (у 000 РСД)	36.288	34.385
Кумулирани губитак (у 000 РСД)	51.595	58.848
Број предузетника са губитком до висине капитала	41	36
Број предузетника са губитком изнад висине капитала	47	46

Извор: АПР - Регистар финансијских извештаја и бонитета

3.1.1.3. Пољопривреда

Због великог значаја који пољопривреда има у општини Сента, у наставку ће се стање у овој привредној делатности детаљније приказати.

У следећим табелама дати су подаци у вези са пољопривредном површином, где се у 2011. години значајан пораст њеног процентуалног удела у коришћењу односу на 2008. годину у категорији породичних газдинстава.

Табела 11: Коришћена пољопривредна површина (привредна друштва, задруге и ИПГ) у хектарима

Општина (година)	Пољопр. површина (у ha)	Оранице и баште					Воћњаци	Виногради	Ливаде	Пашњаци
		укупно	жито	индустр. биљ	повртно биље	крмно биље				
Сента (2011.)	26.589	25.059	14.053	7.365	1.000	2.349	285	122	243	716
Сента (2008.)	26.798	25.446	11.823	10.027	1.534	1.988	287	124	189	623

Извор: РЗС, 2009. и 2012.

Табела 12: Коришћена пољопривредна површина (само породична газдинства) у хектарима, и % удео у односу на све кориснике

Општина (година)	Пољопр. површина (у ha)	Оранице и баште					Воћњаци	Виногради	Ливаде	Пашњаци
		укупно	жито	индустр. биљ	повртно биље	крмно биље				
Сента (2011.)	22.656	21.876	12.642	6.630	462	2.087	285	122	166	192
%	85.21%	87.30%	89.96%	90.02%	46.20%	88.85%	100.00%	100.00%	68.31%	26.82%
Сента (2008.)	21.273	20.491	9.489	8.036	1.316	1.600	287	124	176	179
%	79.38%	80.53%	80.26%	80.14%	85.79%	80.48%	100.00%	100.00%	93.12%	28.73%

Извор: РЗС, 2009. и 2012.

Удео пољопривредног становништва у општини је изузетно висок. Међутим, посматрано у дужем временском периоду уназад, оваква ситуација је карактеристична за Општину. Дobar квалитет земљишта и недостатак снажније индустријске производње, осим прерађивачке, натерало је локално становништво да се определи за ангажман у пољопривреди.

Општина Сента располаже повољним природним условима (земљиште, клима, водни ресурси) за пољопривредну производњу и има солидно развијену прехранбену индустрију, која је завршила процес приватизације са половицим успехом. Преко 95 % пољопривредних површина општине Сента чине оранице. И поред релативно повољне сетвене структуре, са значајним учешћем индустријског биља, крмног биља и поврћа и релативно високом заступљеношћу сточарства за војвођанске прилике, расположиви потенцијали нису у довољној мери искоришћени, због релативно ниских приноса свих значајнијих усева биљне производње, слабог коришћења водних ресурса за наводњавање, а тиме и коришћења земљишних површина за накнадну сетву, као и

нестабилности биљне производње. Мали поседи, доминантних сељачких газдинстава и њихова неорганизованост, негативно утичу на ефикасност и конкурентност пољопривреде.

Развој треба да буде усмерен на стварање услова за боље коришћење природних ресурса (пре свега наводњавања), што би подстакло интензивирање структуре производње (даље повећање учешћа индустријског биља, поврћа и крмног биља), интензивирање појединих линија производње и боље коришћење земљишта, даљи развој сточарства, и виши ниво финализације у сопственим прерађивачким капацитетима, или капацитетима у непосредном окружењу.

Стварање услова за интеграцију сељачких газдинстава и развој МСПП у агрокомплексу повећало би ефикасност и конкурентност агрокомплекса Општине.

Стање пољопривреде у општини Сента према производним гранама приказано је у наставку.

3.1.1.3.1. Биљна производња

- *Климатски и геотопографски положај општине Сента*

Општину Сента карактерише умерено континентална клима, која продире са истока и североистока и захвата подручје интензивне биљне производње. Изражена су четири годишња доба.

Средња годишња температура износи око 11 °С. Карактеристичне су летњи периоди са веома високим температурама и зимски периоди са веома ниским температурама. Дужина безмразног периода је 150-180 дана. Средња годишња облачност износи око 45%. Годишња количина падавина креће се у границама од 550-650 mm. У активном делу вегетације пада око 60% укупних количина падавина, са максимумом у мају и јуну месецу.

Табела 13: Годишње количине падавина у периоду од 2008-2011.

Година	Количина падавина (mm)
2008.	500,6
2009.	539,2
2010.	985,0
2011.	405,0
Просек:	607,4

Извор: Средњорочни програм развоја пољопривреде општине Сента, 2012.

Географску област Војводине карактерише веома плодно пољопривредно земљиште, због чега сектор пољопривреде и прехранбене индустрије заузима централну позицију у економији ове области.

На територији Општине су заступљени следећи типови земљишта :

- карбонатни и безкарбонатни чернозем,
- карбонатна и заслањена ливадска црница,
- алувијална земљишта,

- тешка ритска црница и смонице, и
- слатина.

Најзаступљенија су земљишта типа чернозема, која су и најплоднија. Хидроморфна слатинаста земљишта су слабијег производног потенцијала у односу на чернозем и често су изложена штетном утицају површинских и подземних вода. Алувијум се налази уз обалу реке Тисе и под директним је утицајем њеног тока.

Близина аутопута и граница са земљама у окружењу даје предност по питању брзине транспорта робе и потенцијалног извоза пољопривредних производа.

- *Структура биљне производње*

Подручје општине Сента обухвата град Сенту са насељима Горњи Брег, Богараш, Торњош, Кеви са укупном површином пољопривредног земљишта од 26.516 *ha*, од чега је обрадиво земљиште 25.556 *ha*. Ратарска производња је заступљена на 23.633 *ha*, повртарство на око 281 *ha*, воћарство на 381 *ha*, виноградарство на 161 *ha*, а остало биље (ароматично, лековито) на 1.100 *ha*.

Табела 14: Структура ратарске производње у општини Сента (у *ha*)

Биљна врста	2011. година		2012. година	
	Меркантилна производња	Семенска производња	Меркантилна производња	Семенска производња
Пшеница	3.497	415	3.580	151,5
Јечам	779	222	455	0
Овас	11	0	100	0
Раж	6	0	0	0
Тритикале	22	37	10	8
Кукуруз	14.792	167	15.097	118
Соја	511	0	567	0
Сунцокрет	709	0	710	0
Шећерна репа	1.078	0	1.560	0
Луцерка	1.227	0	1.220	0
Детелина	0	0	0	0
Уљана репица	52	0	10	0
Дуван	105	0	62	0
Ост. крмно биље	17	0	15	0
Укупно (<i>ha</i>):	20.501	841	23.386	277

Извор: Средњорочни програм развоја пољопривреде општине Сента, 2012.

Површина земљишта за ратарску производњу је остала стабилна током последњих година, око 90% укупне обрадиве површине је под ратарским усевима. Највише заступљене културе су кукуруз (63%), пшеница (15%), шећерна репа (6,5%), док су остале ратарске културе на око 15% површине.

Производња најзначајнијих ратарских култура у целој Србији последњих година бележи раст упркос неповољним временским приликама. Велики удео у томе имају мере подршке од стране државе које помажу произвођачима да остваре боље приносе и квалитет. Субвенцијама се подстиче примена агротехничких мера, декларисаног семенског материјала, као и већа употреба минералних ђубрива.

Табела 15: Структура повртарске производње у општини Сента, у *ha*

Биљна врста	2011. година	2012. година
Лук	40	38,5
Коренасто поврће	8	28,5
Паприка	82	104,5
Парадајз	11	7
Кромпир	28	13
Купусњаче	43	19,5
Першун лишћар	30	58
Спанаћ	2	1,5
Затворени простор	10	10,5
Укупно:	254	281

Извор: Средњорочни програм развоја пољопривреде општине Сента, 2012.

Од укупне површине обрадивог земљишта у општини Сента повртарством се баве на око 1,5% површине. Поврће се узгаја на око 280 *ha* и има тенденцију раста.

Табела 16: Структура воћарства у општини Сента

Воћна врста	Производни засади (<i>ha</i>)
Јабuka	106
Крушка	55
Дуња	4
Шљива	100
Бресква	15
Кајсија	85
Трешња	3
Вишња	5
Језграсно	8
Укупно:	381

Извор: Средњорочни програм развоја пољопривреде општине Сента, 2012.

У општини Сента површине под воћњацима обухватају око 380 *ha* што чини око 1,5% укупних обрадивих површина.

Класификација производње по насељима:

На територији града Сенте доминира ратарска производња, гро воћњака је подигнут у

Сенти у оквиру викенд насеља и мешовитог су типа. У Богарашу, Торњошу и Кевију се произвођачи баве углавном ратарском производњом, док у Горњем Брегу доминира повртарство.

- *Поседовна структура земљишта*

Индивидуална пољопривредна газдинства представљају основне производне јединице у пољопривреди општине Сента, вршећи обраду око 90% пољопривредног земљишта. На територији општине у Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је регистровано 1.581 газдинства. Више од 3/4 обрадивог земљишта је у власништву приватних домаћинстава са поседом до 5 хектара. Тенденција претварања породичних фарми у велика, комерцијална газдинства, предузећа, испољава се код газдинстава на подручју целе Војводине, посебно у нисконасељеним областима у којима постоји изражена тенденција старења становништва. Међутим, значајан део површина које ова газдинства користе чини рентирано земљиште. Улагања газдинстава која рентирају земљиште у друге инпуте нису пропорцијално већа, што се може објаснити неповољним економским положајем пољопривреде и недовољно структурираним тржиштем.

У оквиру приватног сектора пољопривредне производње, јавља се група комерцијалних газдинстава, која производе превасходно за потребе тржишта. Међу овим произвођачима издвајају се две посебне групе: прва група се састоји од оних пољопривредника који поседују велика газдинства и превасходно су оријентисани ка екстензивној пољопривредној производњи – суво ратарење, а друга група се састоји од оних који поседују мале површине које изкористићавају за интензивну производњу поврћа и воћа високог квалитета.

3.1.1.3.2. *Сточарство*

Према статистичким показатељима, бележи се пад броја грла у свим врстама домаћих животиња, осим у овчарској производњи која бележи евидентан раст. Разлог овом тренду су високи инпути у овој производњи и вишегодишњи диспаритет цена. Овогодишња суша је такође један од битних фактора који ће утицати на кретање броја грла у наредном периоду.

Табела 17: Бројно стање стоке у Општини Сента

Категорија	Година		Стопа промене (%)
	2001.	2011.	
Говеда	3.471	3.112	- 10.35
Краве и стеоне јунице	1.504	1.349	- 10.31
Свиње	38.778	26.480	- 31.72
Крмаче и супрасне назимице	4.893	3.613	- 26.16
Овце	3.089	4.433	+ 43.50
Приплодне овце	2.133	2.752	+ 29.02
Живина	67.977	56.680	- 16.62

Извор: Средњорочни програ.м развоја пољопривреде општине Сента, 2012

Понуда и тражња меса:

Потрошњу меса на овом подручју дефинишу разни чиниоци. Првенствено цена меса која последњих месеци бележи стални раст, навике у исхрани, доступност појединих врста меса на тржишту.

Према статистичким подацима, годишња потрошња меса у општини Сента је на нивоу од 53,9 килограма по глави становника. Годишња потрошња је око 1.239,7 тона меса различитих врста и категорија. Према врсти меса, потрошња је следећа:

- **Свињско:** укупна тражња свињског меса у на територији општине Сента износи око 584 тона или 25,4 kg по глави становника. Према нивоу потрошње свињско месо је на првом месту и чини 47,12 % потрошње свих врста меса. Самодовољност на нивоу општине је висока. Производња је већа од тражње. У односу на републички просек (34,2 kg), потрошња је нижа за 25,74%.
- **Јунеће (говеће):** укупна тражња (потрошња) говећег и јунећег меса у анализираном округу износи 102 тоне или 4,4 kg по глави становника. Према нивоу потрошње говеће месо чини 8,16 % потрошње свих врста меса. Мања је од тражње свињског меса за око 5 пута. Самоснабдевеност овом производњом на нивоу општине је апсолутно остварена. Понуда је већа од тражње за скоро шест пута. Потрошња је око 10% већа у односу на републички просек.
- **Јагњеће (овчије):** укупна потрошња јагњећег и овчијег меса у региону износи 9,2 тона или 0,4 kg по глави становника, што чини свега 0,7% укупне потрошње свих врста меса. У односу на републички просек, тражња за овом врстом меса је мања за близу 50%. Тражња овчијег меса је мања од тражње свињског меса за преко 60 пута. Самодовољност овом врстом меса у општини није остварена, понуда заостаје за тражњом, што може бити критеријум за повећање броја оваца с обзиром на расположиве пашњаке у селима, али и малим захтевима који прате ову производњу.
- **Живинско:** укупна потрошња живинског меса у општини износи око 545 тона или 23,7 kg по глави становника, што чини 43,97% укупне производње свих врста меса и налази се на првом месту по потрошњи меса. Потрошња је око 8% већа у односу на републички просек (17,2 kg). С обзиром да живинско месо има најнижу тржишну цену, очекује се појачан интензитет његове тражње у наредном периоду. Самодовољност овом производњом на нивоу општине није довољна и понуда је мања од тражње.

Табела 18: Структура трактора, приколица и комбајна у општини Сента према посматраним годинама

Година	Трактори	Приколице	Комбајни УКУПНО	Комбајни за стрна жита	Остали
2001.	1.011	956	56	51	5
2009.	1.180	136	73	65	8
2010.	1.221	185	79	70	9
2011.	1.294	117	85	73	12

Извор: Средњорочни програм развоја пољопривреде општине Сента, 2012.

Табела 19: Структура трактора према КС у општини Сента за 2011.годину.

Коњске снаге (КС)	Број трактора	Процент (%)
33 – 70	1.061	82
70 – 90	168	13
преко 90	65	5
Укупно:	1.294	100

Извор: Средњорочни програм развоја пољопривреде општине Сента, 2012.

Теренско истраживање Пољопривредне стручне службе - Сента у 2012. години

Ради потпунијег сагледавања стања на терену и добијања што бољих и квалитетнијих података на нивоу пољопривредног породичног газдинства, као носиоца производње и субјекта привређивања, извршено је анкетирање 524 регистрована пољопривредна газдинства по комбинованом методу случајног и изабраног узорка.

На основу извршених теренских истраживања произилази да највећи број домаћинства има 4 члана (36,22%); 3 члана (22,83%); 5 чланова (17,32%) и 6 чланова (13,39%).

Табела 20: Број чланова регистрованих пољопривредних газдинстава општине Сента

Број чланова газдинства	Број регистрованих газдинстава	% учешћа
1	15	2,86
2	65	12,40
3	189	36,07
4	229	43,70
5	15	2,86
6 и више	11	2,10
Укупно:	524	100,00

Извор: Средњорочни програм развоја пољопривреде општине Сента, 2012.

Зграде, опрема и дистрибуција:

Највећи број испитаника има једну стамбену кућу, најчешће 80 – 150 м².

Највећи број газдинстава је подигло стамбене објекте у периоду од 1972. године до 1990. године. Основни материјал од којих су грађене стамбени објекти је цигла у највећем броју случајева, при чему испитаници изражавају задовољство квалитетом објеката.

Од укупног броја испитиваних газдинстава произилази да 39 газдинстава има једну шталу за краве и тов јуница. Највећи број њих има капацитете од 10 до 50 м², Највеће капацитете и штале за краве и тов јуница имају велике фарме које се налазе у Горњем Брегу, Торњошу и Кевију. У периоду од 1972. до 1991. године изграђен је највећи број штала. Основни грађевински материјал је цигла и задовољавају критеријуме за узгој стоке.

Испитана газдинства имају значајне капацитете за узгој свиња. Највећи број газдинстава има објекте капацитета до 50 m² а мањи број газдинстава има објекте преко 50 m² за узгој и тов свиња. Такође највећи број ових објеката је подигнут у периоду од 1971. до 1992. године и изграђени су од тврдог материјала, а преко 90% задовољава критеријуме за узгој и тов свиња.

У општини Сента заступљен је и узгој оваца и то претежно у затвореном простору.

Скоро 45% испитаника држи живину и поседују живинарник углавном до 20 m². Објекти су углавном изграђени од тврдог материјала и већина задовољава услове за узгој живине.

Поред ових капацитета испитана газдинства имају и шупе, чардаке, складишта и сило јаме који су важни и битни за чување и складиштење својих производа.

У општини Сента је слабо заступљено воћарство и виноградарство. Воће се претежно производи за своје потребе и то претежно за печење ракије, а мањим делом за продају на пијаци. Не постоје прерађивачки капацитети, нити значајна производња и заједнички пласман воћа.

Код испитиваних газдинстава која поседују тракторе уочено је да су претежно из ИМТ-овог програма и да су у просеку 19 година стари. За 20% трактора је потребан ремонт што јасно говори о њиховој амортизованости и неопходности замене. Сем трактора ова газдинства су делимично опремљена комбајнима, берачима, приколицама, прскалицама, плуговима, сејачицама, култиваторима, тањирачама, растурачима минералних ђубрива, преса и другим прикључним машинама.

Карактеристично је да је заступљена производња поврћа под пластеницима и то претежно у Горњем Брегу. Повртарски производи се пласирају претежно на зеленим пијацама. Скоро сваки испитаник има два и више пластеника.

Дуван и сирак метлаш највише производе произвођачи из Богараша и Торњоша. Ратарске културе су подједнако заступљене у целој општини по селима. Сточарство је највише заступљено у Богарашу и Торњошу где се налазе и највеће фарме. Овчарство је претежно заступљено у Сенти и Горњем Брегу.

Када су у питању неопходне инвестиције за даљи развој газинстава највећи број њих мисли да су то улагања у системе за наводњавање, повољни кредити са малим каматама ради обнове пољопривредне механизације и куповине земљишта и субвенције од стране државе.

За коришћење рачунара и примену нових технологија определили су се искључиво млађи саговорници. Већина старијих пољопривредника изјаснила се да им не треба никаква обука и техничка помоћ и теже прихватају сарадњу.

3.1.1.4. Развој МСП и предузетништва

Сектор малих и средњих предузећа и предузетништва (МСПП) је апсолутно доминантни сектор у привреди општине Сента. Предузетништво и приватна мала предузећа у Сенти имају дугу традицију чији интензивнији развој почиње крајем XVII века. Индустријализација Сенте одвија се у другој половини XIX века, пошто је кроз регион изграђена железничка пруга Суботица-Хоргош-Сента- Бечеј, односно Суботица-

Сента, те се тако град прикључује на државну железничку мрежу и посредно укључује у њен економски развој. Анализа структуре предузећа по величини показује да је сектор МСПП доминантан, и да чини 97% укупног броја привредних субјеката

Од институција за подршку развоју сектора МСП које су активне на територији Општине могу се издвојити:

1. РЦР Банат, д.о.о., Зрењанин, и
2. Регионална привредна комора, Кикинда

Обе ове институције реализујући своје редовне активности, а нарочито путем својих пројеката, утичу на побољшање ситуације у сектору МСП.

3.1.1.5. Туризам

Туризам је у општини Сента препознат као значајан фактор развоја и стога му се последњих година посвећује посебна пажња, како у јавном исто тако и у приватном сектору.

Главни смештајни објекат у Општини је хотел "Royal" који се налази у самом центру града, код градског парка у непосредној близини реке Тисе. Хотел располаже са 4 луксузно опремљена апартмана, 16 једнокреветних и 7 двокреветних соба. Хотел је категорисан са 3*.

За своју изузетну архитектуру зграда дугује захвалност сегединском архитекти Едеу Мађару (1878-1912). Архитектура зграде нагиње модерном стилу, али је украшена елементима сецесије. Године 1985. суботички Завод за Заштиту Споменика Културе званично је прогласио хотел спомеником културе.

Поред хотела "Royal" у Сенти се налази и пансион „Ана“, са 2 трокреветне и 2 двокреветне собе, а и Гимназија „Бољаи“ са Домом ученика.

Што се тиче ресторана и угоститељских објеката, најзначајнији су: ресторан „Папули“, Етно село „Краљица воћа“, ресторан „Етноголд“, ресторан „Grill“, ресторан „Бали“, ресторан „Горштак“.

Општина Сента је формирала своју туристичку организацију. **Туристичка организација** општине Сента има своју Интернет презентацију на адреси <http://www.sentainfo.org>. Ова организација реализује бројне манифестације које се током целе године одржавају на територији Општине, а многе од њих већ имају и дугу традицију.

Табела 21: Туристичке и друге манифестације у општини Сента у 2013. год.

Р. бр.	Назив	Датум	Место	Организатор
1.	Међународно такмичење у стрижењу оваца и у кувању овчијег перкелта	28. април	Сента - Вашариште	Удружење пољопривредника Сента
2.	Фестивал Цветање Тисе	15. јун	Сента - Кеј	Туристичка организација општине Сента
3.	Дечји фестивал – “Море осмеха“	16. јун	Сента - Народна башта	Цивилни центар „Ци-фи“
4.	Мото сусрет	21-23. јун	Сента - Вашариште	МС ZYNTHAREW
5.	XVII. Шаховски фестивал „Сенћанска битка 1697“	13-22. јул	Сента	Шаховски клуб „Сента“
6.	I love Senta – Моја Сента	10. август	Сента	Туристичка организација општине Сента
7.	„Interetno“ Фестивал - Плесна Панорама	између 22-26. августа	Сента – Главни трг	Удружење грађана Про Култура
8.	Велика Госпојина – слава фондације	28. август	Сента	Завичајна фондација „Стеван Сремац“
9.	Сенћанска битка - Празник града Сенте	06-08. септембар	Сента	Општина Сента
10.	X. Међународни фестивал топловаздухних балона	06-08. септембар	Сента	Балонарски клуб Сента
11.	Међународна изложба модела	07-09. септембар	Сента	Народна техника – Моделарска секција
12.	„Masters of Miniatures“ - Међународно такмичење у макетарству	14. септембар	Сента	Макетарски клуб Моделиус Сента
13.	Светски дан без аутомобила	22. септембар	Сента	Сенћанске Омладинске Организације
14.	Сремчеви дани	22-23. новембар	Сента	Завичајна фондација „Стеван Сремац“
15.	XI. Никољдански Традиционални Фестивал укуса, традиције и XIV. Никољдански Међународни Фестивал Ракије Сент	07-08. децембар	Сента – Дом културе	Удружење пољопривредника Сента
16.	Божићна кавалкада	20-24. децембар	Сента – Главни трг	Туристичка организација општине Сента

Извор: Туристичка организација општине Сента, 2013.

3.1.1.6. Услуге и трговина

Услуге и трговина су најзаступљене гране међу привредних субјеката у општини Сента, што у просеку за сваку годину износи око 40%. Због повољног географског положаја у односу на околину Сента представља центар трговине, што се огледа и на чињеници, да су присутне велике робне куће, као и развијени трговински ланац.

3.1.1.7. Кратак преглед релевантних планских докумената

Развој туризма у општини Сента се види као једна од развојних шанси. У оквиру **студије регионалног развоја „Туризам и активности слободног времена у функцији одрживог развоја Потисја“**, заједно са другим потиским општинама, идентификовани су ресурси које се могу искористити за развој ове привредне гране. Између осталог, анализирани су термални извори, активности у природи, културна добра (архитектонска здања, установе културе, и фестивали и манифестације). Посебно место у студији дато је „цветању Тисе“ као светском еколошко-културолошком феномену. Овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

3.1.2. SWOT анализа – ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Радна група **РГ 2: Економски развој** је у оквиру свог тематског подручја израдила SWOT матрицу приказану у наставку.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> + Успешна приватизација 4 велика предузећа*** + Постојање индустријске зоне са пратећом инфраструктуром*** + Постојање значајног културно-историјског наслеђа*** + Пракса одржавања различитих видова манифестација** + Отвореност пољопривредника за промене** + Термалне воде (око 60 °C)** + Постојање богатог фонда значајних историјских артефаката (у приватном власништву)** + Традиција пољопривредне производње (ратарство, воћарство и повртарство)** + Развијен банкарски сектор (испоставе)* + Мултикултурална средина* + Туристичка организација* + Удружење предузетника* + Удружење пољопривредника* 	<ul style="list-style-type: none"> - Непостојање локалног консензуса по развојним питањима*** - Уситњеност пољопривредних поседа*** - Небрендирани туристичких манифестација (Сенћанска битка 1697. и Тиски цвет)*** - Недостатак смештајних капацитета** - Непостојање већег уређеног манифестационог простора** - Неискоришћеног потенцијала реке Тисе** - Техничко-технол. застарелост производних капацитета** - Инертност локалне самоуправе** - Недефинисаност основног туристичког производа** - Велика незапосленост** - Слаб маркетинг Општине** - Нефункционално ГИС-а* - Нерешена имовинско-правна питања** - Непознавање страних тржишта**
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Близина државне границе*** ✓ Главна комуникацијска спона са Северним Банатом (друмска и железничка)** ✓ Иностранци фондови** ✓ Државни фондови** ✓ Пораст тражње за храном** ✓ Тиса - међународна река** ✓ Програми НСЗ* ✓ Братски градови у иностранству* ✓ Став ЕУ према Сенћанској битци* ✓ Активност дијаспоре* ✓ Савез потиских општина* 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Неиновативност и неконкурентност локалних МСП*** ✗ Лоши демографски показатељи (одлив младих)*** ✗ Непостојање јасних економских циљева на националном нивоу *** ✗ Неуспела приватизација пољопривредних предузећа** ✗ Неусклађеност образовног система и привреде** ✗ Лоша економска ситуација**

3.2. Друштвени развој

3.2.1. Опис тренутне ситуације

3.2.1.1. образовање

Образовна структура становништва у Општини је приказана посредством следеће табеле.

Табела 22: Образовна структура у Општини, према школској спреми

Пол	Укупно	Без шк.	Непот. осн.обр.	Осн. обр.	Средње образовање					Виша шк.	Вис. шк.	Непознато
					Ук.	Гим-назија	III степ.	IV степ.	V степ.	VI степ.	VII степ.	
свега	20.041	332	2.791	4.863	9.317	1.019	4.056	4.025	217	1.168	1.491	79
ж	10.405	180	1.726	2.618	4.469	628	1.505	2.283	53	580	795	37
м	9.636	152	1.065	2.245	4.848	391	2.551	1.742	164	588	696	42

Извор: РЗС

Преглед образовних институција за различите нивое образовања, са седиштем у општини Сента, дате су у наставку.

Предшколска установа

Прво забавиште у Сенти отворило је своје капије за прихват најмлађих још 1866. године, а 1878. године рад се већ одвија у три забавишта. У протеклих четрнаест деценија изграђени су нови објекти у складу са савременим педагошким принципима, тако да данашњи вртићи раде у условима који одговарају узрасним карактеристикама деце.

У Дечјем вртићу "Снежана" рад се одвија у једанаест објеката; девет објеката су у власништву установе - седам у Сенти, један у Горњем Брегу, један у Торњошу, а одељења у Богарашу и Кивију смештај су нашле у зградама Основне школе "Стеван Сремац". 1998. године на иницијативу васпитача, сваки објекат добија своје име.

Задатак предшколске установе је васпитање, нега, исхрана, социална и здравствена заштита деце од прве до седме године. Бригу о деци јасленог узраста воде медицинске сестре, а за рад са предшколском децом задужене су васпитачице. Кроз разне активности, деца развијају индивидуалне способности, стичу знања и примају нова искуства. Игра и разнолике активности подстичу хармонични развој дечије личности, а васпитачи највише доприносе спонтаности и прилагодљивости ритму живљења, као и читавој атмосфери у вртићу. Праћење стручне литературе, индивидуална и колективна стручна усавршавања обезбеђују континуирано професионално напредовање васпитног особља.

На рад васпитача се надовезује и употпуњује га породично васпитање. Родитељима је омогућено да буду активни учесници у креирању и извођењу разних активности вртића.

Установа успешно сарађује са дечјим вртићима околних општина. Сарадња са локалним културним институцијама, радним и цивилним организацијама има значајну улогу у осавремењивању васпитно-образовног рада.

Деца и васпитачи су редовни учесници фолклорних, драмских, ликовних и еколошких програма, као и спортских манифестација.

Просечан број деце предшколског узраста, обухваћених предшколским васпитањем на годишњем нивоу је око 720.

Основна школа „Стеван Сремац“

Своју регистровану делатност Основна школа „Стеван Сремац“ обавља у следећим радним јединицама:

- **Управни центар** у Сенти, који обавља административно-управне послове за потребе школе.
- **11. Новембар** у Сенти, се налази у двоспратној згради изграђеној 1973. године и располаже са капацитетима за око 800 ученика. Настава се остварује у две смене, на српском и мађарском наставном језику. Школска зграда се греје градским централним грејањем.
- **Спомен школа** у Сенти, се налази у двоспратној згради изграђеној 1968. године у спомен погинулим борцима Сенте у Другом светском рату. Налази се у једној од главних и прометних улица у Сенти. У периоду 1987-1988. године направљен је споменик у школи, тачније на једном зиду школе, као рељефна слика са именима бораца Сенћана који су дали живот за слободу у НОР-у. Тако је назив школе добио и своју физичку форму. Радна јединица поседује капацитете за око 600 ученика. Настава се остварује у две смене на српском и мађарском наставном језику.
- **Турзо Лајош** у Сенти, је смештена у једноспратној згради изграђеној 1913. године. Поред редовне наставе у школи је организован и рад у специјалним одељењима за децу лако ментално ометеном у развоју од 1. до 8. разреда. Радна јединица поседује капацитете за око 530 ученика. Настава се у школи остварује у две смене на мађарском наставном језику.
- **Чоконаи Витез Михаљ** у Горњем Брегу, је смештена у згради изграђеној 1953. године у центру насеља поред цркве и задружног дома. Има четири учионице опште намене и две специјализоване. Фискултурна сала са помоћном зградом изграђена је 1974. године. Настава се у школи изводи на мађарском наставном језику у две смене. Радна јединица поседује капацитете за око 200 ученика.
- **Темеркењ Иштван** у Торњошу. Настава у овој радној јединици се одвија у три школска објекта од којих се централни налази у Торњошу са редовним одељењима, а два издвојена одељења налазе се у селима, у Кевију и Богарашу, где се настава изводи у комбинованим одељењима од 1-4. разреда. Зграде ове радне јединице изграђене су у Торњошу 1963. године, у Кевију 1912. године, а у Богарашу 1970. године. Радна јединица поседује капацитете за око 300 ученика. Настава се остварује у две смене на мађарском наставном језику. Школска зграда у Торњошу је површине од 1663 m^2 греје се централним котлом на лож уље, зграда у Кевију површине од 413 m^2 централним котлом на угаљ и дрво, а фискултурна сала

електричним грејачима, а зграда у Богарашу површине од 233 m² пећком на дрво и угаљ.

Сенћанска гимназија

У Сенћанској гимназији настава се одвија кроз 16 (шеснаест) опште–образовних предмета у две смене, а у згради установе се одвија и настава Економско-трговинске школе и Средње медицинске школе. С обзиром да гимназија припрема ученике за даље школовање, неопходно је да се држе секције и други видови додатне наставе. Због недостатка учионица отежено је и одржавање обавезне допунске наставе, што се директно одражава на квалитет наставе. Рад у две смене је препрека за развој богате понуде ваннаставних активности, а оне саме не могу да стану у радно време наставника. Допунски и додатни облици рада ретко се изводе, држи их мали број наставника. Технички проблем органозовања ваннаставних активности, због ограниченог простора и преоптерећености ученика наставним градивом, даље отежава реализацију наставних планова. Недостатак или недовољно развијене ваннаставне активности резултирају тиме да нема прилике за повезивање садржаја из различитих области и примену знања нити могућности за увођење нових садржаја и облика рада. Струјна мрежа зграде је у изузетно лошем стању, што је констатовано од стране надлежног инспекцијског органа. Библиотека Сенћанске гимназије има око 17.000 наслова. У недостатку адекватног смештајног простора, књиге и други библиотечки материјал се не чува према прописаним стандардима. Укупан број ученика у школској 2012/2013. је 435.

Гимназија са домом ученика за талентоване ученике „Бољаи“

Гимназија са домом ученика за талентоване ученике „Бољаи“ остварује наставне планове и програме у подручју рада:

- Обдарени ученици у математичкој гимназији у четворогодишњем трајању,
- Општи тип гимназије,
- Ликовни техничар.

Укупан број ученика је 199.

Економско-трговинска школа

У оквиру подручја рада Економија, право и администрација школа образује ученике за следеће образовне профиле:

- Пословни администратор - у четворогодишњем трајању
- Финансијски администратор - у четворогодишњем трајању
- Комерцијалиста - оглед у четворогодишњем трајању

У подручју рада Трговина, угоститељство и туризам школа образује ученике за образовни профил:

- Трговац - у трогодишњем трајању

Поред редовних ученика, образују се и ванредни ученици. Школа има програме образовања за доквалификације и преквалификације. Доквалификацијом је обухваћен

образовни профили: трговински техничар. Преквалификација се односи на образовни профил: трговац.

Укупан број ученика је 426.

Средња медицинска школа

Десет година након оснивања зграда Гимназије не одговара потребама Средње медицинске школе која нема довољно својих просторија. Недостаје јој учионица за предмет здравствених нега, учионица за стручне, медицинске предмете и једна добро опремљена лабораторија за хемију, са припремном учионицом. Недостаје такође и канцеларија за педагошко-психолошку службу. Без ових просторија и учионица школа не испуњава потребне законске нормативе.

Средња медицинска школа је добила дозволу за рад четири смера. Политика школе је да наизменично отвара поједине смерове, тако да се смер за физиотерапеуте односно смер за акушерске сестре отварају сваке треће године.

Наредних година планирано је проширење смерова и то на следећи начин:

1. Лабораторијски техничар
2. Педијатријска сестра
3. Козметички техничар

Ови смерови би се отварали периодично, како не би дошло до превеликог броја медицинских радника овог профила.

3.2.1.2. Здравствена заштита

У општини Сента здравствене установе чине: Болница, Дом здравља и Апотека. У оквиру болнице налазе се следећа одељења: интерно, хирургија, рехабилитација, неуропсихијатрија, дечије одељење, грудно одељење, гинекологија и акушерство и ОРЛ. Службе и амбуланте у болници су: РТГ служба, очна амбуланта, лабораторија, трансфузија, микробиологија, ултразвучна дијагностика и патологија.

Дом здравља Сента обухвата: I здравствену станицу, II здравствену станицу, Здравствену станицу Горњи Брег, Здравствену станицу Торњош, Здравствену станицу Кеви, Здравствену станицу Богараш.

Најчешћи узрок смрти у Општини су болести система крвотока са чак 51,03%, а што је више од просека севернобанатског округа (49,48%), али ниже од републичког просека (53,93) и просека на нивоу АП Војводине (54,29%). Ово указује на слабу свест о превенцији и здравственој заштити уопште, као и на изузетно лоше навике у исхрани (свињско месо, тестенине, алкохол, итд). Затим, као узрочник смрти следе тумори са 27,32%, а што је значајно више у односу на Округ (22,78%), АП Војводину (22,29%), а нарочито у односу на републички просек (20,38)!

Табела 23: Умрли према узроку смрти (2011. год.)

Узрок смрти	Територијална јединица							
	Општина Сента		Севернобанатски округ		АП Војводина		Република Србија	
	апсолутно	%	апсолутно	%	апсолутно	%	апсолутно	%
Заразне и паразитске болести	1	0,26	8	0,33	130	0,46	438	0,43
Тумори	106	27,32	552	22,78	6240	22,29	21442	20,38
Болести крви, крвотворних органа и поремећаји имунитета	1	0,26	7	0,29	57	0,20	213	0,21
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	10	2,58	99	4,09	893	3,19	3270	3,18
Душевни поремећаји и поремећаји понашања	5	1,29	47	1,94	394	1,41	1120	1,09
Болести нервног система и чула	3	0,77	59	2,43	393	1,40	1518	1,47
Болести система крвотока	198	51,03	1199	49,48	15202	54,29	55514	53,93
Болести система за дисање	14	3,61	116	4,79	1335	4,77	5032	4,89
Болести система за варење	13	3,35	113	4,66	1002	3,58	3513	3,41
Болести коже и поткожног ткива	2	0,52	5	0,21	23	0,08	68	0,07
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	2	0,52	24	0,99	67	0,24	171	0,17
Болести мокраћно-полног система	6	1,55	52	2,15	418	1,49	2208	2,15
Трудноћа, рађање и бабиње	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	0,01
Стања у перинаталном периоду	0	0,00	3	0,12	48	0,17	275	0,27
Урођене деформације и хромозомске ненормалности	0	0,00	3	0,12	43	0,15	126	0,12
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	12	3,09	31	1,28	738	2,64	4695	4,56
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	15	3,87	105	4,33	1016	3,63	3325	3,23
Укупно:	388	100,00	2423	100,00	27999	100,00	102935	100,00

Извор: РЗС

3.2.1.3. Социјална заштита

За послове социјалне заштите у општини Сента, институционално је надлежан Центар за социјални рад Сента, који је основан 24. новембра 1977. год. одлуком Скупштине општине Сента.

Центар за социјални рад Сента обавља послове који су му стављени у надлежност Породичним законом, Законом о кривичном поступку, Кривичним законом Републике Србије, Основним кривичним законом, Законом о избеглицама и Уредбом о збрињавању избеглица као и послова које делегира скупштина општине.

Интересантан је податак да се радницима Центра у 2012. години за неку услугу обрађало око 17 % од укупног броја становника Општине. У овај број су уврштена само лица која су регистрована као корисници, али се мора напоменути да је јако велики број грађана који се повремено обрађају за информације, савете или тренутну помоћ.

У 2008. год. извршено је проширење дневног боравака за одрасла лица са посебним потребама, што представља посебан модел заштите одраслих лица. Дневни боравак нуди могућност целодневног збрињавања одраслих, задовољавање основних здравствених потреба, процену лекара специјалисте око давања мишљења и налаза за даљи најадекватнији начин лечења и живљења ове категорије корисника. Дневни боравак инвалидних лица изграђен је при Центру за социјални рад, односно у проширеним просторијама клуба за стара лица и клуба за дневни боравак. За ову намену издвојена су финансијска средства из Покрајинског, као и општинског фонда.

Центар за социјални рад има отворен дежурни телефон током 24 сати, на који се могу јављати сви грађани општине Сента. Полиција, образовне институције и Општински суд стоје на располагању у свим случајевима када је неопходна брза интервенција стручних радника.

3.2.1.4. Култура и уметност

У погледу културе значајни су позориште, библиотека, музеј, Изложбена галерија, Сликарска колонија, Историјски архив и Градска концертна дворана. У 2005. години је отворен Институт за Културу Војвођанских Мађара. У граду има пет католичких и једна православна црква, а постоји и више капела разних религија.

3.2.1.5. Спорт и рекреација

Положај спорта у општини Сента

Почетци сенћанског спорта се службено могу везати за 1882. годину. Тада су се сви спортисти звали под једним збирним називом атлета. Од тих почетака до данас оснивани су и нестали бројни клубови. Моментално на територији Општине има 35 регистрованих спортских удружења. Од тога у 3 удружења нема делатности, тј. они су неактивни. Преостала 32 удружења се могу разврстати у више група:

- активни, али не раде свакодневно,
- активни, раде свакодневном редовношћу, а баве се и такмичењима,

- активни, раде свакодневном редовношћу и одгајају такмичаре,
- удружења која постижу истакнуте резултате.

Осврћући се на прошлост и анализирајући данашњицу може се закључити, да су Сенћани увек постизали одличне резултате, како на домаћем, тако и на међународном нивоу.

Заслуге за то се, добрим делом, могу приписати добром физичком васпитању у школама, кроз које је прошло и где је идентификовано много талената, а што је данас веома потиснуто у задњи план и постало је занемарено.

Ипак, сумирајући чињенице, може се рећи, да је у општини Сента постојао и још увек постоји богат спортски живот. У односу на његов квалитет и његову масовност могу се наћи недостаци, али се мора борити за то да се они превазиђу, и да се убудуће створе примеренији услови.

Грађани треба да буду свесни, да у Сенти постоји развијена спортска делатност и треба да буду поносни на такмичаре који у спорту постижу изврсне резултате, као и на тренере и друге спортске раднике.

Услови за рекреацију у општини Сента

Спорт за све јесте област спорта која обухвата бављење спортским активностима ради одмора и рекреације, унапређивање здравља или унапређивање сопствених резултата у свим сегментима популације.

На левој обали Тисе, преко пута града, налази се део обале насут песком, погодан за купање и рекреацију, а поред набројаног могуће је и организовање спортског рибарства, водених спортова и излета бродовима. Шумовити део обале Тисе је погодан за излете и камповања. Северно од града се налази Народна башта, која је оформљена 1866. године, а која служи у рекреативне сврхе, при чему се у оквиру ње налазе фудбалски стадион и атлетска стаза, базени, тениско игралиште, куглана и игралиште за кошарку.

Учешће спорта у буџету Општине сваке године износи између 3-4%, који износ је међу најбољима у региону.

3.2.1.6. Медији и информисање

По питању медија и информисања у Општини функционишу 2 локална радија, 1 кабловска телевизија.

- **No limit** радио, на 91,1 MHz се може слушати програм на мађарском и српском језику. Успостављена је уска сарадња са локалном самоуправом, јавним предузећима и разним институцијама. На програму гости говоре о актуелним дешавањима и корисним информацијама за становништво. Месечно једанпут гостује и председник општине Сента на радију, извештава о актуелним дешавањима и одговара на питања слушалаца. На основу агенција за извештавање израђују и вести, обавештавају становништво о програмима, читају саопштења. Испуњавају музичке жеље слушалаца, емитују захтевну поп и рок музику.

- **Fox radio**, на 97,9 MHz. Сенћански Fox radio се ућутао у новембру 2008. године, пошто нису добили градску фреквенцију. Две године касније, 2010. године агенција за радиодифузију је расписала нови конкурс, на којем је и Fox успео да добије фреквенцију, те сада могу да емитују програм из Новог Кнежевца. Центар радија је и даље у Сенти, на старом месту у Топартској улици. Континуирано се емитује музика, или програм жеља, у недељу од ујутро до увече може да се слуша музика.
- Кабловска телевизија **Про Медија** је приватно предузеће, а свој програм емитују преко мреже кабловске телевизије Voysat из Аде и преко кабловске телевизије Саботроник у Сенти. Фирму је 2008. године основао Фриђеш Ирмењи, дипломирани израђивач видео програма, који већ више година израђује телевизијске програме за домаће и иностране ТВ канале. Сваког уторка од 17 часова емитује се 5-то часовни резиме догађаја на мађарском и српском језику, а програм се понавља у четвртак од 9 часова, односно у 24 часова емитују новине у сликама, које садрже рекламе, огласе и саопштења. Редовно се снимају конференције за штампу које се одржавају у Локалној самоуправи, емитују седнице Скупштине општине, као и манифестације везане за Локалну самоуправу и припадајуће институције.
- **Eugen**. Крајем 2007. године власник је основао Агенцију за обавештавање под називом Eugen. Истовремено основани лист је кренуо као приватни лист, али због недостатка финансијских средстава се у штампи појавило само неколико бројева. Сада је регистрован на државном нивоу, постоји у интернет облику, а чланке објављује се на два језика (српски и мађарски).

3.2.1.7. Невладине организације

У Сенти је активност невладиних организација на завидном нивоу. Ангажовани су у областима социјалне заштите, културе и других делатности. Према садашњим подацима активних удружења у општини Сента има 77, који преко расписаних локалних и других конкурса реализују своје пројекте. НВО сектор је по погледу структуре делатности распоређен на следећи начин: 20 је из области социјалне заштите, 26 из области културе и има 31 НВО из других области. Општина Сента значајна средства издваја сваке године за рад НВО. У 2013-ој години је издвојено 15,7 милиона динара, пре свега за област социјалне заштите (50% средстава). Статистички гледано у просеку је распоређено око 200.000 динара на једну НВО.

3.2.1.8. Кратак преглед релевантних планских докумената

Развој друштвених делатности у општини Сента је препознат као развојна шанса, те је у складу са тиме Општина овом питању приступила плански и за сада израдила два планска документа, и то:

1. Стратегија развоја спорта у општини Сента 2012-2016.
2. Стратешки план развоја социјалне заштите општине Сента за период 2009-2014.

3. Стратегија за младе општине Сента за период 2010-2014. године
4. Локални план акције за децу (из 2007. год.)

Стратегија развоја спорта у општини Сента 2012-2016. је најсвежији плански документ који је Општина израдила и усвојила. Документ је подељен у три основне целине: 1. Детаљна анализа стања у спорту, спортским клубовима и у самој Општини; 2. Предлози спортских субјеката у Општини; 3. Циљеви и задаци за период 2012-2016. година. На крају документа представљен је и Акциони план секторске стратегије. Овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

Стратешки план развоја социјалне заштите општине Сента за период 2009-2014. настао је као потреба за развијањем нових и унапређењем постојећих услуга социјалне заштите на локалном нивоу. Поред детаљне анализе, у документу су одређени приоритети по циљним групама, дати су аранжмани за имплементацију, дефинисан је процес мониторинга и евалуације, идентификовани су ресурси и на крају је израђен план комуникације. Овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

Стратегија за младе општине Сента за период 2010-2014. године настао је са првобитним циљем да се млади у општини Сента покрену из апатије, обезбеђењем такве средине у којој ће наћи своје место и употребити своју креативност, односно средини која ће их задржати у себи. У документу су млади подељени и третирани у 3 категорије, с обзиром да имају различит положај у друштву, и то: 1. млади који још уче, 2. млади који више не уче, али још нису основали породицу, и 3. млади брачни парови. У документу су одређена 6 различитих поља функционисања-активности младих, за које су се одредили стратешки циљеви и коначно и акциони план на крају документа. Овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

Локални план акције за децу је документ чија је основна сврха и намена да постави и дефинише правце деловања општине Сента у области унапређења положаја деце и младих и успостави јасне механизме и критеријуме помоћу којих се могу пратити и остваривати постављени циљеви. За 8 одређених приоритета у овој области, редом је дат кратак опис тренутне ситуације, постављени су стратешки и специфични циљеви, дефинисане су активности и њихови носиоци, постављени су индикатори, дефинисани извори финансирања и одређени су рокови за реализацију. И овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

3.2.2. SWOT анализа – Друштвени развој

Радна група **РГ 1: Друштвени развој** је у оквиру свог тематског подручја израдила SWOT матрицу приказану у наставку.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> + Вишенационални састав становништва - мултиетничност и мултикултуралност*** + Висок ниво међуверске толеранције *** + Добро развијена здравствена мрежа, са специјалистичким службама *** + Стручност и искуство у раду код кадра на руководећим позицијама ** + Високо образовани наставни кадар (ОШ и СШ)** + Препознавање проблема/потреба на локалу *** + Општина са градским функцијама (здравство, социјална заштита, култура) ** + Традиција у здравственој заштити (медицина, социјални рад) ** + Развијена платформа услуга социјалне заштите** + Усвојена Стратегија развоја спорта општине – професионални, рекреативни, школски и раднички спорт ** + Традиција и врхунски резултати у спорту ** + Прихватање нових изазова и будућих потреба привреде – у сфери образовања** + Развијен НВО сектор** + Постојање установа културе, њихово функционисање и одржавање (музеј, позориште, архив, градска библиотека)** 	<ul style="list-style-type: none"> - Неопремљеност школа основним средствима за рад*** - Недовољан број стручног кадра (школство, здравство) – недостатак финансија за њихово запошљавање у односу на потребе ** - Дотрајала медицинска опрема постоји потреба за новим апаратима** - Дотрајалост школских зграда** - Нестручни кадар у спорту – недостатак тренера (са завршеним ДИФ-ом или вишом тренерском школом)* - Недостатак спортских објеката (изградња хале, неки објекти старији од 100 година)** - Непостојање герентолошког центра** - Непостојање прихватне станице за нужни смештај* - Неискоришћеност постојећих објеката за потребе корисника социјалне заштите* - 3 средње школе су лоциране у 1 згради** - Недостатак смештаја у Дому за ученике** - Непостојање двојезичног гласила на локалном нивоу** - Лоша опремљеност локалне редакције <i>Magyar Szó</i> **
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Стручно усавршавање кадрова преко пројеката*** ✓ Доступност домаћих и страних фондова**Стандардизација услуга социјалне заштите – усклађеност са законским регулативама** ✓ Блиска повезаност са општинама из Мађарске и братским градовима у земљама ЕУ** 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Лоши демографски трендови - одлазак младих, нарочито образованих људи, старачка домаћинства*** ✗ Нестабилна политичка ситуација у земљи*** ✗ Законска ограничења у области здравства – недостатак кадрова ** ✗ Неприлагођеност образовног система потребама привреде и шире друштвене заједнице – вишак наставника и свршених ђака непотребних профила** ✗ Релативна удаљеност од ЕУ коридора** ✗ Повећање броја старих у сфери социјалне потребе – заштите ✗ Увећање броја намерних прекида трудноће код млађих старосних група ✗ Неусклађеност законске регулативе у области социјалне заштите са потребама заједнице** ✗ Правилници, закони који су успоравају лиценцирање тренера*

3.3. Животна средина и инфраструктура

У наизглед монотоном равничарском простору могуће је издвојити три степенасто поређане површине. Највиша целина, чије се висине крећу од 93 до 111 m, представља источни део Бачке лесне заравни и простире се на западној страни општине. Град Сента изграђен је на испупчењу лесне терасе, на висини од 83-84 m. Алувијална раван простире се уз Тису ширином од 10 km и висином од 75 до 79 m. Мале висинске разлике отежавају одводњавање те се после киша јављају привремене баре и мочваре. Њихов број је данас све

мањи због одводњавања и исушивања. На територији општине Сента може се издвојити шест типова земљишта: алувијално земљиште, алувијално делувијални нанос, ритска црница, ливадска црница, слатина и чернозем. Најраспорсотрањенији је чернозем на лесној заравни. Он захвата западне и централне делове општине. У току последња два века деловањем човека биљни свет овог подручја је измењен. Некадашња степска и мочварна вегетација замењена је културним биљкама, тако да је данас преко 90% општине под пољопривредним површинама, а пошумљено је само 1,5%.

3.3.1. Опис тренутне ситуације

На територији општине Сента нису обављена систематска истраживања у циљу евиденције и валоризације посебних природних вредности и знаменитости. Зато на територији општине Сента нема ниједног објекта посебне природне вредности и знаменитости који је стављен под посебну друштвену заштиту. На територији општине налазе се поједине проређене и угрожене биљне и животињске врсте, које су као природне реткости заштићене на целој територији.

3.3.1.1. Клима и рељеф

Према географском положају Војводина лежи у области умерено- континенталне климе, са извесном специфичностима у појединим реонима који се манифестују као елементи субхумидне и микротермале, односно мезотермалне климе.

Надморска висина Сента је 84 m, средња јануарска температура $-1,3\text{ }^{\circ}\text{C}$, а средња јулска $22,8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Клима Сенте је континентална, са великим температурним осцилацијама, релативно хладним зимама и топлим летима.

Распоред падавина током године показује највеће вредности у јуну 71 mm, а најмање у октобру 27 mm. Годишња количина падавина је око 588 mm. Гледано по годишњим добима, највише воденог талога се излучи у току лета 174 mm, најмање у јесен 122 mm, док се током вегетационог периода излучи 321 mm, што представља 55% укупне годишње суме падавина.

Средња годишња релативна влажност ваздуха за подручје Сенте износи 80% при чему је највећа у децембру 88% а најмања у јулу и августу 72%. Дате средње вредности су знак релативно сувог времена односно умерене влажности ваздуха.

Просечна годишња облачност износи 56%. Најнижа вредност је у децембру 78%. Средњи годишњи број облачних дана (облачност већа од 80%) је 105,5; а ведрих (облачност мања од 20%) 68,2 дана.

Годишња вредност осунчаности износи 2.073,5 часова или просечно 5,7 час/дан, те се може сматрати да је дужина осунчавања на простору Сенте задовољавајућа. Највећа осунчаност се јавља у јулу 297 часова, а најмања у децембру 49,7 часова.

Према вредностима честина, праваца ветрова, тишина и њиховим брзинама, у структури годишње учесталости најзаступљени су ветрови из северозападног (166‰) и југоисточног правца (111‰), док најмању заступљеност имају ветрови из источног и јужног правца. Просечно годишње учешће тишина износи 196‰. Највећу брзину такође имају ветрови из југоисточног (2,62 m/s) и североисточног правца (2,59 m/s), а најмању ветрови из источног правца (1,69 m/s). Што се тиче броја дана са јаким ветром од 6 и више Бофора приближно око 8 дана, највише током пролеће и лета, а најмање у јесен.

Што се тиче рељефа општине Сента се може поделити на три јединице: алувиална равница реке Тисе, лесна тераса и лесна плато.

Алувиална равница реке Тисе се простира на десној и на левој обали реке. Њена надморска висина у близини Тисе је 78 m, и ка истоку се благо диже. Њену западну границу чини лесна тераса која почиње код насеља адорјан, па удаљавајући се од реке Тисе приближава се железничкој линији Сента- Кањижа, а у њеном саставу су Бачке, Велики Рит, а након тога узима правац према истоку, и следећи Топартску дуж на северној периферији Сенте код моста достиже обалу реке Тисе. У правцу југа, од старог прелаза преко реке Тисе скелом, постепено се шири, а код доње тисине обале пресеца јарак старе кланице, те се даље наставља стрмим зидом од 500 m дужине и 3-4 m висине, код чије основе се налазио стари ток реке Тисе, одвајајући од лесне терасе Евжен- острво. Јужно од А.Д. Фабрике шећера ТЕ-ТО Сента, подручје Макош, је у ствари алувијална равница реке Тисе, која је често плављена. Тако су близу корита реке таложио песак, док се даље корита таложио муљ fine структуре и тако се повећала висина ове територије.

Настанак алувијалне равнице је последица ерозионе делатности реке Тисе. Река је пре регулације створила велике кривине, меандре, који су често мењали своје место. Некада је корито било 5-7 km. Источније, река је наносом који је нагомилала-који је по саставу мешавина глине и леса, продубила своје корито. Поред ерозивног рада реке Тисе, до настанка долине реке дошло је и деловањем Кориолисове снаге. Последица овог дејства је да је западна, односно десна обала реке Тиса претежно стрма и испрана.

Лесна тераса се са запада граничи са лесном таблом, са истока алувијалним подручјем реке Тисе. Лесна тераса, на којој је и сам град изграђен, је што се састава тиче, већином испрани лес. Њена просечна надморска висина износи 84 m. На лесним терасама постоји неколико дециметара дубоке, проширене низине. Порозни материјал лесне табле пропушта део атмосферске воде, које у песку који се налази у доњем слојевима лесне табле, на мешовитом лесу, избијају на површину у облику извора. Лети вода са низина испарава, остављајући са собом минералне соли. Процес настанка слатине је сада храњен резервама соли подземних вода, пошто је ниво вода близу површине тла. Вода која доспева на површину тла испарава, а сува со остаје. Карактеристичне биље депресије слатине остављају могућност рада ветру, који кристална зрна слатине и фина зрнца прашине односи.

Две трећине општине Сента припада лесном платоу Телечка. Горњи слој лесне табле се нагомилао током леденог доба, у периоду последњег залеђивања, под типично копненим условима од материје која је била ношена ветром. Њену површину покрива тло црне боје дебљине 30-40 cm, а испод овог слоја на појединачним местима се може наћи лес дебљине 3,7 m, местимично иде и до 5 m. Састав лесне земље чини 5-20 % кречњака, који се под дејством атмосферских вода са садржајем нешто угљен диоксида који пада на површину лесног покривача, раствара.

3.3.1.2. Водни ресурси

На подручју насеља Сента од природних водотокова највећа је река Тиса, која чини источну границу општине. Корито површинског водотока- реке Тисе је веома стабилно, има хидраулички повољан профил усечен у песковите терене. Има мали пад, али знатну вучну нанос за пренос наноса.

Квалитет површинских вода у општини може се пратити само на реци Тиси. За остале површинске водене површине (мелиорациони канали, мртваје, језера) нема поузданих података упркос томе што би њихов квалитет могао да укаже на присуство хемикалија на пољопривредним површинама, односно на остале загађености. Квалитет воде Тисе код Мартоноша узводно од Сенте је нешто бољи него што је то случај низводно од ушћа Мориша код Сегедина. По кисеоничком режиму количине раствореног кисеоника, БПК₅ (биолошка потрошња кисеоника) као и БПК воде спадају у IIб категорију вода. Количине амонијака неколико пута су веће од максималне дозвољене количине. Врло често се виде нафтне мрље на површини воде који су пореклом од бродова различите величине. Пестициди и концентрација тешких метала су у границама максималне дозвољене концентрације.

3.3.1.3. Ваздух

На основу просторне структуре града (мреже путева и стамбених блокова) може се прогноzirати да се у околини саобраћајних раскрсница количине аероседимента крећу изнад дозвољених граница. Количине сумпор-диоксида су пореклом од индустрије и од ложења у оним деловима града (у насељима сеоског типа), где досад домаћинства нису била прикључена на гасовод нити централно грејање из топловода.

Квалитет ваздуха се прати месечно. Стање квалитета ваздуха према расположивим показатељима није сасвим задовољавајуће, у првом реду због учесталих повећаних концентрација укупних суспендованих као и због високих измерених концентрација укупних суспендованих честица. Анализом укупних суспендованих честица, констатовано је да је 2/3 узорака имало повишене вредности, а обзиром на статистички значај број узорака и правилну временску расподелу узорковања, изводи се закључак да су укупне суспендоване честице биле повишене током две трећине мерног периода или две трећине 2012. године.

Због повећаних концентрација укупних суспендованих честица важно је повећати пошумљеност, као и извршити озелењивање неозељених површина.

3.3.1.4. Биљни свет

У току последња два стољећа деловањем антропогених фактора вегетација територије Сента је измењена. Мада на напуштаним локацијама можемо видети остатак од некадашњих аутохтоних вегетација:

Aceri tatarico- Quercetum

Спој лужњака и жестике. Те шуме карактеришу тројни екотоп, односно прелазну зону између листопадних шума запада, степе североистока и субмедитеранских лишћарских шума јужних крајева. Најчешћи тип земљишта је чернозем. У састав шуме улазе: *Quercus pubescens*, *Qu. petrea*, *Qu. cerris*, *Acer tataricum*, *Ulmus minor*, *Carpinus orientalis*, *Tilia tomentosa*, *Prunus fruticosa*, *P. tenella*, *Cotinus coggigria* и др.

Salice - Populetum

Асоцијација топола и врба. Шума врба и топола прате речне токове и везане су за рахла, песковита, шљунковита или иловаста земљишта алувијалног типа, која су током читаве године засићена речном водом. Доминантан положај у њима заузимају врсте из рода *Salix* и *Populus* или заједно неколико њих, формирајући извесне заједнице.

Festucin rupicolae

Шумостепске заједнице. Некада су највиши делови војвођанских равница и суседног подунавског региона наше земље, били покривени степском вегетацијом која се мозаично смењивала са састојима шумске заједнице *Aceri tatarico – Quercetum*. Данас су ове површине претворене у њивске културе, а шумостепа је потиснута на ободне делове и падине лесних платоа. На лесном платоу северне Бачке развија се заједница *Coronillo- Festucetum sulcatae*, чији деградацијски ступањ представља асоцијација *Taraxco – Festucetum valesiacaе*. Заједнице на песку су са јаче наглашеним ксерофилним карактером. Најсложенију структуру има асоцијација *Chrysopogonetum rannonicum* пешчаним локацијама Општине.

Некадашња бујно развијена шумостепска вегетација претварена у агрокултуру, тако да свега 1,5% територија општина Сента покривена шумским покривачем.

3.3.1.5. Животињски свет

Што се тиче животињског света на територији општине Сента најбројнији су представници класе инсеката. Морамо издвојити бројне преставнике из редова

Hymenoptera (опнокрилци), *Lepidoptera* (лептири), *Coleoptera* (тврдокрилци) и *Diptera* (двокрилци). Ови инсекти су од есенцијалног значаја за пољопривредно производње, јер они врше опрашивање и културних биљака.

Тисин цвет (*Palingenia longicaudata*) је представник из реда *Ephemeroptera* (водени цветови). Могу се наћи само у Србији и Мађарској на реци Тиси. Заштићен је у Србији на основу Бернске конвенције и Директивом о заштити станишта. Данас, пошто се сматрају угроженим, ова врста је нашла уточиште на реци Тиси. Сваке године масовно рејење те врсте може се посматрати на територији општине Сента.

Река Тиса богата рибљим фондом. Константоване су двадесетдве врсте рибе из седам породица и фамилија. Најбројније су породица шарана са четрнаест врста и фамилија смуђева са три врсте, а одмах иза њих су фамилије сомова и штука. Поменути екосистеми спадају у једне од најпродуктивнијих у смислу количине робе са *cca* 80 *kg/ha* (наравно када нема загађења).

Обзиром да је богата рибом, Тиса је прави магнет и за орнитофауну. На територији општине је констатовано присуство великог броја различитих врста птица: сиве чапље, мале беле чапље, орла, сове, јастреба, ђубастог гњурца, детлића, и велики број представника из реда Пассериформес (птице певачице).

Читаво Потисје карактеришу велика и добро опремљена ловишта. Једно од њих је и ловиште Сенћански салаши које заузима простор колико готово и цела територија града Сента.

3.3.1.6. Инфраструктура

3.3.1.6.1. Путна мрежа

Друмски саобраћај

Данас се најзначајнији саобраћај у региону одвија путевима, па је стога важно познавати основе стања путева у Сенти на општинском и регионалном нивоу. Када је реч о дужини и квалитету путева у сенћанској општини, полазећи од статистички обрађених података за 2003. годину, стање је приказано посредством наредне табеле.

Општина Сента има релативно повољан положај у односу на важније комуникације. Кроз општину пролази државни пут меридијанског правца Нови Сад - Сента - Сегедин и државни пут који од запада повезује Сенту са Бачком Тополом, а према истоку се наставља ка Чоки и Кикинди. Овим путним правцем Сента се на 38 км спаја са државним путем Ia реда. Овај пут, повезује више градских центара различитих нивоа и осталих насеља, северног Баната, средње и северне Бачке и Подунавља. Овај пут је значајан за општину Сента, јер се преко њега комуницира са две земље чланице Европске Уније.

Табела 24: Државни путеви на територији Војводине који су у непосредној или посредној вези са општином Сента

Број пута	Опис путева
ДРЖАВНИ ПУТЕВИ Iа РЕДА	
1.	Државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево)
ДРЖАВНИ ПУТЕВИ Iб РЕДА	
11.	Хоргош - Чока - Кикинда - Зрењанин - Крњача
ДРЖАВНИ ПУТЕВИ II РЕДА	
100.	Државна граница са Мађарском (гранични прелаз Ђала) - Нови Кнежевац - Мокрин - Кикинда - Војвода Степа
102.	Петља Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Србобран - Нови Сад - Инђија - Стара Пазова - Београд (улаз)
104.	Нови Бечеј - Кикинда - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково)

Извор: Уредба о категоризацији путева ("Службени гласник РС", број 14/2012)

Ако се изводе квантитативни закључци, тада се може рећи да је дужина путева у сенћанској општини у просеку, било да се стављају у омер површина или број становника, нешто краћа у односу на ону на нивоу Војводине, када се ради о укупној дужини путева, као и дужини магистралних или регионалних путева. Једино је сенћанска општина у предности када је реч о локалним путевима. То може да упути на чињеницу да је основна мрежа путева била добро постављена, али да није довољно улагано у то да њен већи део добије виши ранг односно унапреди квалитет. Државни путеви имају дужину од 42 *km*, а локални путеви су дужини од 25 *km*. Све категорије путева поседују савремени коловоз.

Као квалитативни закључци могу се извести следеће чињенице:

- Без обзира што у односу на своју величину и број становника у општини Сента дужина путева може сматрати задовољавајућом, то се не може речи за квалитет, јер нема аутопута, ако се таквим не оцени полуаутопут, који са пар километара пролази западно од сенћанске општине;
- Локални путеви су у лошем стању;
- Магистрални саобраћај пролази кроз центар града;
- Нису решени прелази преко железничке пруге, итд.

На територији општине Сента постоји путна мрежа дужине преко 197 *km*. Кроз територију општине Сента пролазе државни путеви II реда број 101 и 103. Кроз општину Сента дужина Државног пута II реда број 101 је 17,3 *km*, а дужина Државног пута II реда број 103 је 24,7 *km*. Коловоз Државног пута другог реда број 101 је у лошем стању и потребно га је хитно обновити у дужини од 9 *km*. Коловоз Државног пута другог реда број 103 је у лошем стању и потребно је хитно обновити у дужини од 2 *km*.

У наредним табелама дат је преглед путних мрежа и праваца, као и њихове карактеристике и тренутно стање у коме се налазе.

Табела 25: Улице по насељима општине Сента

Насеље	Дужина путне мреже	Врста путне подлоге	
Сента	83 km	Тврда подлога	60 km
		Шљункаста и земљана	23 km
Богараш	4,5 km	Тврда подлога	3 km
		Шљункаста и земљана	1,5 km
Кеви	10 km	Тврда подлога	3,5 km
		Шљункаста и земљана	6,5 km
Торњош	18 km	Тврда подлога	15 km
		Шљункаста и земљана	3 km
Горњи брег	12 km	Тврда подлога	10 km
		Шљункаста и земљана	2 km

Извор: Општинска управа Сента

Табела 26: Локална путна мрежа у Општини

Пут	Дужина пута	Стање пута
Локални пут према Кеви	7,6 km	Лоше
Прикључни пут од регионалног пута до железничке станице Богараш	3 km	Добро
Пут према црпној станици ДТД	0,8 km	Веома лоше
Пут од црпне станице до Халас чарде	1,7 km	Веома лоше
Торњошки пут	3 km	Добро
Надрљански пут	3 km	Лоше
Пут за Адахатар	8,9 km	Лоше

Извор: Општинска управа Сента

Транзитни саобраћај кроз насеље Сента пролази улицама Арпадова, Нови шор, Гроф Баћањи Лајоша, Новосадски пут, Торњошки пут, Др Јована Цвијића, Генерала Јанка Вукотића, Суботички пут. Ови путеви су веома оптерећени. Поред тога проблем је да државни пут II реда број 101 и 103 прелази преко пруге у нивоу, што отежава бржи транзитни саобраћај. Изградњом обилазнице на северној страни насеља и надвожњака код Житопромета транзитни саобраћај би се убрзао на путном правцу Београд – Зрењанин – Кикинда – Сента – Суботица. За ову обилазницу постоји Главни пројекат из 1991. године. Изградњом обилазнице на западној страни насеља повећавао би се безбедност саобраћаја (нарочито бициклиста и пешака) у улицама којима се сад одвија транзитни саобраћај (Нови шор, Гроф Баћањи Лајоша, Новосадски пут, Торњошки пут, Др Јована Цвијића, Генерала Јанка Вукотића).

Паркирање возила у ужем центру насеља Сента је организовано. У општини Сента није решено паркирање теретних возила. Највећи проблем је у сезони жетве шећерне репе, када се довози репа у фабрику за прераду у Сенти. Паркирање теретних возила требало би решити у индустријској зони или у близини индустријске зоне.

Железнички саобраћај

Сента је некада имала функцију железничког транзитног центра. Будући да је поред ње пролазила пруга која је повезивала Сегедин, Сенту, Бечеј и Нови Сад. Пруга више не функционише на тај начин, већ служи одвијању железничког саобраћаја између Суботице и Кикинде.

Водени саобраћај

Река Тиса је укупне дужине 966 *km*. Својим током пролази Украјину, Словачку, Мађарску и Србију и улива се у реку Дунав на 1.214 *km*. Од своје укупне дужине, пловна је у дужини од 650 *km*. Са системом канала Дунав-Тиса-Дунав, чини озбиљан потенцијал у водном саобраћају Војводине, те је у могућности да усмеравањем роба на водни саобраћај обрађује веома озбиљне количине робе, како у извозу, тако и у увозу, уважавајући да је ово претежно пољопривредни крај.

1973. године основано је и регистровано предузеће Пристаниште Потисје Сента са основном делатношћу промета грађевинског материјала. Године 1979. предузеће заузима свој данашњи стратешко - географски положај на десној страни реке Тисе у 122. *km* на укупној површини од преко 20 *ha*. Због свог изузетног положаја Пристаниште Потисје Сента је одлуком тадашње Савезне Владе проглашено као међународно пристаниште. Данас је лука дефинисана као Акционарско друштво. На постојећих 8.900 *m*² складишног простора дограђено је још 9.360 *m*² чиме се са новим складишним капацитетима од преко 18.000 *m*² у многоме олакшало и унапредило пословање овог модерног и савременог робно - транспортног центра. Важно је напоменути да ова стратешка лука, као робно - транспортни центар, интегрише речни, железнички и друмски транспорт у функцији мултимодалног транспорта.

Лука поседује јавна и царинска складишта затвореног и отвореног типа и обавља промет грађевинског материјала. Такође поседује царински терминал како за друмска и железничка возила тако и за све врсте пловних објеката. Битно је напоменути да су претоварни капацитети луке завидних 1.000.000 тона различите робе. Претоварни капацитети огледају се у изузетној опреми која се манифестује кроз:

- претоварна места за пловне објекте до 1.800 тона
- лучну мостну дизалицу носивости 25 тона
- железничку и друмску саобраћајницу
- опрему за утовар житарица и остале ринфузне робе
- истоварно место за одбацивање грађевинског материјала, капацитета 120 *t/h*
- лучку механизацију
- остале пратеће објекте и др.

Према свему наведеном, Сента у извесном смислу чини раскрсницу путева, односно налази се на рефракцијској тачци, будући да је у контакту друмске саобраћајнице и пловног речног тока (Тиса). Међутим, Коридор 10 као део источног медитеранског туристичког правца налази се западно од Сенте и границе општине, и са њим је повезана државним путем дужине 38 *km*. Према томе, град, ако би добио израженије туристичке атрактивне црте могао би с обзиром на удаљеност међународног пута чинити спољни део транзитне контрактивне зоне.

3.3.1.6.2. Електронска комуникациона инфраструктура

На територији општине Сента, по неким слободним проценама има око 8.500-9.000 телефонских прикључака. Развој телекомуникационог система је условљен проширењем преносног пута, тј. наставком изградње оптичког преносног кабла, уградњом дигиталних телефонских центара у свим насељима општине. У 2012. години је из правца Бачке Тополе израђен оптички вод и тако је Сента повезана са светом.

Поред кабловске телевизије претплатницима је омогућено и коришћење интернет услуге, преко кабловских модема, као и бежичног интернета. На информативном каналу кабловске телевизије, који се емитује 24 часа, појављују се актуелности из света, земље, и информације локалног карактера, како на српском, тако и на мађарском језику (50-50%).

3.3.1.6.3. Електрификација

У погледу покривености домаћинства електричном енергијом у сенћанској општини, као и у осталим деловима региона, она је релативно висока и креће се на нивоу од скоро 100%. То се може сматрати изузетним, а последица је чињенице да је електрификација Сенте обављена средином прошлог века, у оквиру кампање у тадшњој СФРЈ да се она потпуно електрификује и индустријализује. Слична је ситуација и на нивоу Севернобанатског округа и Војводине у целини. Када је у питању квалитет електричне енергије код потрошача, може се изразити мање задовољство, јер је струја нестабилна у погледу напона, често су се појављивале несташице, што утиче на квалитет живота и поузданост у односу на стабилности напона. Данас се овај проблем интензивно превазилази.

Испоручена електрична енергија у 2012. години је 124.205.300 kWh. У односу на претходну годину забележен је пад од 1,37%. Стопа раста од 2003. до 2012. године је 1,67. Од укупног утрошка електричне енергије око 40% отпада на домаћинства.

Дужина електричне мреже износи око 400 *km* и то претежно ваздушном линијом. Губици у мрежи износе око 10%, што се сматра сасвим прихватљивим.

Због слабе инвестиционе моћи Електропривреде, не врши се реконструкција и развој мреже у мери у којој је потребно. На салашарском подручју има дугачких нисконапонских извода где су напонске прилике слабе. На овај начин електроенергетски систем спречава развој села. Поред осталог, слабе су могућности заливања електричним пумпама што није добро за пољопривреду, поготово за повртарство.

Није добро решење напајања рекреационог центра на Тиси, будући да нема ни власника нити урбанистичких решења. Градски шtrand нема уопште струју, а Макош-викенд зона је само делимично покривена са нисконапонском мрежом.

Нисконапонска мрежа у ужем центру је делом каблирана, али то би требало проширити. Због дрвореда пожељно би било што већи део нисконапонске мреже прерадити на подземни вид или бар са самонесећим снопом.

У наредном периоду на подручју града мрежу од 20 kV би требало потпуно каблирати. Тиме би се постигла већа погонска сигурност. Из истог разлога би требало 20 kV извод "Богараш" повезати у прстен са далеководом "Халас Јожеф" из правца Утрине.

Што се тиче статистичких података о испоруци електричне енергије, располаже се подацима за 2000. годину када је Сенти испоручена електрична енергија од укупно 105.596.840 kWh, од чега домаћинствима 47.000.000 kWh.

3.3.1.6.4. Топлификација и гасификација

Снабдевање општине Сента електричном енергијом обавља се из јединственог електроенергетског система а последњих година све више се улаже у обновљиве изворе енергије. Међу првима у Србији 2011. године је изграђена когенерација на биогас добивеног из отпадне воде фабрике квасца Alltech-Serbia у Сенти, а тренутно је у току изградња енергане на биомасу са когенерацијом 5 MW електричне енергије и 8 MW топлотне енергије.

Топлотном енергијом из нове енергане ће се надоместити коришћење земног гаса за грејање града из термоелектране Фабрике Шећера Сента.

Табела 27: Делатност производње и дистрибуције топлотне енергије

Показатељ	Вредност/Износ
Број становника општине обухваћених услугом	око 35%
Број домаћинстава на територији ЈЛС обухваћених услугом	2.049
Број правних лица и предузетника обухваћених услугом	185
Број активних котларница за производњу топлотне енергије	1
Број активних подстанца	57
Укупна дужина топоводних цеви (до подстанца)	4.500 m
Производња топлотне енергије (у MJ годишње)	око 150.000.000
Потрошња топлотне енергије - домаћинства (у MJ годишње)	103.500.000
Потрошња топлотне енергије - правна лица и предузетници (у MJ годишње)	46.500.000

Извор: Упитник извештаја о обављању комуналних делатности за 2012. годину, Министарство грађевинарства и урбанизма, Одсек републичке комуналне инспекције

Гасовод

Дистрибутер природног гаса, ЈП „Елгас“, тренутно има 1.630 прикључака (20% домаћинства), на територији Општине. Веће територијалне јединице где нема прикључака на гас су следеће:

- Предградски венац (од улице Војислава Илића до моста)
- Околина Главног трга (од Градске куће према Тиси, улица Вука Караџића, улица Стевана Сремца, Кеј Тисин цвет)
- Територија између улице Немањине до улице Доња Тисина обала и насеља „Песак“
- Околина фабрике „Тамп“ (Еугена Савојског)
- Део Месне заједнице „Кертек“ између улица Торњошки пут и Есе Тамаша у правцу југа, и од улице Карјадски пут-улица Фејеш Кларе према југу.

У насељеним местима сеоског типа (Торњош, Горњи Брег, Кеве, Торњош), гасовод није обезбеђен.

3.3.1.6.5. Водоснабдевање

Снабдевање пијаћом водом у Сенти се врши из градског водовода и из микроводовода. Известан број предузећа има сопствени микроводовод (А.Д. „Alltech“, А.Д. „Житопромет“, Фабрика шећера ТЕ-ТО, Дуванска индустрија, Млекара, „Тетрогех“, као и А.Д. „Пољопривреда“ на сопственим газдинствима – С.З.П. Богараш, Р.Ј. Торњош, Р.Ј. Бурањшор, Компостарник, Говедарска фарма, Крстак).

У насељеним местима сеоског типа становништво се снабдева водом искључиво из микроводовода:

Табела 28: Број микроводовода у сеоским насељима

Место	Број микроводовода
Торњош	7
Горњи Брег	10
Кеве-Бурањшор	5
Богараш	1

Извор: Сеоске месне заједнице

У Сенти укупан број потрошача је 20.970 становника, од којих је 19.570 прикључено на градску водоводну мрежу, а око 1.400 становника користи воду из 4 микроводоводне мреже којима управља група грађана.

3.3.1.6.6. Канализација и отпадне воде

У Сенти се отпадне воде из домаћинства одводе *градском канализацијом* (у 2005. години изграђен је и стављен у погон пречистач отпадних вода) . По прикључењу на канализацију сукцесивно се врши дезинфекција и затрпавање септичких јама, упојних

бунара. На територији општине Сента са подацима из 2013. године 67% домаћинства је прикључено на канализациону мрежу (Табела 30.).

Табела 30: Број прикључака на канализацију према врсти објекта

Врста објекта	Број прикључака на канализацију
Домаћинства	6.322
Установе	16
Индустријски и занатски објекти	181

Извор: ЈКСП Сента

Фабрика Шећера ТЕ-ТО проблем својих технолошких отпадних вода решава одвојено од градског канализационог система. У протеклом периоду шећерана је изградила пречистач за своје технолошке отпадне воде. Фабрика је прикључена на градски водовод и канализацију, и тако решава снабдевање водом за пиће и одвођење комуналних отпадних вода.

Индустрија здравља и исхране животиња „**Alltech**“ своје технолошке отпадне воде решава независно од градског система канализације. Фабрика има свој пречистач (релативно нов од пре пар година), свој излив и своју црпну станицу. О квалитету пречишћене воде ЈКСП нема податке. Фермин је прикључен на водовод и канализацију за своје санитарне потребе.

Постројење за пречишћавање отпадних вода града

Да би се омогућило гравитационо течење воде кроз постројење, на почетку уређаја пројектована је црпна станица са пужним црпним агрегатима. Након подизања, врши се механичко издвајање на решетки са светлим отвором решетке од 25 mm и на сити са отворима 5 mm. Издвојене нечистоће се аутоматски скидају и преко једног канала аутоматски одводе до контејнера за смеће, који се налази на крају транспортне траке. Вода се затим отвореним каналом одводи до песколова где се врши аерација удубавањем компримованог ваздуха кроз систем перфорираних цеви. Након издвајања песка, уља и масти, вода преко прелива доспева у изливни део песколова, да би се затим цевоводом одвела у разделну грађевину. Овом грађевином доток се дели на два једнака дела. У разделну грађевину се улива и муљ за рецикулацију, те се ту врши мешање са сировом отпадном водом и мешавина се уводи у аерационе базене – биолошко пречишћавање. За начин аерације је предвиђен тип дубинске аерације, применом компримованог ваздуха и уношењем кроз равномерно распоређене дифузоре на дну. Циљ система за аерацију је да обезбеђује микроорганизмима у активном муљу потребну концентрацију кисеоника и уведеног кисеоника. Ниво воде у аерационим базенима је константа, унос кисеоника се регулише путем регулатора фреквенције укључених компресора. Вода се преко преливне ивице одводи у изливни део аерационих базена, а одатле у накнадни таложник. Накнадни таложник је радијалног типа. У њему се стварањем улазног и радијалног струјања врши раздвајање фаза. Муљ пада на дно и враћа се назад у разделну грађевину, а пречишћена вода се преко прелива одводи каналом у реципијент (реку Тису). Вишак муља из накнадног таложника се препумпава муљном

пумпом у силос за муљ. Након стабилизације и згушњавања, муљ се потискује црпком на дехидрацију, а надмуљна вода се испумпава у канализацију пречистача. Предвиђена је механичка дехидрација са тракастим филтер-пресамма. Финални продукт пречишћавања представља пресован муљ у облику чврсте отпадне материје, која се одлаже на депонију насеља.

Очекивани ефекти пречишћавања

Полази се од претпоставке да ће се одредбе Одлуке о канализацији града Сента и Правилник о максимално дозвољеним концентрацијама штетних и опасних материја доследно спроводити и да ће квалитет отпадне воде на локацији постројења износити према следећим главним показатељима:

Табела 29: Карактер сирове отпадне воде

Р. бр.	Параметар	I етапа
1.	$Q_{дан}$	3.000 m ³ /dan
2.	$Q_{мах.час}$ (отпадне воде)	250 m ³ /h
3.	$Q_{мах.час}$ (разр. са кишом)	350 m ³ /h
4.	БПК ₅	1.000 kg/dan
5.	Екв.ст.	16.667 ЕС
6.	ХПК ₆	600 mgO ₂ /l
7.	БПК ₅	333 mgO ₂ /l
8.	Суспендоване материје	350 mg/l
9.	Укупан N	60 mg/l
10.	Укупан P	12 mg/l

Извор: Пројекат ППОВ града Сента I етапа I фаза изградње

Под претпоставкама из претходне тачке, постројење из овог елабората даје следећи квалитет пречишћене воде:

Табела 30: Квалитет пречишћене воде

	Параметар	Вредности
1.	ХПК ₆	1.100 mgO ₂ /l
2.	БПК ₅	20 mgO ₂ /l
3.	Суспендоване материје	30 mg/l
4.	Укупан N	15 mg/l
5.	Укупан P	10 mg/l

Извор: Пројекат ППОВ града Сента I етапа I фаза изградње

Наведени резултати се утврђују у дневним, протоку пропорционалним композитним узорцима, са вероватноћом испуњавања предњих концентрација од 85% у анализираним узорцима у годишњем просеку.

Табела 31: *Опис тренутног стања отпадних вода*

Показатељ	Вредност/Износ
Број становника обухваћених услугом	Око 17.000
Број домаћинстава на територији ЈЛС обухваћених услугом	6.322
Број правних лица и предузетника обухваћених услугом	254
Број прикључака на канализациону мрежу	6.576
Количина одведене отпадне воде (у m^3 годишње)	Са атмосферском 886.430
Укупна дужина канализационих цеви (примарна и секундарна мрежа)	77 km
Опис технологије пречишћавања	секундарна
Количина отпадне воде - Домаћинства фактурисано (у m^3 годишње)	763.058
Количина отпадне воде - Правна лица и предузетници - фактурисано (у m^3 годишње)	278.544

Извор: Упитник извештаја о обављању комуналних делатности за 2012. годину, Министарство грађевинарства и урбанизма, Одсек републичке комуналне инспекције

3.3.1.6.7. Одлагање чврстог отпада

Отпад у Србији који се може користити непосредно или дорадом, односно прерадом (рециклажом) назива се секундарном сировином. Отпад може бити опасан јер привлачи бактерије и глодаре, а може бити и запаљив. Неке врсте отпада, попут сломљеног стакла или медицинских шприцева, могу бити врло опасни за људе и животиње. Неуредне, препуне канте и контејнери такође производе отпатке који испадају из њих.

Организовано збрињавање отпадних материја у Сенти почело је пре више од 40 година. Данас је обавезним организованим одвозом отпадних материја обухваћена практично целокупна територија града, тј. целокупно становништво и сви привредни и инфраструктурни објекти у граду, а задњих неколико година обухваћена су и насељена места сеоског типа (Торњош, Горњи Брег и Богараш).

Отпад на месту настанка се сакупља:

- из индивидуалних стамбених зграда у типизираним кантама и нетипизираним посудама и врећама;
- из станова вишеспратница у типизираним контејнерима или типизираним кантама;
- у индустрији у типизираним контејнерима (посебно се сакупљају отпаци слични комуналним отпацама, који се одлажу на депонију), а отпаци који се могу користити као секундарне сировине сакупљају се у посебно типизираним контејнерима или на посебном простору.

Одвожење се врши организовано, путем ЈКСП из Сенте, и то специјалним возилима.

Основна концепција решења збрињавања отпадних материја у Сенти састоји се од: организованог прикупљања, одвоза и одлагања отпадних материја на одговарајућу санитарну депонију. Санитарна депонија је формирана на месту позајмишта земље (цигларске јаме) индустрије грађевинске опеке, које се налази недалеко од града, на јужној страни, на парцели број 19984. Сви објекти санитарне депоније ни данас нису изграђени, већ су оспособљени извесни делови за прихват чврстих отпадака. Одлагање отпадака на овој локацији се врши од 2001. године стога што је бивша, обична депонија постала ругло града и у знатној мери допринела деградацији средине. Стара депонија није рекултивирана, за то прво треба израдити пројекат .

Већи део отпадних материја Сенте има карактер такозваног комуналног отпада, и из тих разлога је усвојена концепција заједничког одлагања свих врста отпадака на депонију. Изузетак чине отпадне материје шећеране, чије се збрињавање због њихове специфичности решава самостално, мимо градске депоније, а патолошки отпади од хируршких захвата се сахрањују на Градском гробљу.

Мада је оцењено да у Сенти нема значајнијег извора опасних материја у чврстом стању, и оне су занемарљиве у односу на укупну количину отпадних материја и нису опасне за процесе који се одвијају на депонији (нитритне соли за обраду метала), треба споменути да комунални отпад садржи одређене количине опасних отпадака, те је неопходно обратити пажњу и на овај детаљ при решавању проблема сакупљања и одлагања отпадака.

Пројектом депоније предвиђено је да се на депонију одлажу *кућни отпади, улични отпади (од чишћења јавних површина) и отпади из индустрије* који су слични кућном отпаду. Остали безопасни отпади из индустрије се користе као секундарне сировине.

Грађевински шут (инертни отпад) се одлаже на депонију првенствено за формирање приступних путева, а остатак је намењен за покривни материјал.

На депонији се не рачуна на значајнију количину *гломазног отпада*. Металне предмете треба укључити у рециклажу, што значи да се исти не прихватају и не одлажу на депонију.

Радом пречистача отпадних вода појављује се *муљ* који се одлаже на издвојени део градске депоније.

Могуће је депонирање *непатолошког отпада из здравствених установа* под условом да су тако запаковани да је онемогућен контакт људи са њима.

Потребно је тежити томе да *старе гуме* у што већем обиму буду обухваћене рециклажом. С обзиром да предвиђена депонија након искоришћења нема неку посебну намену, извесна количина гума се може одлагати на њу.

Приликом израде пројекта, а ни сада, град није у стању да усвоји савремени приступ за збрињавање отпадних материја, што представља комплетну рециклажу отпадних материја. И у наредном периоду ће се вршити делимична рециклажа, што обухвата селектирање отпада на извору, пре свега корисних метала, текстила и папира од стране одређених индустрија.

Започето је селектирање кућног отпада на месту сакупљања постављањем посебних контејнера (зелена острва) и обезбеђивањем врећа за ПЕТ амбалажу.

Пројектом депоније предвиђене су одговарајуће мере заштите како би се искључили негативни утицаји на ближу и ширу животну средину, што првенствено подразумева заштиту површинских и подземних вода, заштиту земљишта и ваздуха.

Капацитет садашње депоније комуналног отпада која се налази на парцели број 19984 задовољаваће потребе града Сенте, а и потребе сеоских насеља општине до реализације регионалне депоније комуналног отпада. Општина Сента је са суседним општинама приступила планирању регионалне депоније комуналног отпада. Ова депонија ће се користити као трансфер-станица. Депонија је опремљена електричном енергијом, водоводом (делимично), канализацијом, уређени су унутрашњи путеви (делимично), постоји прикључак на јавни пут, противпожарна опрема и платформа за прање возила. Ограда је обезбеђена само испред депоније, на осталим деловима налази се у фази изградње. Заштитни зелени појас је подигнут испред ограде. Систем за сакупљање процедних вода на депонији – дренажни систем – обезбеђен је само за једну цигларску јаму, где се у овом моменту одлаже комунални отпад. Пре коришћења осталих јама, обезбедиће се дренажни систем према пројекту депоније. Обрада отпадака до сада није вршена. На самој депонији се врши равнање, збијање и прекривање отпада.

Садашње стање се може представити следећом табелом:

Табела 32: Делатност управљања отпадом

Показатељ	Вредност/Износ
Број становника општине обухваћених услугом	23.316
Број домаћинстава на територији ЈЛС обухваћених услугом	9.018
Број правних лица и предузетника обухваћених услугом	369
Количина одвеженог комуналног отпада (у m^3 годишње)	36.823
Количина одвеженог комуналног отпада (у тонама годишње)	6.810
Количина отпада који се примарно или секундарно издваја (сепарише) ради поновне употребе (у тонама годишње)	11,37
Број посуда за одлагање комуналног отпада у употреби	
а) Контејнери запремине 4-7 m^3	37
б) Подземни контејнери запремине 4-7 m^3	-
в) Контејнери запремине 1,1 m^3	12
г) Канте запремине од 120 до 240 литара	3.000
Количина комуналног отпада који се одлаже на регистровану општинску или регионалну депонију (у тонама годишње)	6.799
Број активних специјалних возила за одвожење комуналног отпада	6
Просечна удаљеност од депоније или постројења за прераду	12.000 m

Напомена: Број посуда за одлагање комуналног отпада у употреби је знатно већи него што је приказано у табели, а који број се односи само на посуде, које су у властништву ЈКСП, или их је предузеће продао грађанима (канте запремине од 120 до 240 литара).

Извор: Упитник извештаја о обављању комуналних делатности за 2012. годину, Министарство грађевинарства и урбанизма, Одсек републичке комуналне инспекције

3.3.1.6.8. Рециклажа

У општини Сента се започело са селектирањем кућног отпада на месту сакупљања, постављањем посебних контејнера (зелена острва), као и обезбеђивањем врећа за ПЕТ амбалажу.

Према процењеним тренутним количинама отпада генерисаним у региону извршен је прорачун потенцијалних количина рециклабила и потенцијалних прихода од њихове продаје као секундарне сировине.

Прорачун потенцијалних количина рециклабила:

- Пластика је заступљена са 10% у укупној количини комуналног отпада;
- Стакло је заступљено са 5% у укупној количини комуналног отпада;
- Папир и картон са 24% у укупној количини отпада;
- Метали са 6% у укупној количини отпада;
- Органски отпад са 50% у укупној количини отпада;

Прорачун потенцијалних прихода од продаје рециклабила као секундарне сировине према тренутним тржишним вредностима је:

- 150 €/t за пластику;
- 50 €/t за стакло;
- 50 €/t за папир и картон;

Ови подаци показују да је потенцијал прихода од продаје рециклабила као секундарне сировине доста велики и значајан.

У оквиру селективног сакупљања отпада на територији општине Сента је формирано 35 зелена острва. На овим острвама су постављени контејнери разних боја за сакупљање отпада, у зависности од типа материјала које се прикупљају. Натпис на контејнерима помаже становницима, да рециклажни отпад ставе у одговарајући контејнер. У контејнере грађани могу бесплатно да одлажу настали папирни и пластични отпад, а на неким местима смо омогућили и сакупљање металног и стакленог отпада.

Локације зелених острва у Општини

Сента:

- ул. Рибарски трг
- ул. Мушкатиревићева
- код „Оазе“
- код продавнице „СВА“ на песку
- на крају песка код гаража
- угао улице Лазе Лазаревића и Ђуре Јакшића
- угао улице Петра Прерадића и Лева Толстоја
- угао улице Кошут Лајоша и Максима Горког код продавнице „СВА“
- угао улице Дожа Ђерђа и Грофа Баћањи Лајоша (код трафике)
- Трг Народног фронта код чесме (код „СВА“)
- угао код пекаре „Браћа“
- угао улице Топартска и Војислава Илића

- угао улице Нови Шор и Топартска код „СВА“
- угао улице Миксат Калмана и Костолањи Дежеа
- код месне заједнице „Центар- Топарт“
- улица Костолањи Дежеа код дискотеке „Бали“
- ул. Торњошки пут 20
- Торњошки пут код „СВА“
- угао ул. Торњошки пут и Јо Лајоша
- угао улице Хорти Иштвана и Охридска (пored продавнице)
- улице Ес Сабо Јаноша 54/б
- угао улице Јожеф Атиле и Мориц Жигмонда
- улица Поштанска 81
- Сечењијев трг 4
- Градска пијаца

Торњош:

- улице Светог Стевана – МЗ Торњош
- улице Светог Стевана – СВА

Богараш:

- улице Маршала Тита –МЗ Богараш

Кеви:

- улице Арањ Јаноша- МЗ Кеви

Горњи Брег:

- улице Мали сокак - МЗ Горњи Брег
- улице Велики сокак - Основна школа

3.3.1.7. Кратак преглед релевантних планских докумената

У решавању релевантне проблематике Општина је у појединим сегментима приступила плански, тако што је у претходном периоду израдила три документа, и то:

1. Локални план управљања отпадом у општини Сента 2010-2020.,
2. План одбране од поплава општине Сента (из 2010. г.), и
3. План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама општине Сента (из 2010. г.).

Локални план управљања отпадом у општини Сента 2010-2020. је плански документ израђен на основу члана 13. Закона о управљању отпадом из 2009. год. којим се задужују скупштине јединица локалних самоуправа донесу и усвоје Локални план управљања отпадом којим дефинише циљеве управљања отпадом на својој територији у складу са регионалним и државним плановима. Након анализе постојећег стања по питању врсте и генератора отпада, дате су и процене будућег стања, као и предвиђене активности за решавање ове проблематике. Овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

План одбране од поплава општине Сента (из 2010. г.) је плански документ израђен на основу на основу Одлуке о формирању Општинског штаба за управљање у ванредним ситуацијама, као и на основу помоћи и уз сарадњу са Америчком агенцијом за међународни развој USAID и Development Alternatives Inc. (DAI). У документу је извршена анализа и процена, како сопствених снага у ванредним ситуацијама, тако и социјалне угрожености. Дефинисане су мере приправности, Мобилизацијски план, Опште оперативне мере, и све друго што је неопходно предузети у ванредним ситуацијама. Овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама општине Сента (из 2010. г.) је плански документ израђен на основу на основу Одлуке о формирању Општинског штаба за управљање у ванредним ситуацијама, као и на основу помоћи и уз сарадњу са Америчком агенцијом за међународни развој USAID и Development Alternatives Inc. (DAI). У документу је извршена анализа и процена, како сопствених снага у ванредним ситуацијама, тако и социјалне угрожености. У документу је дата процена угрожености од елементарних непогода, идентификоване су ванредне ситуације, извршена је процена социјалне угрожености у ванредним ситуацијама, и др. И овај документ представља добру основу за идентификовање пројеката који ће се наћи у акционом плану ове Стратегије.

3.3.2. SWOT анализа – заштита животне средине и инфраструктура

Радна група **РГ 3: Заштита животне средине и инфраструктура** је у оквиру свог тематског подручја израдила SWOT матрицу приказану у наставку.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> + Изграђена канализациона мрежа у граду (око 90%) *** + Пречишћавање отпадних вода (код већих загађивача) *** + Постојање легалне санитарне депоније*** + Постојање високе свести у области ЗЖС у оквиру ОУ Сента (одлуке,...) *** + Река у центру града ** + Довољне количине воде за пиће ** + Ефикасан систем противпожарне заштите ** + Ефикасан систем противградне заштите** + Општинска управа посвећена санацији дивљих депонија ** + Организовано сакупљање рециклажног отпада** + ПТ документација за постојећи водозахват и сређени имовинско-правни односи ** + Опремљеност индустријске зоне базичном инфраструктуром (водоводна мрежа, ...) ** + Постојање луке* + Постојање изворишта термалних вода * + Израђена ПТ документација за марину на Тиси * + Решени имовинско-правни односи за касарну (у корист ЛС) * 	<ul style="list-style-type: none"> - Нерешен транзитни друмски саобраћај*** - Застарелост дела водоводне мреже у граду *** - Застарела водоводна мрежа у насељеним местима Општине *** - Застарела железничка мрежа ** - Неасфалтирани путеви у граду (23 km) ** - Скупљање отпада поред реке Тисе у инунданцији (донешено водом) ** - Непошумљеност (преко 90%) ** - Лош квалитет ваздуха током зимског периода** - Квалитет воде за пиће не одговара просеку ** - Неорганизовано прикупљање и одлагање медицинског отпада *
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Процес ЕУ интеграција (законодавство, стандарди,...) *** ✓ Доступност иностраних фондова *** ✓ Постојање домаћих фондова *** ✓ Промена статуса Тисе у међународну реку ** ✓ Правни оквири за пошумљавање ** ✓ Заинтересованост инвеститора за експлоатацију термалних вода * ✓ Близина границе са ЕУ * 	<ul style="list-style-type: none"> × Пораст нивоа вода на реци Тиси*** × Неадекватна законска регулатива*** × Загађење Тисе из Румуније и Мађарске** × Хаварије у привреди (акциденти)*** × Климатске промене** × Уредба о класификацији развијености општина не одговара стању на терену** × Подземне воде** × Различити политички интереси ** × Лоша економска ситуација** × Укидање општинског фонда за ЗЖС *

4. ИНТЕГРАЛНА АНАЛИЗА

Након спроведених секторских анализа фактора који утичу на одрживи развој општине Сента, Савет за стратешки развој Општине је на основу дискусија базираних на аргументима побројаним у опису постојећег стања у Општини у све три посматране области (Друштвени развој; Економски развој; Заштита животне средине и инфраструктура) је пажљиво извршио интеграцију и агрегацију идентификованих фактора и дошао до консензуса око кључних фактора и стратешких усмерења развоја.

Секторске анализе фактора развоја су такође послужиле код идентификовања стратешких циљева сваког секторског приоритета, док је интегрална анализа послужила као основа за правилно одређивање стратешких усмерења развоја Општине, односно за одабир приоритета одрживог развоја општине Сента у планираном периоду.

Оба нивоа анализе послужиће и као основа за евентуалне ситуационе анализе током фазе имплементације Стратегије, када се буду детаљно разматрали, припремали и реализовали конкретни појединачни пројекти у свим секторима.

У наставку је приказана Интегрална SWOT матрица у коју су унешени фактори развоја препознати у секторским анализама, као и фактори формулисани на начин да представљају интеграцију или агрегацију појединачних фактора из секторских анализа.

Табела 35: Интегрална SWOT матрица

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> + Успешна приватизација 5 великих предузећа*** + Постојање значајног културно-историјског наслеђа*** + Изграђена канализациона мрежа у граду (око 90%)*** + Постоји пречишћавање отпадних вода (код већих загађивача)*** + Вишенационални састав становништва - мултиетничност и мултикултуралност*** + Висок ниво међуверске толеранције*** + Постојање индустријског парка са пратећом инфраструктуром*** + Добро развијена здравствена мрежа, са специјалистичким службама*** + Постојање легалне санитарне депоније*** + Постојање високе свести у области ЗЖС у оквиру ОУ Сента (одлуке,...)*** + Стручност и искуство у раду код кадра на руководећим позицијама** + Високо образовани наставни кадар (ОШ и СШ)** + Успостављен одбрамбени систем града од поплаве** + Општина са "градским" функцијама (здравство, социјална заштита, култура)** + Традиција у здравственој заштити (медицина, социјални рад)** + Развијена платформа услуга социјалне заштите** + Усвојене стратегије у различитим областима (спорт, социјалну заштиту, млади и деца)** + Традиција и врхунски резултати у спорту** + Прихватање нових изазова и будућих потреба привреде – у сфери образовања** + Развијен НВО сектор** + Постојање установа културе, њихово функционисање и одржавање (музеј, позориште, архив, градска библиотека** + Пракса одржавања различитих видова манифестација** + Отвореност пољопривредника за промене** + Термалне воде (око 60 °C)** + Постојање богатог фонда значајних историјских артефаката (у приватном власништву)** + Традиција пољопривредне производње (ратарство, воћарство, повртарство и сточарство)** + Добра сарадња ЛС са произвођачима и са предузетницима** 	<ul style="list-style-type: none"> - Непостојање локалног консензуса по развојним питањима*** - Уситњеност пољопривредних поседа*** - Небрендираност туристичких манифестација (Сенћанска битка 1697. и Тиски цвет)*** - Нерешен транзитни друмски саобраћај*** - Неопремљеност школа основним средствима за рад*** - Застарела водоводна мрежа у насељеним местима и застарелост дела мреже у граду (око 60 %)*** - Недостатак комплетне пројектно-техничке документације у области инфраструктуре*** - Недовољан број стручног кадра (школство, здравство) – недостатак финансија за њихово запошљавање у односу на потребе** - Дотрајала медицинска опрема постоји потреба за новим апаратима** - Дотрајалост школских зграда** - Неопремљеност културних установа и Историјског архива** - Недостатак спортских објеката (изградња хале, неки објекти старији од 100 година)** - Непостојање геронтолошког центра** - Непостојање фонда за учешће у ЕУ пројектима** - Недостатак смештајних капацитета** - Непостојање већег уређеног манифестационог простора** - Недовољна искоришћеност потенцијала реке Тисе** - Квалитет воде за пиће не одговара просеку** - Техничко-технол. застарелост производних капацитета у сектору МСП** - Недефинисаност основног туристичког производа** - Велика незапосленост** - Неадекватан маркетинг Општине** - Нерешена имовинско-правна питања ** - Непознавање страних тржишта код МСП** - Неасфалтирани путеви у граду (око 27,5%, односно 22,5 км)** - Скупљање отпада поред реке Тисе у инунданцији (донешено водом)** - Непошумљеност (преко 90%)** - Лош квалитет ваздуха током зимског периода** - 3 средње школе су лоциране у 1 згради** - Непостојање двојезичног гласила на локалном нивоу**

Табела 35 (наставак 1): Интегрална SWOT матрица

СНАГЕ (наставак)	СЛАБОСТИ (наставак)
+ Река у центру града**	- Недовољно уређена инфраструктура**
+ Довољне количине воде за пиће**	- Непостојање плана уређења центра града и насеља**
+ Ефикасан систем противпожарне заштите**	- Пречишћавање отпадних вода није у дозвољеним границама код индустријских загађивача**
+ Постојање система противградне заштите**	- Постојање проблема буке**
+ Организовано сакупљање рециклажног отпада**	- Недостатак конкретних планова и програма за инвестиције**
+ ПТ документација за постојећи водозахват и сређени имовинско-правни односи**	- Недостатак подземног катастра**
+ Опремљеност индустријске зоне базичном инфраструктуром (водоводна мрежа, ...) **	- Непотпуна евиденција и статус јавне својине**
+ Постојање луке*	- Ограничени оквири буџета**
+ Постојање изворишта термалних вода*	- Непостојање канализационе мреже у сеоским насељима**
+ Израђена ПТ документација за марину на Тиси*	- Нерешен проблем одвода атмосферске воде**
+ Решени имовинско-правни односи за касарну (у корист ЛС)*	- Нестручни кадар у спорту – недостатак тренера (са завршеним ДИФ-ом или вишом тренерском школом)*
+ Туристичка организација*	- Недовољно обучена и оспособљена незапослена лица*
+ Удружење занатлија*	- Недовољан капацитет средњошколског Дома за ученике*
+ Удружење пољопривредника*	- Недовољно изграђена гасна мрежа код привредних субјеката*
	- Непостојање стратегије развоја туризма*
	- Недовољно развијени заливни системи*
	- Непотпуно функционисање ГИС-а*
	- Неорганизовано прикупљање и одлагање медицинског отпада код становништва*
	- Непостојање прихватне станице за нужни смештај*
	- Неискоришћеност и неопремљеност постојећих објеката за потребе корисника социјалне заштите*
	- Незаинтересованост становништва код позоришних представа*
	- Непостојање Луткарског позоришта*
	- Недостатак позоришних представа за децу школског узраста*
	- Непостојање пројеката за коришћења обновљивих извора енергије*
	- Несинхронизовано инвестирање у комуналној делатности*

Табела 35 (наставак 2): Интегрална SWOT матрица

ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Процес ЕУ интеграција (законодавство, стандарди,...)*** ✓ Доступност иностраних фондова*** ✓ Постојање домаћих фондова*** ✓ Промена статуса Тисе у међународну реку** ✓ Близина границе са ЕУ* ✓ Стандардизација услуга социјалне заштите – усклађеност са законским регулативама** ✓ Блиска повезаност са општинама из Мађарске и братским градовима у земљама ЕУ** ✓ Главна комуникацијска спона са Северним Банатом (друмска и железничка)** ✓ Пораст тражње за храном** ✓ Правни оквири за пошумљавање** ✓ Програми НСЗ* ✓ Став ЕУ према Сенђанској битци** ✓ Заинтересованост инвеститора за експлоатацију термалних вода* ✓ Активност дијаспоре* ✓ Савез потиских општина* 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Лоши демографски трендови - одлазак младих, нарочито образованих људи, старачка домаћинства*** ✗ Недовољан ниво иновативности и конкурентности локалних МСП*** ✗ Пораст нивоа вода на реци Тиси*** ✗ Хаварије у привреди (акциденти)*** ✗ Нестабилна политичка ситуација у земљи*** ✗ Непостојање јасних економских циљева на националном нивоу *** ✗ Неадекватна законска регулатива и ограничења у различитим областима (здравство, социјална заштита, спорт,...)** ✗ Неусаглашеност циљева различитих политичких структура** ✗ Загађење Тисе из Румуније и Мађарске** ✗ Лоша економска ситуација** ✗ Климатске промене** ✗ Уредба о класификацији развијености општина не одговара стању на терену** ✗ Неусклађеност образовног система и привреде– вишак наставника и свршених ђака непотребних профила** ✗ Увећање броја намерних прекида трудноће код млађих старосних група** ✗ Неуспела приватизација пољопривредног предузећа** ✗ Подземне воде** ✗ Различити политички интереси** ✗ Застарела железничка мрежа** ✗ Нефункционалноста катастра ** ✗ Укидање општинског фонда за ЗЖС* ✗ Повећање броја старих у сфери социјалне потребе – заштите*

4.1 Кључни фактори успеха

Кључни фактори успеха, односно просперитета општине Сента идентификовани из претходно израђене Интегралне SWOT матрице су:

1. Успостављање локалног консензуса по развојним питањима
2. Запошљавање становништва активирањем индустријске зоне, привлачењем инвеститора и подстицањем развоја предузетничког духа код становништва
3. Заустављање негативних демографских трендова
4. Афирмација културно-историјског наслеђа уз брендирање појединих туристичких производа
5. Предузимање неопходних мера по питањима заштите животне средине, уз инфраструктурно опремање приобалног подручја реке Тисе.

У избору најбоље стратегије могућа су 4 приступа, и то:

1. Стратегија базирана на повезаности **снага** и **шанси (SO)**, када се користе унутрашње снаге да би се искористиле шансе из окружења.
2. Стратегија базирана на повезаности **снага** и **претњи (ST)**, када се користе унутрашње снаге да би се неутрализовале или минимизирале спољашње претње.
3. Стратегија базирана на повезаности **слабости** и **шанси (WO)**, када се тежи превазилажењу унутрашњих слабости користећи шансе из окружења.
4. Стратегија базирана на повезаности **слабости** и **претњи (WT)**, када се настоје минимизирати унутрашње слабости и избећи спољашње претње.

Примењеном матрицом међусобне повезаности појединих елемената интегралне SWOT анализе дошло с едо потенцијалних стратешких усмерења развоја општине Сента у периоду до 2020. године. Међу њима, посебну пажњу заслужују они који се базирају на реалним претпоставкама, односно, онима која су произишла из комбиновања снага којима располаже Општина и шансама које јој нуди окружење.

У наставку су приказана следећа стратешка усмерења за конкретне случајеве:

1. Стратешка усмерења произашла из повезаности снага и шанси

- Стављање у функцију индустријског парка/зоне уз промоцију Сенте као доброг места за инвестиције;
- Јачање туристичке понуде уз афирмацију културно-историјског наслеђа;
- Коришћење потенцијала реке Тисе инфраструктурним опремањем обале и дефинисањем програмских садржаја;
- Даљи развој и афирмација спорта, и
- Афирмација НВО сектора и друштвеног активизма уопште.

2. Стратешка усмерења произашла из повезаности снага и претњи

- Успостављање механизма за задржавање и привлачење младих и образованих људи;
- Изградња система и механизма за адекватно реаговање у кризним ситуацијама изазваних елементарним непогодама или акцидентима који угрожавају животну средину, уз истовремену изградњу механизма превенције;
- Усклађивање средњошколских планова и програма са потребама локалне заједнице, и
- Ревитализација сектора пољопривреде са акцентом на ратарство, воћарство и повртарство.

3. Стратешка усмерења произашла из повезаности слабости и шанси

- Успостављање локалног консензуса по основним развојним питањима локалне заједнице, уз што хитнију припрему и имплементацију кључних развојних пројеката (ТОП 10);
- Брендирање туристичког производа, са акцентом на Сенћанску битку и Фестивал цветања Тисе;
- Адекватније одржавање објеката из сфере друштвене делатности и завршетак хале спортова;
- Унапређење постојеће и изградња недостајуће комуналне инфраструктуре.
- Афирмација предузетништва, нарочито код младих, кроз едукативне и стимулативне мере и подстицањем јавно-приватног партнерства

4. Стратешка усмерења произашла из повезаности слабости и претњи

- Израда секторских стратегија, а пре свега МСП и пољопривреде;
- Подизање и осавремењавање техничко-технолошких капацитета у сектору МСП;
- Унапређење информисаности путем опремања и увођења нових садржаја у постојеће медије и коришћење савремених ИКТ у сфери информисања, и
- Унапређење рада институција у сфери социјалне заштите.

5. ДЕФИНИСАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

На основу спроведених анализа, у овом делу стратешког документа постављени су основни елементи Стратегије:

- Визија;
- Приоритети;
- Стратешки циљеви, и
- Програми развоја.

Са становишта природних услова, општина Сента поседује значајне потенцијале за развој. Она има широко пољопривредно залеђе, образовану радну снагу и изванредне могућности за развој прехранбене индустрије и терцијалних делатности. Културно-историјско наслеђе општине представља одличну основу за развој туризма који је неоправдано потцењен у ранијем периоду. Међутим, и поред тога што је већина предуслова за остваривање динамичног и стабилног привредног развоја евидентна, темпо развоја Општине је у протеклом периоду био релативно низак, чак и са извесним елементима стагнација.

Од компаративних предности општине Сента издвајају се:

- Успешна приватизација 4 велика предузећа, инфратруктурно опремљен индустријски парк/зона, чине добре предуслове за развој сектора МСП и предузетништва.
- Израђена пројектно-техничка документација и решени имовинско-правни односи за значајније локације и инфраструктурне објекте у граду, представљају добру прилику за потенцијалне инвеститоре.
- Културно-историјско наслеђе, а нарочито чињеница да се на територији Општине одиграла чувена Сенћанска битка, могу бити добра основа за даљи развој туристичких садржаја.

5.1. Дефинисање визије

Из свега до сада приказаног и приложеног у овом документу дефинисана је ВИЗИЈА развоја општине Сента, до 2020. године:

Општина Сента је мултиконфесионална и толерантна средина препознатљива по својој културно-историјској баштини, индустрији и сектору МСП који обезбеђују пуну запосленост становништву, од којих се многи баве спортом и постижу врхунске резултате, а све то у амбијенту здраве и очуване животне средине.

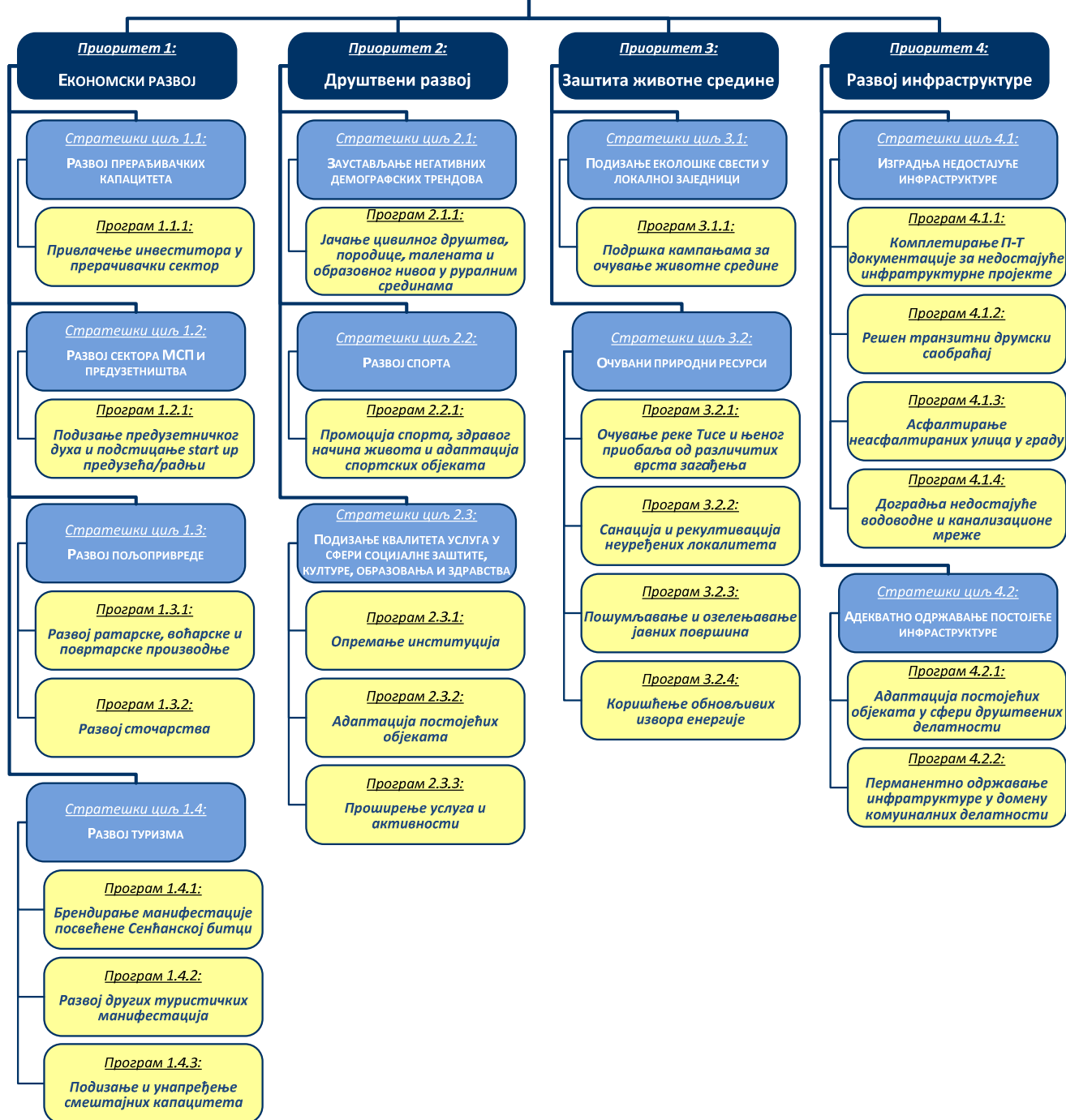
5.2 Дефинисање приоритета, стратешких циљева и програма развоја

Табела 33: Однос приоритета, општих и посебних циљева

Приоритети	Општи циљев	Посебни циљев
ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	РАЗВОЈ ПРЕРАЂИВАЧКИХ КАПАЦИТЕТА	Привлачење инвеститора у прерађивачки сектор
	РАЗВОЈ СЕКТОРА МСП И ПРЕДУЗЕТНИШТВА	Подизање предузетничког духа и подстицање start-up предузећа/радњи
	РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ	Развој ратарске, воћарске и повртарске производње
		Развој сточарства
	РАЗВОЈ ТУРИЗМА	Брендирање манифестације посвећене Сенћанској битци
		Развој других туристичких манифестација Подизање и унапређење смештајних капацитета
ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ	ЗАУСТАВЉАЊЕ НЕГАТИВНИХ ДЕМОГРАФСКИХ ТРЕНДОВА	Јачање цивилног друштва, породице, талената и образовног нивоа у руралним срединама
	РАЗВОЈ СПОРТА	Промоција спорта, здравог начина живота и адаптација спортских објеката
	ПОДИЗАЊЕ КВАЛИТЕТА УСЛУГА У СФЕРИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, КУЛТУРЕ, ОБРАЗОВАЊА И ЗДРАВСТВА	Опремање институција
		Адаптација постојећих објеката Проширење услуга и активности
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	ПОДИЗАЊЕ ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ	Подршка кампањама за очување животне средине
	ОЧУВАНИ ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	Очување реке Тисе и њеног приобаља од различитих врста загађења
		Санација и рекултивација неуређених локалитета
		Пошумљавање и озелењавање јавних површина
		Коришћење обновљивих извора енергије
РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ	ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	Комплетирање П-Т документације за недостајуће инфратруктурне пројекте
		Решен транзитни друмски саобраћај
		Асфалтирање неасфалтираних улица у граду
		Доградња недостајуће водоводне и канализационе мреже
	АДЕКВАТНО ОДРЖАВАЊЕ ПОСТОЈЕЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	Адаптација постојећих објеката у сфери друштвених делатности
		Перманентно одржавање инфратруктуре у домену комуналних делатности

ВИЗИЈА:

Општина Сента је мултиконфесионална и толерантна средина препознатљива по својој културно-историјској баштини, индустрији и сектору МСП који обезбеђују пуну запосленост становништву, од којих се многи баве спортом и постижу врхунске резултате, а све то у амбијенту здраве и очуване животне средине.

Слика 3: Графички приказ приоритета, стратешких циљева и програма

6. АКЦИОНИ ПЛАН

Акциони план Стратегије приказан на овом месту треба да послужи као основа за израду **годишњих оперативних планова** с циљем успешне реализације ове Стратегије.

Акциони план обухвата:

- 4 приоритета,
- 11 стратешких циљева,
- 22 програма, и
- 114 идентификовани пројекат.

Пројекти идентификовани у Акционом плану су **укупне вредности 2.111.603.000 РСД**, од чега је **удео Општине** процењен на **27,60%**, што у укупном износу чини **582.793.000 РСД**.

Напомене:

- Због финансијских и уопштено економских утицаја, како на глобалном, тако и на националном нивоу, нека предвиђања по питању утицаја Стратегије на релевантне индикаторе се не могу дати довољно прецизно, али се очекује да ће се одређена побољшања ипак остварити, у складу са укупном ситуацијом.
- У колони “Износ и извор финансирања”:
 - “Износ” представља процењену вредност пројеката/активности изражених у РСД – права вредност пројеката/активности ће бити прецизније одређена тек када се сваки конкретни пројекат/активност детаљно разради.
 - “Извор финансирања” представља допринос могућих финансијера за подршку имплементацији пројеката.
 - Процењена вредност неких пројеката је дата на основу курса 1 EUR = 115 РСД
- У колонама “Пројекат/Активност(и)”, “Партнери”, “Време реализације”, као и “Објективно проверљиви индикатори”, такође су дате оквирне вредности/називи, а прецизније ће бити одређени када се конкретни пројекти/активности детаљно разраде.
- Ради обезбеђења што бржег и ефикаснијег почетка имплементације Стратегије и мотивације партнера за чвршћу сарадњу од идентификованих пројеката у Акционом плану, одабрано је ТОП 10 пројеката који имају велики значај за поједине приоритете уз најмање баријера за њихову реализацију. Ови пројекти су детаљније описани у посебном прилогу.

1 . ПРОБЛЕМ/ПРИОРИТЕТ: Економски развој

Степен приоритета
(висок)

1.1. Стратешки циљ: РАЗВОЈ ПРЕРАЂИВАЧКИХ КАПАЦИТЕТА

1.1.1 Програм: Привлачење инвеститора у прерађивачки сектор

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
1.1.1.1.	<i>Асфалтирање дела Карјадског пута</i>	Фонд за капитална улагања АП Војводине и ЛС	2014.	7.000.000 РСД 7.000.000 РСД донатори, и 0 РСД ЛС	• 0,3 km бетонираниог пута	Није израђен главни пројекат
1.1.1.2.	<i>Израда брошуре о понудама везаним за индустријске зоне</i>	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова АПВ и ЛС	2014.	300.000 РСД 270.000 РСД донатори, и 30.000 РСД ЛС	• 6.000 брошура	Постоји основна шема израде из претходних година.

1.2. Стратешки циљ: РАЗВОЈ СЕКТОРА МСП И ПРЕДУЗЕТНИШТВА

1.2.1 Програм: Подизање предузетничког духа и подстицање *start-up* предузећа/радњи

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
1.2.1.1.	<i>Учествовање на сајмовима</i>	Регионална привредна комора, АПВ, партнерске општине и ЛС	2014-2020.	700.000 РСД 350.000 РСД донатори, и 350.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 14 учешћа на сајмовима 	ЛС је спремна за учествовање на сајмовима.
1.2.1.2.	<i>Берза рада, услуга и роба</i>	СЕПОК, Удружење занатлија, Национална служба за запошљавање и ЛС	2014-2020.	210.000 РСД 210.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 700/год. присутних на берзама • 30/год предузеће-учесника 	Берза рада већ има традицију
1.2.1.3.	<i>Израда web-презентације КЛЕР</i>	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова АПВ и ЛС	2014.	0 РСД (не захтева посебна средства) 0 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Регистрован домен • Број унетих вести 500/год 	Идејни ниво
1.2.1.4.	<i>Одржавање презентација о бизнис плановима</i>	Удружење занатлија, НСЗ и ЛС	2014-2020.	700.000 РСД 700.000 РСД донатори, и 0 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 14 одржаних презентација • 420 посетилаца 	Постоји традиција у организовању ових активности
1.2.1.5.	<i>Израда локалне брошуре о понудама</i>	Удружење занатлија и ЛС	2014, 2017.	500.000 РСД 400.000 РСД донатори, и 100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 10.000 комада израђених брошура 	Постоји искуство и изради такве брошуре
1.2.1.6.	<i>Унапређење пословања инкубатора</i>	Пословни инкубатор и ЛС	2015-2017.	35.000.000 РСД 27.000.000 РСД донатори, и 8.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Број корисника услуга је 50 у току 3 год. • Број станара 10 у току 3 год. 	Изградња је у току

1.3. Стратешки циљ: РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ

1.3.1 Програм: Развој ратарске, воћарске и повртарске производње

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
1.3.1.1.	<i>Помоћ у набавци система за наводњавање</i>	Удружење пољопривредника и ЛС	2014-2020.	21.000.000 РСД 21.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 420 потписаних уговора 	Формирање Фонда за развој је у припреми
1.3.1.2.	<i>Чишћење канала за наводњавање</i>	ЈП Воде Војводине и ЛС	2014-2020.	50.000.000 РСД 25.000.000 РСД АПВ, и 25.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 20 km очишћених канала 	Постоји идејно решење.

1.3.2 Програм: Развој сточарства

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
1.3.2.1.	<i>Помоћ у сточарској производњи</i>	Удружење пољопривредника и ЛС	2014-2020.	42.000.000 РСД 42.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 700 потписаних уговора 	Формирање Фонда за развој је у припреми

1.4. Стратешки циљ: РАЗВОЈ ТУРИЗМА

1.4.1 Програм: Брендирање манифестације посвећене Сенћанској битци

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
1.4.1.1.	<i>Сенћанска битка – Празник града Сенте</i>	КОЦ, Туристичка организација, НВО и ЛС	2014-2020.	15.000.000 РСД 3.500.000 РСД донатори, и, 11.500.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 10 програма • 3.000 посетилаца 	Постоји традиција у организовању
1.4.1.2.	<i>Шаховски фестивал</i>	Шаховски клуб и ЛС	2014-2020.	420.000 РСД 420.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 300 такмичара/год. • 1.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању

1.4.2 Програм: Развој других туристичких манифестација

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
1.4.2.1.	<i>Међународно такмичење у стрижењу оваца и у кувању овчијег перкелта</i>	Удружење пољопривредника и ЛС	2014-2020.	2.000.000 РСД 2.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 250 учесника/год. • 3.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.2.	<i>Фестивал Цветања Тисе</i>	Туристичка организација, НВО и ЛС	2014-2020.	3.500.000 РСД 2.100.000 РСД донатори, и, 1.400.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 4 концерта/год. • 10.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.3.	<i>Дечји фестивал – „Море осмеха“</i>	Цивилни центар „Ци-Фи“, НВО, и ЛС	2014-2020.	2.100.000 РСД 2.100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 20 НВО • 5.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.4.	<i>Мото сусрет</i>	Мото-клуб „Zyntharew“ и ЛС	2014-2020.	2.100.000 РСД 2.100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 300 учесника • 5.000 посетилаца 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.5.	<i>Међународни фестивал мажореткиња</i>	Плесни клуб „Flamenco“ и ЛС	2014-2020.	1.200.000 РСД 1.200.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 50 учесника/год. • 500 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.6.	<i>Жетелачки дани</i>	Удружење пољопривредника и ЛС	2014-2020.	1.800.000 РСД	<ul style="list-style-type: none"> • 250 учесника/год. • 3.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању

1.4.2 Програм: Развој других туристичких манифестација						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
				1.800.000 РСД ЛС		
1.4.2.7.	<i>I love Senta – Моја Сента</i>	Туристичка организација, НВО и ЛС	2014-2020.	1.800.000 РСД 1.800.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 2 концерта/год. • 4.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.8.	<i>Интернетно фестивал – Плесна панорама</i>	Удружење грађана „Pro Cultura“ и ЛС	2014-2020.	1.400.000 РСД 1.400.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 100 учесника/год. • 3.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.9.	<i>Велика Госпојина</i>	Завичајна фондација „Стеван Сремац“ и ЛС	2014-2020.	1.400.000 РСД 1.400.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 40 учесника/год. • 1.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.10	<i>Међународни фестивал топловаздушних балона</i>	Балонарски клуб Сента и ЛС	2014-2020.	2.100.000 РСД 2.100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 100 учесника/год. • 3.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.11	<i>Међународна изложба модела</i>	Народна техника – моделарска секција и ЛС	2014-2020.	1.200.000 РСД 1.200.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 30 учесника/год. • 1.000 посетилаца/год. • 150 изложбених предмета /год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.12	<i>Masters of miniatures – Међународно такмичење у макетарству</i>	Макетарски клуб „Modelius“ и ЛС	2014-2020.	1.100.000 РСД 1.100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 30 учесника/год. • 1.000 посетилаца/год. • 200 изложбених предмета /год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.13	<i>Сремчеви дани</i>	Завичајна фондација „Стеван Сремац“ и ЛС	2014-2020.	2.100.000 РСД 2.100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 30 учесника/год. • 250 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.14	<i>Никољдански традиционални фестивал укуса, традиције и Никољдански међународни фестивал ракије</i>	Удружење пољопривредника и ЛС	2014-2020.	2.100.000 РСД 2.100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 300 учесника/год. • 5.000 посетилаца/год. • 150 кандидата за најбољу ракију/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.15	<i>Божићна кавалкада</i>	Туристичка организација и ЛС	2014-2020.	700.000 РСД 700.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 100 учесника/год. • 5.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању
1.4.2.16	<i>Дочек нове године</i>	Културно-образовни центар „Турзо Лајош“ и ЛС	2014-2020.	2.800.000 РСД 2.800.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 7 концерта/год. • 14.000 посетилаца/год. 	Постоји традиција у организовању

1.4.3 Програм: Подизање и унапређење смештајних капацитета						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
1.4.3.1.	<i>Промовисање туристичких потреба</i>	Туристичка организација и ЛС	2014-2020.	2.800.000 РСД 2.800.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 35.000 одштампаних брошура и плаката • 100 новоотворених смештаја: 	Постоји идејно решење

2 . ПРОБЛЕМ/ПРИОРИТЕТ: Друштвени развој

**Степен приоритета
(висок)**

2.1. Стратешки циљ: ЗАУСТАВЉАЊЕ НЕГАТИВНИХ ДЕМОГРАФСКИХ ТРЕНДОВА

2.1.1 Програм: Јачање цивилног друштва, породице, талената и образовног нивоа у руралним срединама

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
2.1.1.1.	<i>Подршка програмима невладиних организација</i>	НВО и ЛС	2014-2020.	42.000.000 РСД 42.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 350 потписаних уговора 	Постоји традиција у суфинансирању НВО сектора
2.1.1.2.	<i>Помоћ новорођеној деци</i>	Породице са новорођеном децом	2014-2020.	28.000.000 РСД 28.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • мин. 2.000 донација 	Постоји традиција у подели средстава.
2.1.1.3.	<i>„Таленти“</i>	Војвођанско веће за подршку талентованим ученицима, ЛС, Национални савет мађарске националне мањине	2014-2020.	3.500.000 РСД 3.000.000 РСД Донатори 500.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 140 талентоване деце/год. 	Постоји идејно решење
2.1.1.4.	<i>„Можете и ви...“</i>	ОШ „Стеван Сремац“, НСЗ, Центар за социјални рад, Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС, средње школе и ЛС	2014-2020.	7.000.000 РСД 6.900.000 РСД донатори, и 100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 350 едукованих одраслих особа/год. 	Постоји идејно решење

2.2. Стратешки циљ: РАЗВОЈ СПОРТА

2.2.1 Програм: Промоција спорта, здравог начина живота и адаптација спортских објеката

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
2.2.1.1.	„Испробај себе“	Покрајински секретаријат за спорт и омладину АПВ и ЛС	2014-2020.	600.000 РСД 500.000 РСД донатори, и 100.00 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 500 нове деце која се бавити спортом/год. 	Наставници физичког васпитања имају програм за промоцију спорта и здраве исхране
2.2.1.2.	Школски спорт	ОШ “Стеван Сремац”, Спортски савез и ЛС	2014-2020.	5.500.000 РСД 5.500.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 600 учесника такмичења/год. 	Постоји традиција организовања такмичења
2.2.1.3.	Спорт за све	Спортски савез и ЛС	2014-2020.	2.500.000 РСД 2.500.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 10 спортских активности/год. • 500 учесника/год. 	Постоји традиција организовања такмичења
2.2.1.4.	Сеоски спорт	Спортски савез и ЛС	2014-2020.	2.500.000 РСД 2.500.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 8 спортских активности/год. • 250 учесника/год. 	Постоји традиција организовања такмичења
2.2.1.5.	Одржавање спортских објеката	Министарство омладине и спорта РС, АПВ, ОШ “Стеван Сремац” и ЛС	2014-2020.	25.000.000 РСД 24.000.000 РСД РС, АПВ и донатори, и 1.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 5 адаптираних објеката 	Делимично постојање главних пројеката.

2.3. Стратешки циљ: ПОДИЗАЊЕ КВАЛИТЕТА УСЛУГА У СФЕРИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, КУЛТУРЕ, ОБРАЗОВАЊА И ЗДРАВСТВА

2.3.1 Програм: Опремање институција						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
2.3.1.1.	„Модернизација школе и наставу“	Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС, Покрајински секретаријат за образовање АПВ, Фондације, Национални савет мађарске националне мањине и ЛС	2014-2020.	10.000.000 РСД 9.000.000 РСД РС, АПВ, донатори, и 1.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> Набављено 1.000 клупа, 1.000 столица, 50 табли, 10 пројектора, 10 лаптопова 	Састављени спискови потребне опреме
2.3.1.2.	Набавка апарата за отоакустичку емисију	Међуопштинска организација глувих и наглувих, Дом здравља и ЛС	2014-2020.	2.000.000 РСД 1.900.000 РСД донатори, и 100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> Споразум о сарадњи 1.000 пацијената-корисника/год. 	Осмишљен пројекат, иницијални договори са представницима Дома здравља
2.3.1.3.	Асфалтирање паркинга простора испред зграде Центра за социјални рад	Центар за социјални рад и ЛС	2014.	300.000 РСД 250.000 РСД донатори, и 50.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> Изграђен паркинг простор на 84 m² 	Не постоји главни пројекат
2.3.1.4.	Чишћење система грејања и мењање вентила у Центру за социјални рад	Центар за социјални рад и ЛС	2015.	100.000 РСД 100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> Очишћен систем централног грејања 	
2.3.1.5.	Набавка кола хитне помоћи	Дом здравља и ЛС	2015, 2017, 2020.	17.500.000 РСД 17.500.000 донатори, и 0 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 3 возила хитне помоћи 	Постоји идејно решење.
2.3.1.6.	Опремање Дома здравља	Дом здравља и ЛС	2014-2020.	4.000.000 РСД 2.000.000 РСД донатори, и 2.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 7 ком. ЕКГ уређаја 1 апарат за ултразвук 	Постоји идејно решење.
2.3.1.7.	Обнова рачунарског система и бироопреме са софтвером	Центар за социјални рад и ЛС	2015-2016.	1.200.000 РСД 600.000 РСД	<ul style="list-style-type: none"> 10 комплекта опреме са припадајућим софтверима 	Постоји идејно решење.

2.3.1 Програм: Опремање институција						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
				донатори, и 600.000 РСД ЛС		
2.3.1.8.	<i>Опрема за ултразвук</i>	Дом здравља и ЛС	2014-2020.	4.500.000 РСД 4.500.000 РСД донатори, и 0 РСД ЛС	• Набављена опрема за ултразвук	Постоји идејно решење.
2.3.1.9.	<i>Опремање спортске амбуланте</i>	Дом здравља и ЛС	2019.	12.000.000 РСД 12.000.000 РСД донатори, и 0 РСД ЛС	• Опремљена спортска амбуланта	Постоји идејно решење.
2.3.1.10.	<i>Опремање болнице ЦТ уређајем</i>	Болница и ЛС	2018.	12.000.000 РСД 12.000.000 РСД донатори, и 0 РСД ЛС	• Набављен ЦТ уређај	Постоји идејно решење.
2.3.1.11	<i>Опремање објеката Дечјег вртића "Снежана"</i>	Дечји врт "Снежана" и ЛС	2014-2016.	7.400.000 РСД 6.000.000 РСД донатори, и 1.400.000 РСД ЛС	• Набављена опрема	Постоји идејно решење.
2.3.1.12	<i>Опремање канцеларије Удружења слепих и слабовидих</i>	Удружење слепих и слабовидих и ЛС	2014-2016.	400.000 РСД 200.000 РСД донатори, и 200.000 РСД ЛС	• Набављена опрема	Постоји идејно решење.

2.3.2 Програм: Адаптација постојећих објеката						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
2.3.2.1.	„Обновимо школу“	Покрајински секретаријат за образовање АПВ и ЛС	2014-2020.	60.000.000 РСД 50.000.000 РСД, АПВ, РС, 10.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Изграђена кухиња и библиотека • Исправљена кровна конструкција • m израђене изолације • Број замењених прозори 	Урађен идејни пројекат и студија изводљивости
2.3.2.2.	Замена столарија и стављање изолације на згради Дома здравља	Дом здравља и ЛС	2017.	12.000.000 РСД 12.000.000 РСД Донатори, и 0 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Број замењених прозора • m² изолованих површина 	Замена столарија и стављање изолације на згради Дома здравља
2.3.2.3.	Геронтолошки центар	Центар за социјални рад, Фонд за капитална улагања АП Војводине и ЛС	2015-2016.	100.000.000 РСД 100.000.000 РСД Донатори, и 0 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Изграђен центар • Број запослених • Број корисника услуга 	Не постоји главни пројекат
2.3.2.4.	Изолација објекта и замена столарија на згради Центра за социјални рад	Центар за социјални рад и ЛС	2015	1.620.000 РСД 1.300.000 РСД Донатори 320.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Термоизолација површине од 400 m² • Замена 14 прозора 	Постоји идејно решење
2.3.2.5.	Текуће поправке и одржавање на згради Дома здравља	Дом здравља и ЛС	2015.	3.000.000 РСД 3.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Адаптирана зграда 	Постоји идејно решење

2.3.3 Програм: Проширење услуга и активности						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
2.3.3.1.	Мајсторска школа	Музичка школа Стеван Мокрањац, МШ (Ада, Б.Топола, Кањижа,...) и ЛС	2014-2020.	5.250.000 РСД 2.625.000 РСД Донатори, 2.625.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 5 одржаних часова/год. • 250 полазника/год. • 5 наступа/год. • 1.000 посетилаца на наступима/год. 	Припремљен идејни пројекат Иницијални договори са предавачима
2.3.3.2.	Летњи оркестарски камп	Музичке школе из околине (Ада, Б.Топола, Кањижа,...) и ЛС	2014-2020.	4.500.000 РСД 3.000.000 РСД Донатори 1.500.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 35 полазника/год. • 4 наступа/год. • 800 посетилаца на наступима/год. 	Иницијални договори са предавачима
2.3.3.3.	Рана детекција оштећења слуха код новорођених беба (успостављање рада сурдолошког саветовалишта у оквиру Дома здравља)	Међуопштинска организација глувих и наглувих, Дом здравља и ЛС	2014-2020.	700.000 РСД 600.000 РСД Донатори 100.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 1.000 прегледане деце/год. • 50 новооткривених беба /год. са оштећењем слуха • Споразум о сарадњи са Домом здравља 	Осмишљен пројекат, иницијални договори са представницима Дома здравља
2.3.3.4.	Помоћ у кући	Центар за социјални рад, Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова АПВ и ЛС	2014-2020.	40.000.000 РСД 20.000.000 РСД АПВ, и 20.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 90 геронто домаћица за цео период. • 900 корисника услуга за цео период 	Уговор/споразум о сарадњи Локална самоуправа-Центар за социјални рад
2.3.3.5.	Клуб за децу која су у ризику од издвајања из породице	Центар за социјални рад и ЛС	2014-2020.	1.400.000 РСД 700.000 РСД Донатори 700.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Број корисника услуга 	Постоји идејно решење проблема и израђени пројекти из ранијих година
2.3.3.6.	Дневни боравак за децу	Центар за социјални рад, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС и ЛС	2014-2020.	1.400.000 РСД 700.000 РСД Донатори 700.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Број корисника услуга 	Постоји идејно решење проблема и израђени пројекти из ранијих година
2.3.3.7.	Дневни боравак за одрасла инвалидна и стара лица	Центар за социјални рад и ЛС	2014-2020.	1.400.000 РСД	<ul style="list-style-type: none"> • Број корисника услуга 	Постоји идејно решење проблема и

2.3.3 Програм: Проширење услуга и активности						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
				700.000 РСД Донатори 700.000 РСД ЛС		израђени пројекти из ранијих година
2.3.3.8.	<i>Прихватна станица-Прихватилиште</i>	Центар за социјални рад и ЛС	2014-2020.	3.600.000 РСД 1.800.000 РСД Донатори 1.800.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 250 корисника услуга/год. 	Постоји идејно решење проблема и израђени пројекти из ранијих година
2.3.3.9.	<i>Међународни сусрет луткарских позоришта</i>	Културно-образовни центар «Турзо Лајош», и ЛС	2014-2020.	350.000 РСД 350.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Број посетилаца • Број представа 	Постоји традиција у организовању манифестације.
2.3.3.10.	<i>Народна кухиња</i>	НВО и ЛС	2014-2020.	16.000.000 РСД 16.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 400 корисника услуга/год. 	Традиција организовању активности. у
2.3.3.11.	<i>Кућна нега</i>	НВО, Центар за социјални рад и ЛС	2014-2020.	7.000.000 РСД 7.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 180 корисника услуга за цео период. • 18 ангажованих геронто домаћица за цео период. 	Традиција организовању активности. у
2.3.3.12.	<i>Дневни боравак деце ометане у развоју</i>	Центар за социјални рад, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС и ЛС	2014-2020.	7.200.000 РСД 5.000.000 РСД Донатори 2.200.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Број корисника услуга • Број ангажованих особа 	Традиција организовању активности. у
2.3.3.13.	<i>Дневни боравак слепих и слабовидих</i>	Општинска организација слепих и слабовидих, Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију АПВ и ЛС	2015.	100.000 РСД 50.000 РСД Донатори 50.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 50 корисника услуга/год. • 20 столица и 5 столова 	Постоји само идејно решење.

3 . ПРОБЛЕМ/ПРИОРИТЕТ: Заштита животне средине
**Степен приоритета
(висок)**
3.1. Стратешки циљ: ПОДИЗАЊЕ ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ
3.1.1 Програм: Подршка кампањама за очување животне средине

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
3.1.1.1.	<i>Заштита животне средине у један сат</i>	Основна школа, средња школа	2014-2020	3.000.000 РСД 3.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 60 одржаних часова • 18.000 ученика • Едуковани грађани 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.1.1.2.	<i>Акција „За чистију Сенту“</i>	Школе, НВО, ЈКСП, грађани, пословна удружења	2014-2020	1.000.000 РСД 1.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 6000 учесника • сса 500 m³ прикупљених смећа • 5000 m² очишћених површина 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.1.1.3.	<i>Уништавање амброзије</i>	НВО, ЈКСП	2014-2020	10.000.000 РСД 10.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Смањена концентрација полена • Покошена амброзија на површини од 800.000 m² • Визуелно уређена напуштена површина 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.1.1.4.	<i>Изградња подземних контејнера за сакупљање отпада</i>	ЈКСП, АПВ	2014-2020	6.000.000 РСД 6.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 1.000 флајера/год. 	Пројекат ће се започети у 2014. години

3.2. Стратешки циљ: ОЧУВАНИ ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

3.2.1 Програм: Очување реке Тисе и њеног приобаља од различитих врста загађења

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
3.2.1.1.	<i>Чишћење обале реке Тисе</i>	НВО, кајакашки клуб, риболовци, ЈКСП и ЛС	2014-2020.	600.000 РСД 600.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 100 m³ прикупљеног смећа • Визуелно сређена обала 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.2.1.2.	<i>Пројекат за стављање под заштиту „Тисиког цвета“</i>	Завод за заштиту природе Војводина	2015.	500.000 РСД 500.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Заштићена локација инсеката „Тисин Цвет“ 	Пројекат ће се започети у 2015. години

3.2.2 Програм: Санација и рекултивација неуређених локалитета						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
3.2.2.1.	Санација језера „Брекеке“ у Народној Башти	НВО, ЈП Воде Војводине, АПВ и ЛС	2014-2015.	5.000.000 РСД 5.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Тендерска документација • Израђен спољни канал • Санирана устава • Изграђен кружни канал • Постављен цевовод у дужини од 78 m • Очишћено језеро за 30 радних часова 	<ul style="list-style-type: none"> • Пројекат започет у 2013. години • Реализовано 1.500.000 РСД од укупног буџета
3.2.2.2.	Санација и рекултивација Мртваја Тисе у Пани	НВО, Покрајински завод за заштиту природе АПВ, ЈП Воде Војводине и ЛС	2016-2020.	6.000.000 РСД 6.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Санирана околина • Пречишћен терен од смећа, око 1.000 m³ • Почетак екотуризма 	Пројекат ће се започети у 2016. години
3.2.2.3.	Постављање гнезда за роде на територији општине	НВО, Електровојводина, ЈКСП и ЛС	2015-2020.	1.300.000 РСД 1.300.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 25 ком постављених гнезда • Повећање популације рода на територији општине 	Пројекат ће се започети у 2015. години
3.2.2.4.	Стварање вештачких гнездилишта за птицу пчеларицу	НВО, ЈКСП и ЛС	2014.	150.000 РСД 150.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Направљена вештачка гнезда • Повећање популације пчеларице • Смањење популације штетних инсеката 	Пројекат ће бити реализован у 2014. години
3.2.2.5.	Уклањање дивљих депонија	ЈКСП и ЛС	2014-2020.	14.000.000 РСД 14.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • m³ однешеног отпада • m² очишћених површина 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.2.2.6.	Управљање отпадом куповином контејнера за одлагање отпада	ЈКСП и ЛС	2014-2020.	14.000.000 РСД 14.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 145 комада набављених контејнера • Чистија општина • Спречавање ширења инфективних болести 	Пројекат ће се започети у 2014. години

3.2.3 Програм: Пошумљавање и озелењавање јавних површина

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
3.2.3.1.	<i>Постављање ветрозаштитних појасева</i>	ЈКСП, НВО и ЛС	2014-2020	6.000.000 РСД 6.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 8.000 ком садница • 32.000 m² нових зелених површина 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.2.3.2.	<i>Стварање паркова и оаза са ружама</i>	ЈКСП, НВО и ЛС	2014-2020	1.200.000 РСД 1.200.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 1.200 учесника на таблама за ружичњак бебе • 3.000 m² уређене површине • Створен парк за дружење грађана 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.2.3.3.	<i>Сађење дрвећа по улицама</i>	ЈКСП, НВО и ЛС	2014-2020	6.000.000 РСД 6.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • 3.000 ком посађених садница • Визуелно уређене површине 	Пројекат ће се започети у 2014. години

3.2.4 Програм: Коришћење обновљивих извора енергије

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
3.2.4.1.	<i>Пројекат постављања соларног колектора код јавних објеката</i>	АПВ, ЕУ и ЛС	2014-2020	20.000.000 РСД 20.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • смањење потрошње горива, дрва и електричне енергије • Коришћење обновљивих извора енергије • Смањење аерозагађења 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.2.4.2.	<i>Пројекат изградње система за грејање топлотном пумпом код јавних објеката</i>	АПВ, ЕУ и ЛС	2014-2020	20.000.000 РСД 20.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • смањење потрошње горива, дрва и електричне енергије • Коришћење обновљивих извора енергије • Смањење аерозагађења 	Пројекат ће се започети у 2014. години
3.2.4.3.	<i>Пројекат термоизолације јавних објеката</i>	АПВ, ЕУ и ЛС	2014-2020	12.000.000 РСД 12.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • смањење потрошње горива, дрва и електричне енергије • Смањење аерозагађења 	Пројекат ће се започети у 2014. години

4 . ПРОБЛЕМ/ПРИОРИТЕТ: Развој инфраструктуре

Степен приоритета
(висок)

4.1. Стратешки циљ: ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

4.1.1 Програм: Комплетирање пројектно-техничке документације за недостајуће инфраструктурне пројекте

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
4.1.1.1.	Израда главног пројекта за реновирање зграде на адреси Мадач Имреа 20.	МЗ Тисапарт-Алвег и ЛС	2015.	100.000 РСД 100.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.2.	Израда главног пројекта за један бунар у Сенти	ЈКСП и ЛС	2016.	6.000.000 РСД 5.000.000 РСД Донатори 1.000.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.3.	Израда главног пројекта за II фазу пречистача воде у Сенти	ЈКСП, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине АПВ и ЛС	2018.	2.900.000 РСД 2.465.000 Донатори 435.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.4.	Израда главног пројекта за ћишћење пијаће воде	ЈКСП и ЛС	2019.	10.000.000 РСД 8.500.000 РСД Донатори 1.500.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.5.	Израда главног пројекта за канализацију у МЗ Кертек	МЗ Кертек и ЛС	2014.	2.700.000 РСД 2.500.000 РСД Донатори 200.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат (3,7 km)	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.6.	Израда главног пројекта за асфалтирање путева у општини Сента	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине АПВ и ЛС	2014-2020.	26.000.000 РСД 21.000.000 РСД Донатори 5.000.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат (22 km)	Постоји само пројектни задатак.

4.1.1 Програм: Комплетирање пројектно-техничке документације за недостајуће инфраструктурне пројекте						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
4.1.1.7.	<i>Израда главног пројекта за плажу и марину на реци Тиса</i>	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине АПВ и ЛС	2016.	2.000.000 РСД 1.700.000 РСД Донатори 300.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.8.	<i>Израда главног пројекта за асфалтирање локалног пута на релацији Торњош-Утрине</i>	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине АПВ и ЛС	2016.	6.000.000 РСД 5.000.000 РСД Донатори 1.000.000 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.9	<i>Израда главног пројекта за нови Дом ученика</i>	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине АПВ и ЛС	2014.	2.000.000 РСД 2.000.000 РСД Донатори, и 0 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.10	<i>Израда главног пројекта за нову Медицинску школу</i>	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине АПВ и ЛС	2014.	2.000.000 РСД 2.000.000 РСД Донатори, и 0 РСД ЛС	• Израђен главни пројекат	Постоји само пројектни задатак.
4.1.1.11	<i>Израда програма развоја туризма у општини Сента</i>	Министарство финансије и привреде РС и ЛС	2014.	3.000.000 РСД 2.700.000 РСД Донатори, и 300.000 РСД ЛС	• Израђен програм развоја	Постоји идејно решење

4.1.2 Програм: Решен транзитни друмски саобраћај						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
4.1.2.1.	<i>Асфалтирање локалног пута на локацији Торњош-Утрине</i>	Фонд за капитална улагања АП Војводине и ЛС	2014-2020	186.000.000 РСД 186.000.000 РСД Донатори, и 0 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 8 km асфалираног пута 	Не постоји главни пројекат
4.1.2.2.	<i>Бетонирање локалног пута према пољопривредним земљиштима</i>	Месне заједнице и ЛС	2014-2020	12.000.000 РСД 12.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 17 km бетонираних пута 	Не постоји главни пројекат
4.1.2.3.	<i>Сређивање локалног пута према пољопривредним земљиштима</i>	Месне заједнице и ЛС	2014-2020	84.000.000 РСД 84.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 120 km сређеног локалног пута са туцаником 	Не постоји главни пројекат

4.1.3 Програм: Асфалтирање неасфалтираних улица у граду						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
4.1.3.1.	<i>Асфалтирање улица</i>	Фонд за капитална улагања АП Војводине и ЛС	2014-2020	860.000.000 РСД Донатори, 860.000.000 РСД, и 0 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 36 km асфалтираних улица 	Делимично израђени главни пројекти
4.1.3.2.	<i>Реконструкција тротоара</i>	Месне заједнице и ЛС	2014-2020	40.000.000 РСД 40.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 22 km бетонираних тротоара 	Не постоји главни пројекат

4.1.4 Програм: Доградња недостајуће водоводне и канализационе мреже						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
4.1.4.1.	<i>Изградња водоводне мреже</i>	ЈКСП и ЛС	2014-2017	20.000.000 РСД 16.000.000 РСД Донатори, 4.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> Дужина изграђеног водовода 	Постоји главни пројекат
4.1.4.2.	<i>Изградња канализације у МЗ Кертек</i>	ЈКСП и ЛС	2014-2017	25.000.000 РСД 20.000.000 РСД Донатори, 5.000.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> 6 km изграђене канализационе мреже 	Не постоји за сву локацију главни пројекат

4.2. Стратешки циљ: АДЕКВАТНО ОДРЖАВАЊЕ ПОСТОЈЕЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

4.2.1 Програм: Адаптација постојећих објеката у сфери друштвених делатности

Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
4.2.1.1.	Адаптација зграде Сенћанске гимназије	Гимназија и ЛС	2014-2018.	25.000.000 РСД Донатори, 20.000.000 РСД 5.000.000 РСД ЛС	• Записник о техничком пријему	Постоји идејно решење
4.2.1.2.	Адаптација зграде обданишта „Златна греда“	Дечји вртић „Снежана“ и ЛС	2015.	1.450.000 РСД Донатори 1.000.000 РСД 450.000 РСД ЛС	• Санација крова на 340 м ²	Постоји предмер и предрачун радова.
4.2.1.3.	Адаптација зграде обданишта „Маслачак“	Дечји вртић „Снежана“ и ЛС	2016.	2.563.000 РСД Донатори 2.000.000 РСД 563.000 РСД ЛС	• Замена столарија 14 ком. • Бојење зидова на 230 м ² • Термоизолација на 400 м ²	Постоји предмер и предрачун радова.
4.2.1.4.	Адаптација зграде обданишта „Охридска“	Дечји вртић „Снежана“ и ЛС	2017.	4.690.000 РСД Донатори, 4.000.000 РСД 690.000 РСД ЛС	• Замена столарија 37 ком. • Термоизолација на 540 м ²	Постоји предмер и предрачун радова.
4.2.1.5.	Санација крова обданишта „Златне греде“	Дечји вртић „Снежана“ и ЛС	2014.	90.000 РСД 90.000 РСД ЛС	• Санација крова на 340 м ²	Постоји предмер и предрачун радова.
4.2.1.6.	Молерски радови код обданишта „Бобита“	Дечји вртић „Снежана“ и ЛС	2014.	107.000 РСД 107.000 РСД ЛС	• Бојење зидова на 400 м ²	Постоји предмер и предрачун радова.
4.2.1.7.	Молерски радови код обданишта „Бамби“	Дечји вртић „Снежана“ и ЛС	2014.	103.000 РСД 103.000 РСД ЛС	• Бојење зидова на 400 м ²	Постоји предмер и предрачун радова.
4.2.1.8.	Претварање стана у пословни простор код прихватне станице	Центар за социјални рад, Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику	2016.	1.000.000 РСД 800.000 РСД	• Опремљена и адаптирана зграда прихватне станице	Постоји предмер и предрачун радова.

4.2.1 Програм: Адаптација постојећих објеката у сфери друштвених делатности						
Број (шифра)	Пројекат/Активност(и)	Партнери	Временски оквир	Износ и извор финансирања	Индикатори	Статус
		и демографију АПВ и ЛС		Донатори, и 200.000 РСД ЛС		
4.2.1.9.	<i>Адаптација зграде седишта организација особа са инвалидитетом на Главној улици 15</i>	Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС	2014-2015.	1.600.000 РСД 1.000.000 РСД Донатори, 600.000 РСД ЛС	<ul style="list-style-type: none"> • Поправка крова на 275 m² • Реконструкција фасаде на 171 m² • Адаптација 3 просторије 	Постоји предмер и предрачун радова.

7. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ

Имплементација, односно реализација Стратегије је кључни део, односно сврха читавог процеса стратешког планирања. Стога је Тим за израду Стратегије ближе дефинисању имплементације Стратегије посветио посебну пажњу.

Фаза имплементације Стратегије се заснива на реализацији њеног Акционог плана, односно Акциони план представља полазну основу за имплементацију Стратегије.

Као што је за започињање процеса стратешког планирања, Општина донела одређену одлуку, у којој се иницира процес, именују људи за одређене послове, тако се и за фазу имплементације Стратегије морају учинити неопходни формални кораци. Пре свега, Општина ће пре иницирања фазе имплементације Стратегије требати да учини следеће:

- Именовање људи и/или тела које ће бити одговорно за имплементацију
- Дефинисање положаја Тела за имплементацију у оквиру општинске управе
- Дефинисати лица и одговорности на пројектима на којима је Општина носилац истих
- Дефинисати лица и одговорности на пројектима на којима је Општина пројектни партнер

Управо из разлога несметаног почетка имплементације Стратегије, Општина је дефинисала Топ 10 пројеката, као што је то у уводном делу Акционог плана и наведено. Буџети ових пројеката тебали би да се нађу у буџету Општине за 2014. годину.

Поред Топ 10 пројеката, као инструмента за започињање процеса имплементације Стратегије, други инструмент, знатно сложенији је Оперативни план имплементације Стратегије за сваку годину планског периода. У овом документу, који се формално усваја од стране извршног општинског органа, односно Општинског већа, дефинише се најмање следеће:

1. Списак пројеката предвиђених за реализацију у наредној години, најмање допуњених са елементима из Акционог плана;
2. Списак партнера укључених у реализацију пројеката и начин формализације међусобних односа;
3. Дефинисана укупна потребна средства за реализацију пројеката;
4. Дефинисана средства која Општина треба да издвоји за реализацију пројеката, са најмање кварталном пројекцијом;
5. Праћење реализације пројеката, и
6. Извештавање.

У општини Сента је израђен и усвојен **Правилник о пројект менаџменту у Општини**. Циљ Правилника је регулисање делатности скопчаних са покретањем, спровођењем и надзирањем пројеката. Поред тога, циљ Правилника представља и описивање задатака, надлежности, потпомагање боље комуникације међу учесницима, те подизање нивоа документирања пројекта.

Правилником су посебно дефинисани следећи пројектни процеси:

1. Генерисање и одређивање приоритета
2. Планирање буџета
3. Праћење конкурсних расписа
4. Покретање конкурсног/сопственог пројекта
6. Израда студије изводљивости
7. Израда техничких планова
8. Одабир компаније за писање конкурсне апликације (уколико је потребно) и израда конкурсне апликације
9. Склапање уговора о потпори (спонзорству)
10. Овлашћивање фирме-извођача
11. Извршење/координација извршења
12. Закључење и евалуација пројекта
13. Презервација пројекта

Примена овог Правилника у многоме може унапредити пројектни циклус сваког појединачног пројекта, а тиме и имплементацију читаве Стратегије.

8. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Имајући у виду да свака стратегија и њен акциони план подлежу контроли и вредновању, Општина је предвидела да ће се овом њеном делу посветити посебна пажња.

С тим у вези, закључак општинског већа општине Сента, број: 02-22/2013 од 18.02.2013. године, садржи део у којем се за послове мониторинга и евалуације задужује **Канцеларија за локални економски развој**.

По овом питању, Канцеларија за ЛЕР ће, пре свега радити на следећим активностима:

- Израда временског плана мониторинга пројеката и евалуације Стратегије
- Израда извештаја (најмање на годишњем нивоу)
- Предлог корективних мера

У сврху мониторинга и евалуације израдиће се посебни евалуациони упитници, на основу којих ће се периодично радити евалуациони извештаји који ће се подносити надлежним органима.

Канцеларија за ЛЕР ће радити и анализу реализованих пројеката и њихових ефеката, са посебним освртом на евентуалне препреке у њиховој реализацији и даваће смернице за одређене интервенције у имплементацији Акционог плана. На доњој слици представљен је шири оквир функционисања процеса мониторинга и евалуације Стратегије, односно пројеката дефинисаних у њеном Акционом плану.

Слика 4: Шири оквир функционисања процеса мониторинга и евалуације

По потреби, извештаји (квартални, годишњи, завршни) о реализацији пројеката из Акционог плана Стратегије ће се достављати Канцеларији за ЛЕР, од стране носилаца реализације пројеката.

У циљу што ефикасније и ефективније имплементације Стратегије, извештавању највиших органа Општине ће се посветити посебна пажња.

Стратегијом је предвиђено да Канцеларија за ЛЕР на кварталном нивоу извештава Општинско веће о напретку на имплементацији Стратегије. Такође, предвиђено је да се на годишњем нивоу, Скупштини општине подноси годишњи извештај о реализацији Стратегије, и то од стране Општинског већа.

Сви ови извештаји треба да послуже и у циљу правовременог интервенисања у случају неопходности предузимања одређених мера, како би се Акциони план Стратегије што успешније реализовао.

Систем за управљање пројектима „*My Project*“ развијен и унапређиван од стране РЦР Банат, у оквиру сектора за пројекте и ИТ, успостављен је у општини Сента.

Апликација за управљање пројектима омогућава првенствено брз преглед свих пројеката, унос пројеката, измену података о пројектима, историју сваког појединачног пројекта, снимање сигурносних копија пројеката, преглед пројеката по наведеним критеријумима, праћење пројеката кроз различите фазе, управљање пројектном документацијом, као и мониторинг и извештавање.

Посебан модул развијен је за **мониторинг пројеката**, који омогућава праћење пројектних активности кроз све фазе реализације, као и праћење реализованих средстава (буџета) по пројектним активностима.

Апликација омогућава и креирање неколико врста **извештаја** који се могу користити како за евалуацију тако и за анализу и праћење остварених циљева.

sistem za
upravljanje projektima

MY PROJECT

početna | kreirajte novi korisnički nalog

PRIJAVA KORISNIKA

Korisničko ime:

Šifra:

Prijavi se

NEMATE KORISNIČKI NALOG?

Kreirajte korisnički nalog.

Слика 5: Интерфејс апликације приликом логовања

АНЕКСИ

1. Индикатори
2. Закључак о изради СЛОРа
3. *Project fishe* за ТОП 10 пројеката
4. Профил локалне заједнице/општине

Анекс 1: Индикатори

Индикатор бр. 1	ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ИНДИКАТОР: Степен развијености
-----------------	--

Извор података:

Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2012. годину

Коментар:

Уредбом о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2012. годину, општине у Србији су разврстане у четири групе. Општина Сента је на основу вредности бруто домаћег производа по глави становника у односу на републички просек, сврстана у I групу. Уз општину Сента у овој групи се налази још 22 локалне самоуправе.

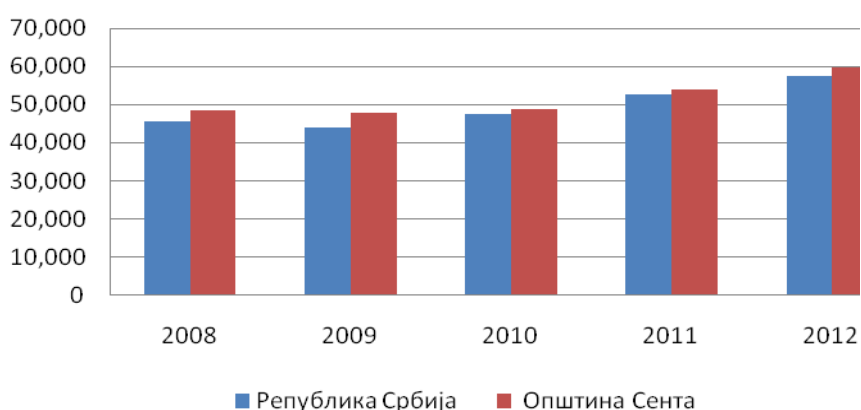
Индикатор бр. 2	ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ИНДИКАТОР: Просечна бруто зарада
-----------------	--

Просечна бруто зарада (у РСД)	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Република Србија	45.674	44.147	47.450	52.733	57.430
Општина Сента	48.565	47.826	48.830	53.855	59.660

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци

Просечна бруто зарада (у РСД)

Коментар:

Просечне бруто зараде у Општини имају тренд раста у периоду 2008-2013. године пратећи тренд кретања бруто зарада у РС. Бруто зараде у Општини су у посматраном периоду изнад зарада на нивоу РС, што је сврстало општину Сента у I групу по Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2012. годину.

Индикатор бр. 3

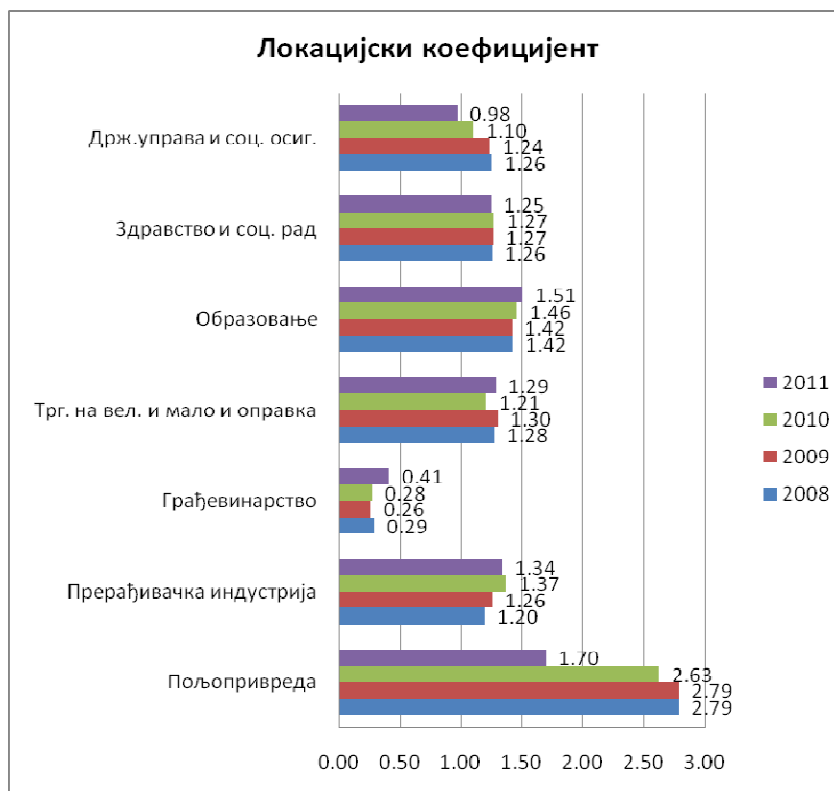
ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ИНДИКАТОР: Локацијски коефицијент запошљавања у појединим секторима

Година	Пољопривреда	Прерађивач. индустрија	Грађевинарство	Трг. на вел. и мало и оправка	Образовање	Здравство и соц. рад	Држ.управа и соц. осиг.
2008.	2,79	1,20	0,29	1,28	1,42	1,26	1,26
2009.	2,79	1,26	0,26	1,30	1,42	1,27	1,24
2010.	2,63	1,37	0,28	1,21	1,46	1,27	1,10
2011.	1,70	1,34	0,41	1,29	1,51	1,25	0,98

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци

Коментар:

У Сенти је највећи локацијски коефицијент запошљавања у области пољопривреде. Овај коефицијент у периоду 2008-2011. године бележи значајан пад са 2,79 на 1,70 што је последица драстичног пада удела запослених у пољопривреди у Општини (са 6,7 на 3,9 у посматраном периоду) у односу на пад запослених у пољопривреди на нивоу РС (са 2,4 на 2,0 у посматраном периоду). Напомиње се да је сектор пољопривреде један од сектора код кога је значајан проценат рада „на црно“, те да ту чињеницу не треба занемарити приликом доношења закључака.

Индикатор бр. 4

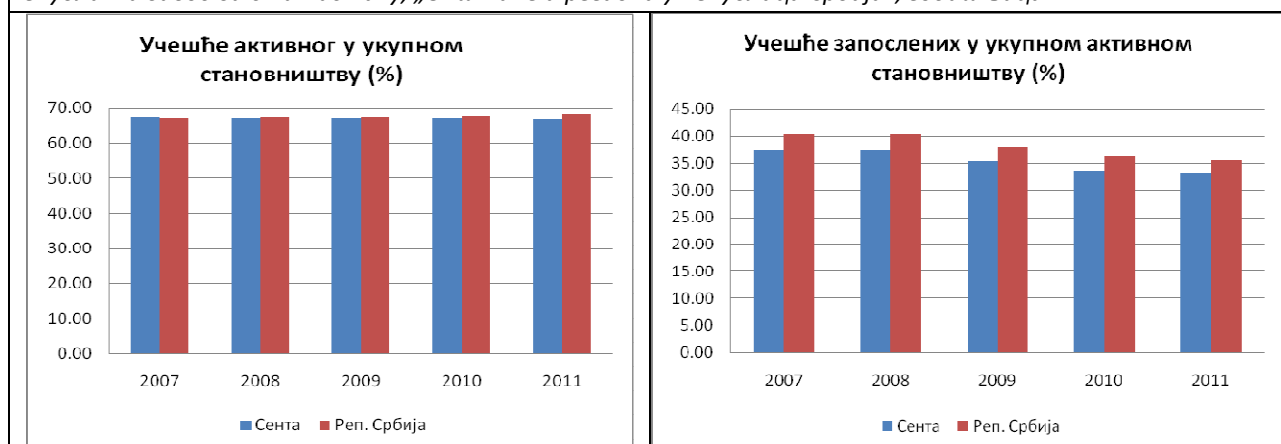
ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ИНДИКАТОР: Укупна активност и стопа запослености

Год./ стање 31.06.	Укупно становништво		Укупно активно становништво		Годишњи просек Запослено становништво		Учешће активног у укупном становништву (%)		Учешће запослених у укупном активном становништву (%)	
	Сента	РС	Сента	РС	Сента	РС	Сента	РС	Сента	РС
2007.	24.457	7.381.579	16.488	4.967.517	6.156	2.002.344	67,42	67,30	37,34	40,31
2008.	24.288	7.350.222	16.323	4.959.456	6.098	1.999.476	67,21	67,47	37,36	40,32
2009.	24.156	7.320.807	16.220	4.954.984	5.760	1.889.085	67,15	67,68	35,51	38,12
2010.	24.060	7.291.436	16.176	4.955.764	5.429	1.795.775	67,23	67,97	33,56	36,24
2011.	23.316	7.186.862	15.594	4.911.268	5.178	1.746.138	66,88	68,34	33,21	35,55

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци

Коментар:

На нивоу општине учешће активног у укупном становништву је релативно стабилно и креће се од 67,42% (2007.године) до 66,88% (2011. године).

Учешће запослених у укупном активном становништву је такође релативно стабилно (33.21 % у 2011. години) и нешто благо ниже од просека Србије (35.55 % у 2011. години).

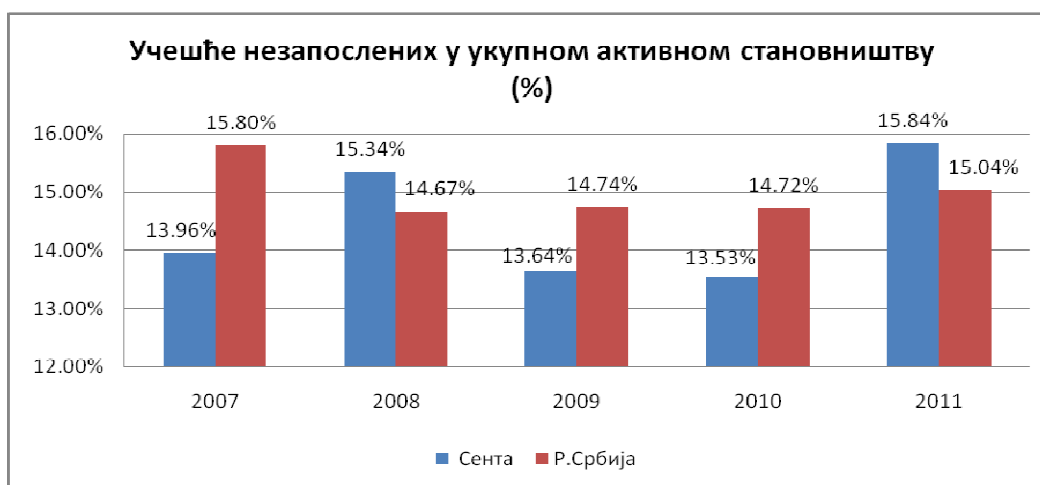
Индикатор бр. 5

ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ
ИНДИКАТОР: Стопа незапослености

Стопа незапослености (%)	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Република Србија	15,80	14,67	14,74	14,72	15,04
Сента	13,96	15,34	13,64	13,53	15,84

Извор података:

1. Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци,
2. Попис становништва, 2011.

Коментар:

Стопа незапослености на територији Општине, исказана као удео незапослених у укупном броју активног становништва креће се између 14% и 16%, за период 2007-2011. г.

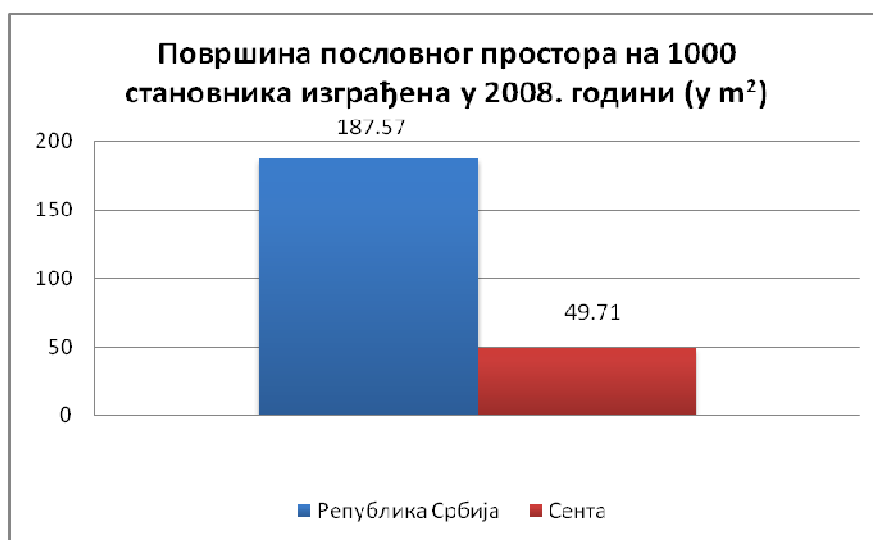
Индикатор бр. 6

ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ
ИНДИКАТОР: Пословни простор

Површина пословног простора на 1000 становника изграђена у 2008. години	Укупна површина (ново) изграђеног пословног простора у конкретној години m^2	Број становника изражен у хиљадама по попису 2011.	Површина пословног простора на 1000 становника изграђена претходне године
Република Србија	1.348.059	7.186,86	187,57
Сента	1.159	23,32	49,71

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњак, 2009.

Коментар:

Премда се располаже само са подацима за 2008. годину површина пословног простора на 1.000 становника изграђена претходне године у општини Сента далеко је испод просека за РС. Имајући у виду економска кретања у земљи у посматраном периоду не треба извлачити закључке пре него се увиди тренд кретања, као и површина пословног простора која се не користи, а која би могла да буде стављена у економску функцију (овај индикатор не обухвата ту категорију).

Индикатор бр. 7

ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ИНДИКАТОР: Број регистрованих привредних друштава и предузетника

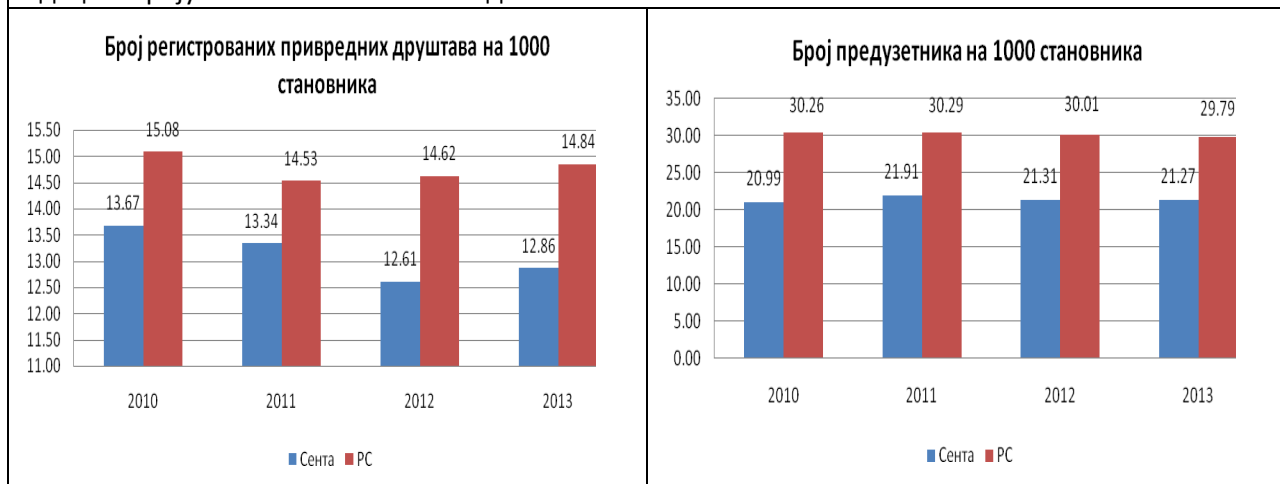
Год.	Број привредних друштава		Број предузетника		Број становника (у 000)		Број регистрованих привредних друштава на 1000 становника		Број предузетника на 1000 становника	
	Сента	РС	Сента	РС	Сента	РС	Сента	РС	Сента	РС
2010	329	109.961	505	220.619	24,06	7.291	13,67	15,08	20,99	30,26
2011	311	104.394	511	217.703	23,32	7.187	13,34	14,53	21,91	30,29
2012	294	105.066	497	215.658	23,32	7.187	12,61	14,62	21,31	30,01
2013	300	106.683	496	214.095	23,32	7.187	12,86	14,84	21,27	29,79

Извор података:

Агенција за привредне регистре

Напомена:

Број становника за 2010 годину представља процену на дан 30.06, док су подаци за 2011. годину добијени на основу пописа становништва, за 2012. и 2013 годину коришћени су последњи познати подаци о броју становника из 2011. године.

Коментар:

Број привредних друштава на 1.000 становника је скоро стабилан и креће се од 13,67 (2010. године) до 12,86 (2013. године) према подацима Агенције за привредне регистре. Иста ситуација је и када се погледа број предузетника на 1.000 становника, који се кретао од 20,99 (2010. године) до 21,27 (2013. године).

Индикатор бр. 8

ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ИНДИКАТОР: Кретање броја привредних друштава и предузетника

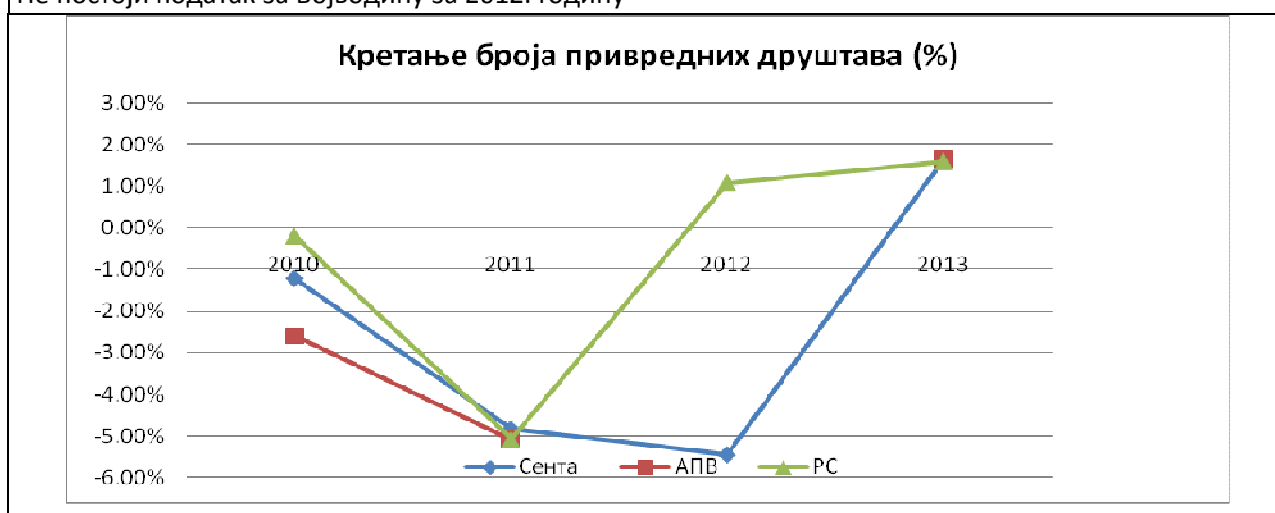
	Број активних привредних друштава			Број новоснованих привредних друштава			Број брисаних/угашених привредних друштава			Кретање броја привредних друштава		
	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС
2010	329	27.779	109.961	34	2.253	9.153	38	2.975	9.366	-4	-722	-213
2011	311	26.371	104.394	20	2.012	8.305	35	3.355	13.596	-15	-1.343	-5.291
2012	294	-	105.066	13	-	8.489	29	-	7.341	-16	-	1.148
2013	300	26.780	106.683	9	608	2.376	4	164	677	5	444	1.699

Извор података:

Агенција за привредне регистре

Напомена:

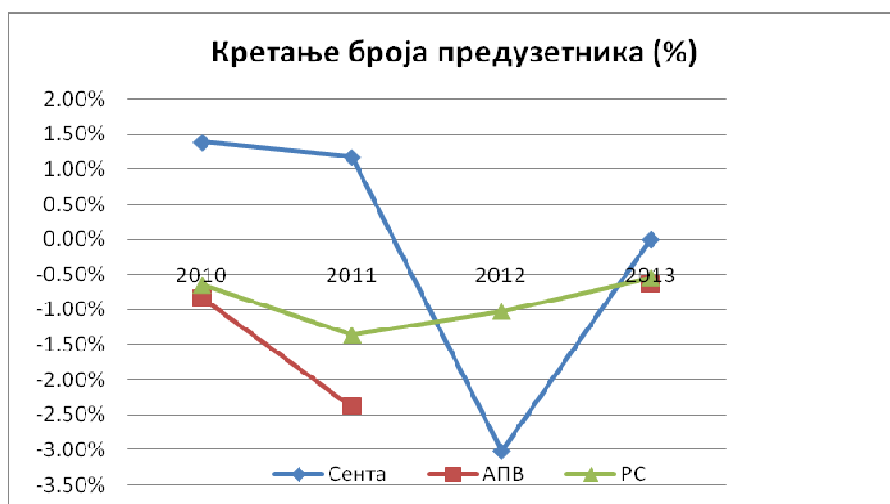
Не постоји податак за Војводину за 2012. годину

Год.	Број активних предузетника			Број новоснованих предузетника			Број брисаних/угашених предузетника			Кретање броја предузетника		
	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС
2010	505	58.049	220.619	94	9.499	35.797	87	9.982	37.229	7	-483	-1.432
2011	511	56.707	217.703	89	8.610	32.360	83	9.959	35.328	6	-1.349	-2.968
2012	497	-	215.658	80	-	30.160	95	-	32.363	-15	-	-2.203
2013	496	55.364	214.095	22	2.174	8.258	22	2.519	9.426	0	-345	-1.168

Извор података:

Агенција за привредне регистре

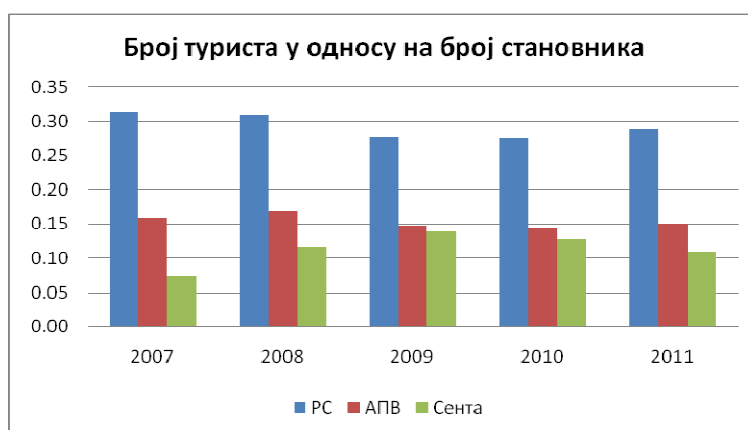
Коментар:

Кретање броја привредних друштава/предузетника мерено је као разлика у броју новооснованих и угашених привредних друштава/предузетника. Утврђено је да оно, посматрано у периоду од 2010. до 2013. године не одступа значајно од кретања на нивоу Војводине и Србије.

Административна јединица	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Република Србија	0,31	0,31	0,28	0,27	0,29
Војводина	0,16	0,17	0,15	0,14	0,15
Сента	0,07	0,12	0,14	0,13	0,11

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци

Коментар:

Број туриста у односу на број становника је у општини Сента 2007. године био далеко испод броја туриста у односу на број становника у Србији и Војводини. У посматраном периоду овај однос бележи раст до 2009. године, а потом благи пад. Премда је он у читавом периоду испод републичког нивоа, у 2009. години се скоро изједначио са нивоом Војводине (0,14 Сента, 0,15 Војводина).

Додатне анализе показују да се у посматраном периоду у општини Сента бележи пораст броја страних туриста, као и броја њихових ноћења (са 5.611 ноћења 2007. године, на 7.242 ноћења 2011. године). Истовремено, опада број домаћих туриста, као и број њихових ноћења (са 4.313 ноћења 2007. године, на 1.646 ноћења 2011. године).

Ипак, евидентан је проблем по питању ограничења у смештајним капацитетима, који се директно одражава на овај индикатор.

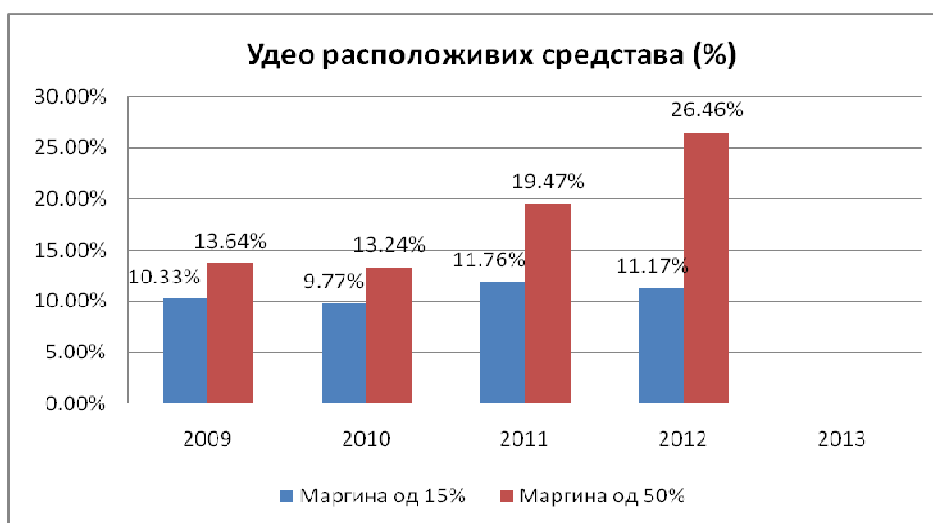
Индикатор бр. 10

ТЕМА: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ
ИНДИКАТОР: Степен задужености општине

Степен задужености општине		2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1	Остварење или процена остварења текућих прихода буџета за посматрану буџетску годину	445.044.000	478.020.000	545.601.000	668.227.000	н.п.
2.1	15 % од (1)	66.756.600	71.703.000	81.840.150	100.234.050	-
2.2	Износ главнице и камате који доспева у посматраној години	20.797.000	25.011.000	17.654.000	25.566.000	26.595.000
2.3	Расположива средства у апсолутном износу (2.1) – (2.2)	45.959.600	46.692.000	64.186.150	74.668.050	-
2.4	Расположива средства у релативном износу - % укупних текућих прихода буџета ((2.3) / (1)) x 100	10,33%	9,77%	11,76%	11,17%	-
3.1	50% од (1)	222.522.000	239.010.000	272.800.500	431.655.950	-
3.2	Укупан износ неизмиреног дугорочног задужења буџета општине за капиталне инвестиционе расходе	161.799.000	175.722.000	166.586.000	157.315.000	н.п.
3.3	Расположива средства у апсолутном износу (3.1) – (3.2)	60.723.000	63.288.000	106.214.500	176.798.500	-
3.4	Расположива средства у релативном износу - % укупних текућих прихода буџета ((3.3) / (1)) x 100	13,64%	13,24%	19,47%	26,46%	-

Извор података:

Завршни рачуни од 2008-2011, Одлуке о буџету од 2012.-2013. године

Коментар:

У посматраном периоду Општина се код капиталних улагања задуживала за асфалтирање локалних путева. Расположиви оквир за будуће задуживање износи око 100 милиона РСД.

Индикатор бр. 11	ТЕМА:	ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ
	ИНДИКАТОР:	Фискални капацитет општине – Остварење изворних прихода (фискалних облика) по глави становника

		2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1	Укупно остварење фискалних облика изворних прихода у 000 РСД	155.632	147.509	168.137	170.024	181.770	190.670
2	Број становника	24.288	24.156	24.060	23.316	23.316	23.316
3	Приход по глави становника у 000 РСД	6,408	6,107	6,988	7,292	7,796	8,178

Извор података:

Завршни рачуни од 2008-2011, Одлуке о буџету од 2012.-2013. године

Напомене:

- Број становника од 2008.-2010. године представља процену на дан 30.06, док су подаци из 2011. године добијени на основу пописа становништва, за 2012. и 2013. годину коришћени су последњи познати подаци о броју становника из 2011. године.
- За 2012. и 2013. годину приказана су планирана средства у буџету Општине, док су за остале године коришћени подаци из завршних рачуна. Завршни рачуни не исказују одовојено самодопринос, па је потребно на терену проверити податке и увећати их за износ оствареног самодоприноса за 2008-2011. У фискалне облике изворних прихода сврстана су следећа конта економске класификације: 71180, 713, 714, 716, 741 (изузев 74115), и 74225.

Коментар:

Највећи део средстава се остварује кроз наплату пореза на зараде, и овај износ варира од 340 милиона РСД/годишње. Значајнији приход се остварује и кроз порез на имовину, накнаде за коришћење шумског и пољопривредног земљишта и накнаде за коришћење простора и грађевинског земљишта, који се креће у износу од 108 мил. РСД/годишње.

У посматраном периоду приход по глави становника у Општини бележи номинални раст.

	у хиљ. дин.			
Намена подстицаја - улагање у:	2010.	2011.	2012.	2013.
подстицање запошљавања	7.686	19.646	8.764	317
кадровске и људске ресурсе		48		
подстицање извоза	9.900			
подстицање производње	64.539	10.340	967	
подстицање пољопривреде	174.812	140.355	265.395	58.367
просторно планирање и високоградњу	40.897	24.278	279.733	10.036
саобраћајну инфраструктуру			68.524	
комуналну инфраструктуру	4.138		9.142	1.402
енергетску инфраструктуру	3.577			
економску инфраструктуру	2.124	3.445	4.000	
другу инфраструктуру		27.374		
здравство			2.293	
образовање, науку, културу и спорт		14.353		
социјална заштита	1.540			
друге намене	242	1.450	65	
УКУПНО:	309.456	241.289	638.883	70.122

Извор података:

Агенција за привредне регистре.

Коментар:

Према намени подстицаји регионалног развоја су у периоду 2010. до 2013. године највећим делом били намењени подстицању пољопривреде (укупно око 639 милиона динара), просторном планирању и високоградњи (укупно око 355 милиона динара), као и саобраћајној инфраструктури (укупно око 69 милиона динара) и подстицању производње (укупно око 76 милиона динара). Посматрајући по годинама, општина Сента је највеће подстицаје регионалном развоју добила у 2012. години (укупно око 639 милиона динара). Посматрајући укупне општинске буџете у посматраним годинама, добијени подстицаји су значајни, тако да су у 2012. години достигли релативни износ од 86,66% од укупног буџета Општине.

Опис/Год	Укупно становништво	Мушко	Женско	Укупни радни контингент	Удео радног контингента у укупном становништву (%)
		од 15 до 64 година старости			
2007.	24.457	8.358	8.130	16.488	67,42%
2008.	24.288	8.286	8.037	16.323	67,21%
2009.	24.156	8.244	7.976	16.220	67,15%
2010.	24.060	8.216	7.960	16.176	67,23%
2011.	23.316	7.832	7.762	15.594	66,88%

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњази

Напомена:

Период 2007-2010 представља процењени број становника са стањем на 30.06, док су подаци за 2011. годину добијени на основу пописа становништва

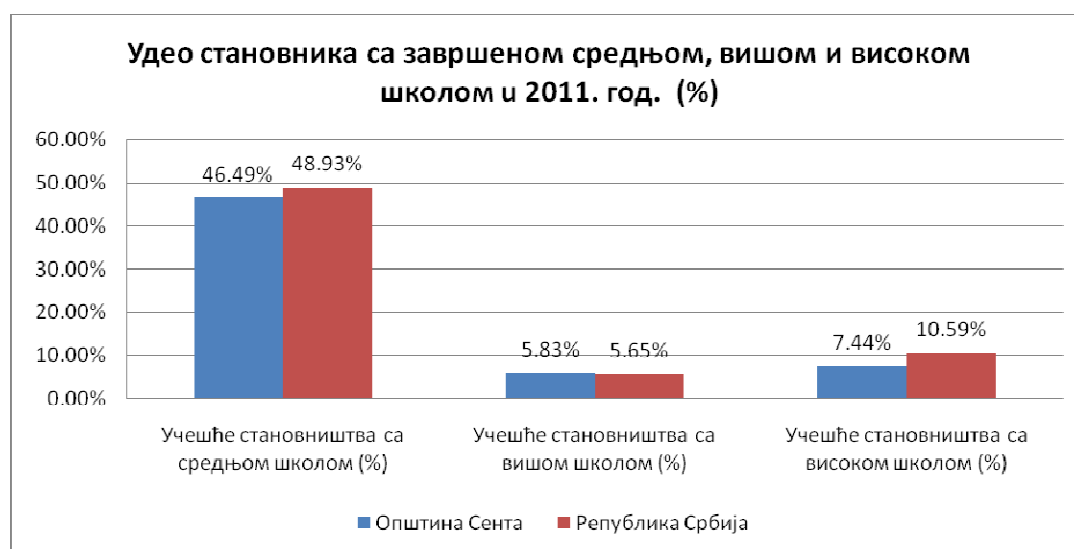
Коментар:

Удео радног контингента у укупном становништву је релативно стабилан и креће се од 67,42% (2008. године) до 66,88% (2009. године). У радном контингенту нешто је виши удео мушког становништва. Број становника је између два пописа смањен са 25.568 на 23.316.

Категорија	Општина Сента		Република Србија	
	2002.	2011.	2002.	2011.
Укупно становништво старије од 15 год.	21.497	20.041	6.321.231	6.161.584
Становништво са средњом школом	8.877	9.317	2.596.348	3.015.092
Становништво са вишом школом	1.037	1.168	285.056	348.335
Становништво са високом школом	958	1.491	411.944	652.234
% становништва са средњом школом	41,29%	46,49%	41,07%	48,93%
% становништва са вишом школом	4,82%	5,83%	4,51%	5,65%
% становништва са високом школом	4,46%	7,44%	6,52%	10,59%

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци

Коментар:

Премда Сента има мањи удео становништва са средњом стручном спремом у односу на Србију, ова разлика је израженија код удела становништва са високом стручном спремом. У категорији удела становништва са високом стручном спремом тај однос је 10,59% наспрам 7,44% у корист Србије према последњем попису.

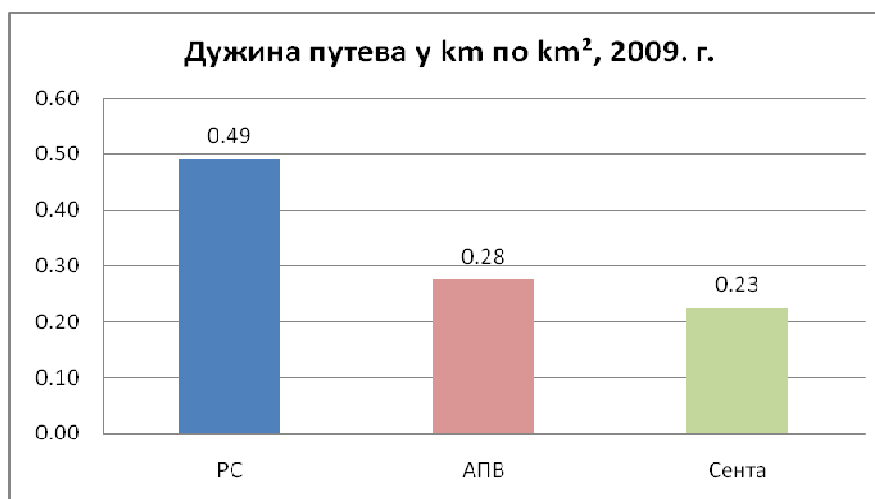
Истовремено, значајно је напоменути да је број становника у свакој од категорија образовања порастао између два пописа, премда је укупан број становника преко 15 година старости опао у општини Сента. Највећи раст бележи се у категорији високо образованих, са 958 на 1.491 високо образованих становника, односно са 4,46% на 7,44%.

Подаци указују на јачање људских ресурса на територији Општине, чему је свакако допринело и отварање нове гимназије за талентоване ученике, којима је ова установа служила као „одскочна даска“ за даље школовање на разним факултетима.

Опис	Дужина путева (у km)	Површина (у km^2)	Дужина путева (у km/km^2)
Република Србија	43.344	88.361	0,49
АП Војводина	5.923	21.506	0,28
Сента	66	293	0,23

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњак, 2010.

Коментар:

По дужини путева по km^2 Сента заостаје за Србијом и нешто мање Војводином. У Сенти је изграђено свега 66 km путева. Магистрални путеви представљају 9 km , а регионални правци 32 km , док су остало локални путеви.

Укупна дужина путева изражена индексом km/km^2 је знатно мања у односу на просек РС. Објашњење лежи у чињеници да се општина Сента не налази директно на линији важних коридора. Поред тога сам град Сента се налази на самој источној граници општине (река Тиса), тако да су прилази (путеви) са те стране ограничени.

Индикатор бр. 16

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА
ИНДИКАТОР: Број становника на један објект друштвених, културних, рекреативних активности

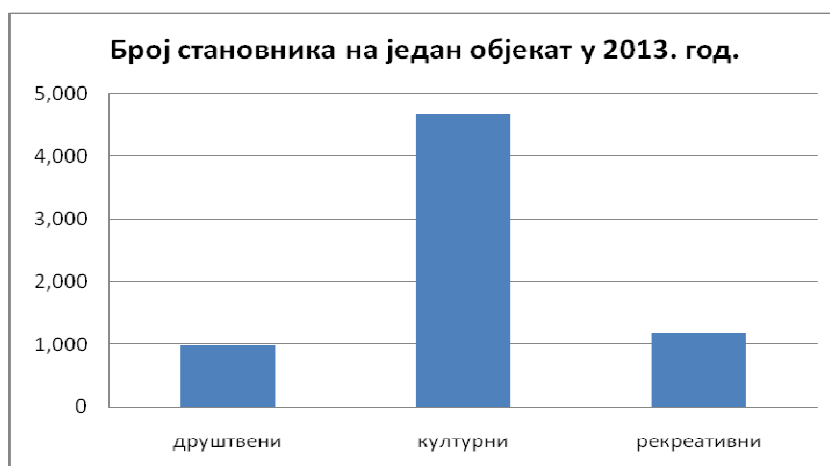
Општина	Укупан број становника	Број друштвених објеката	Број културних објеката	Број објеката за рекреацију	Број становника на један друштвени објекат	Број становника на један објект културе	Број становника на један рекреативни објекат
2013.	23.316	24	5	20	971,50	4.663,20	1.165,80

Извор података

КОЦ "Турзо Лајош", Спортски савез општине Сента, Општинска управа Сента

Напомене:

1. Под друштвеним објектима се сматрају сви објекти у власништву локалне самоуправе у којима су смештени удружења грађана, месне заједнице, политичке партије и др. Под културним објектима су убрајане зграде музеја, позоришта, библиотеке (централна и испостава у Торњошу) и културно-образовног центра. Објекти рекреације су објекти које користе спортске организације и клубови.
2. Укупан број становника је према попису из 2011. године

Коментар:

Нема коментара

Индикатор бр. 17

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА

ИНДИКАТОР: Број становника на једног лекара

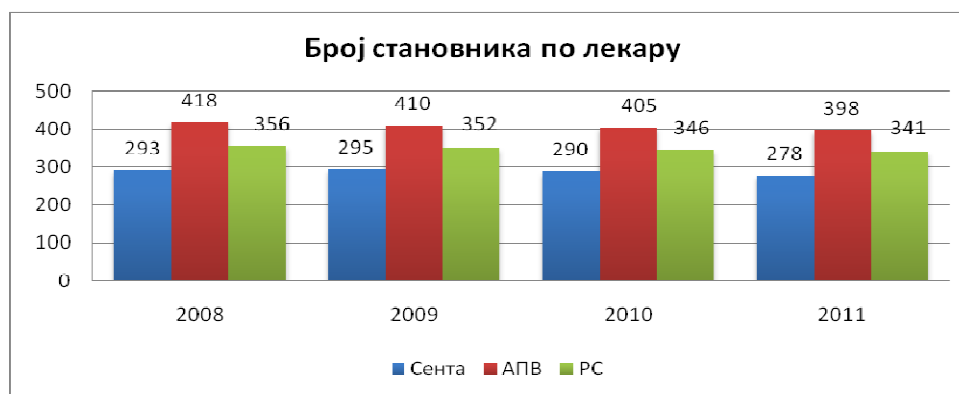
Год.	Укупно становништво			Укупан број лекара			Број становника по лекару		
	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС
2008.	24.288	1.979.389	7.350.222	83	4.735	20.668	293	418	356
2009.	24.156	1.968.356	7.320.807	82	4.804	20.825	295	410	352
2010.	24.060	1.957.585	7.291.436	83	4.832	21.103	290	405	346
2011.	23.316	1.931.809	7.186.862	84	4.859	21.067	278	398	341

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци

Напомена:

Термином лекар нису обухваћени стоматолози и фармацеути.

Коментар:

У периоду од 2008. до 2011. године Сента бележи нижи број становника по 1 лекару, него што је то на нивоу Републике, а нарочито у поређењу са покрајинским нивоом.

Индикатор бр. 18

ТЕМА: СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, КВАЛИТЕТ ЖИВОТА
ИНДИКАТОР: Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву

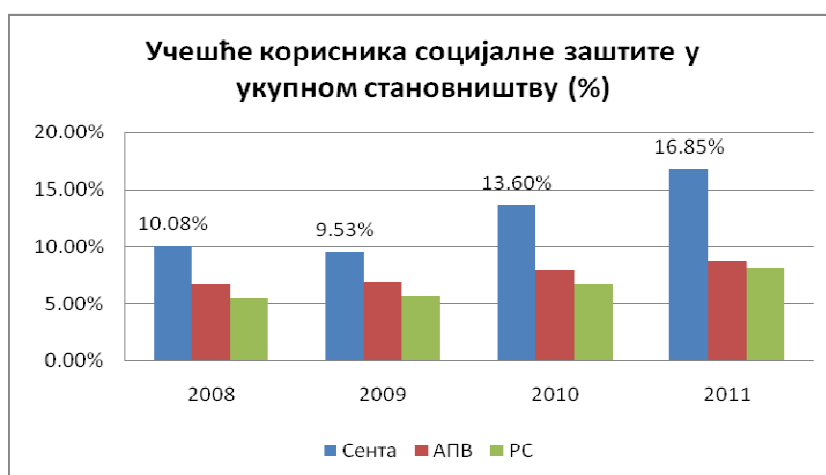
Год.	Укупно становништво			Укупан број корисника социјалне заштите			Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву		
	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС
2008.	24.288	1.979.389	7.350.222	2.449	131.837	400.388	10,08%	6,66%	5,45%
2009.	24.156	1.968.356	7.320.807	2.301	135.112	417.335	9,53%	6,86%	5,70%
2010.	24.060	1.957.585	7.291.436	3.271	155.852	490.060	13,60%	7,96%	6,72%
2011.	23.316	1.931.809	7.186.862	3.929	168.447	584.828	16,85%	8,72%	8,14%

Извор података:

Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаци

Напомена:

Број становника од 2008.-2010. године представља процену на дан 30.06, док су подаци из 2011. године добијени на основу пописа становништва.

Коментар:

Премда Сента на основу вредности бруто домаћег производа по глави становника у односу на републички просек спада у општине I групе и има бруто зараду изнад републичког просека, учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву је више него у Војводини и Србији. Додатно, учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву бележи раст са 10,08% (2008. године) на 16,85% (2011. године).

Објашњење се налази у чињеници да је у међувремену Центар за социјални рад проширио своје услуге, као и да је само мали број радно способног становништва запослен у „добростојећим“ предузећима.

Индикатор бр. 19

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ВОДА
ИНДИКАТОР: Квалитет површинских вода

Водоток	Потез	Квалитет/година				
		2007	2008	2009	2010	2011
Тиса	Падеј	IV	-	III	-	III/IV
Извор података: <i>Хидрометеоролошки годишњак 2007-2011.</i>						
Напомена: Оцена квалитета вода у Србији се не ради на основу ЕВI индекса већ на основу: <ul style="list-style-type: none">- Правилника о опасним материјама у води Сл. Гласник РС бр. 31/82 и 46/91- Уредбе о класификацији вода Службени лист 6/78						
Коментар: Квалитет воде реке Тисе у периоду 2007 -2011. година варира између III и IV класе.						

Индикатор бр. 20

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ВОДА

ИНДИКАТОР: Домаћинства са сигурном водом за пиће

Дом. са сигурном водом за пиће	Број домаћинстава		Број домаћинстава прикључених на водовод		% домаћинстава са сигурном водом за пиће	
	Година	Сента	РС	Сента	РС	Сента
2002.	9.966	2.521.190	н.п.	н.п.	н.п.	н.п.
2011.	9.439	2.497.187	8.859	2.161.182	94%	87%

Извор података:

Институт за јавно здравље, РЗС, ЈКСП Сента и месне заједнице

Напомене:

1. Нема података о броју домаћинстава прикључених на водовод за 2002. годину
2. Подаци о укупном броју домаћинстава узети су из публикације РЗС - Први резултати пописа 2011. год., и прелиминарнарног су карактера

Коментар:

У општини Сента на водовод је прикључено 8.859 домаћинстава према подацима за 2011. годину, што је око 94% укупног броја домаћинстава. То је изнад процента домаћинстава са сигурном водом за пиће у РС који износи 87%. У насељеним местима сеоског типа становништво се снабдева водом искључиво из микроводовода, којих укупно има 23.

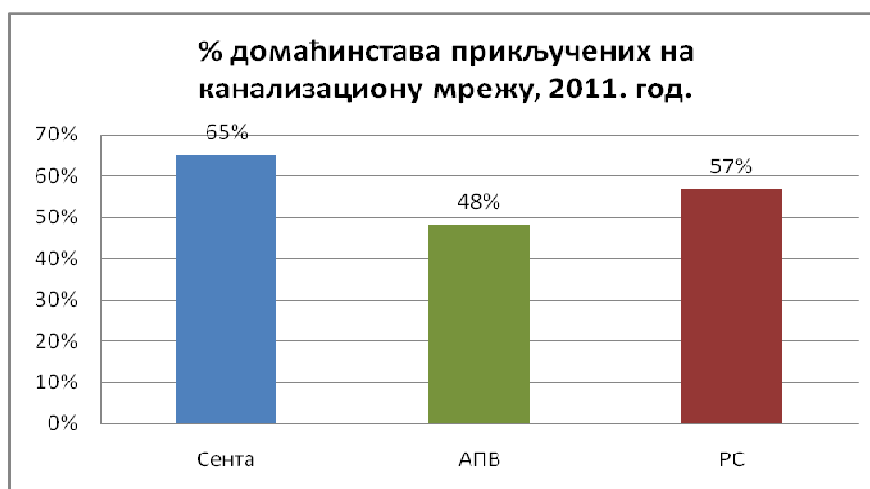
Година	Број домаћинства			Број домаћинства прикључених на канализациону мрежу			% домаћинства прикључених на канализациону мрежу		
	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС	Сента	АПВ	РС
2011.	9.439	697.437	2.497.187	6.146	336.703	1.419.482	65%	48%	57%
2013.	9.439	-	-	6.322	-	-	67%	-	-

Извор података:

1. Републички завод за статистику, „Општине и региони у Републици Србији“, годишњаца
2. ЈКСП Сента

Напомена:

Подаци о укупном броју домаћинства узети су из публикације РЗС: *Први резултати пописа 2011. год.*, и прелиминарног су карактера.

Коментар:

У општини Сента је на канализациону мрежу у 2011. год. било прикључено 6.146 домаћинства, што је представљало око 65% укупног броја домаћинства. Овај проценат је већ тада био већи од оног на нивоу Републике, а нарочито у поређењу са покрајинским нивоом, који је износио 48%.

У општини Сента на канализациону мрежу је закључно са 30.06. 2013. год., прикључено 6.323 домаћинства, што у односу на 2011. годину представља повећање за 2%. Поред овога постоји и 16 прикључака на објекте установа, као и 181 прикључак на индустријске и занатске објекте.

Индикатор бр. 22

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ВАЗДУХ

ИНДИКАТОР: Број дана са лошим квалитетом ваздуха

	2006.	2012.
Број дана са лошим ваздухом	0	244
Извор података: Завод за јавно здравље, Кикинда		
Коментар:		
<p>Квалитет ваздуха се прати месечно.</p> <p>Анализом укупних суспендованих честица,</p> <p>Током 2012. год. извршена је анализа 84 узорка укупних суспендованих честица, од којих је у 53 узорка утврђена повишена дневна концентрација, што представља повишење у две трећине времена мерења. Изведен је закључак да су укупне суспендоване честице биле повишене током две трећине 2012. године.</p> <p>У току 2012. год. узорковано је 366 узорака чађи, од чега је у току 4 дана концентрација чађи била изнад прописаних граница (08.02., 09.02., 11.02., и 10.03.).</p>		

Индикатор бр. 23

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – КОРИШЋЕЊЕ ЗЕМЉИШТА

ИНДИКАТОР: Напуштено и загађено земљиште

	ha	%
Република Србија		
Напуштено земљиште	-	-
Загађено земљиште	-	-
Општина Сента		
Напуштено земљиште	0	0
Загађено земљиште	0	0
Извор података: Општинска Управа		
Коментар:		
У општини Сента не постоји ни напуштено, нити загађено земљиште.		

Индикатор бр.24

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ОТПАД

ИНДИКАТОР: Градски отпад по врсти одлагања

Вредности				
Година	Депонија, <i>t</i>	Спаљен отпад, <i>t</i>	Рециклиран, <i>t</i>	Процена количине отпада која завршава без икаквог управљања, <i>t</i>
2009.				5.368
2010.				8.933
2011.				8.866
2012.				Н.п

Извор података:
ЈКСП Сента и Општинска Управа

Коментар:
У 2012. години, у општини Сента функционисала је једна уређена депонија поред које се налазило још шест дивљих, чија површина је 0,67 *ha*.

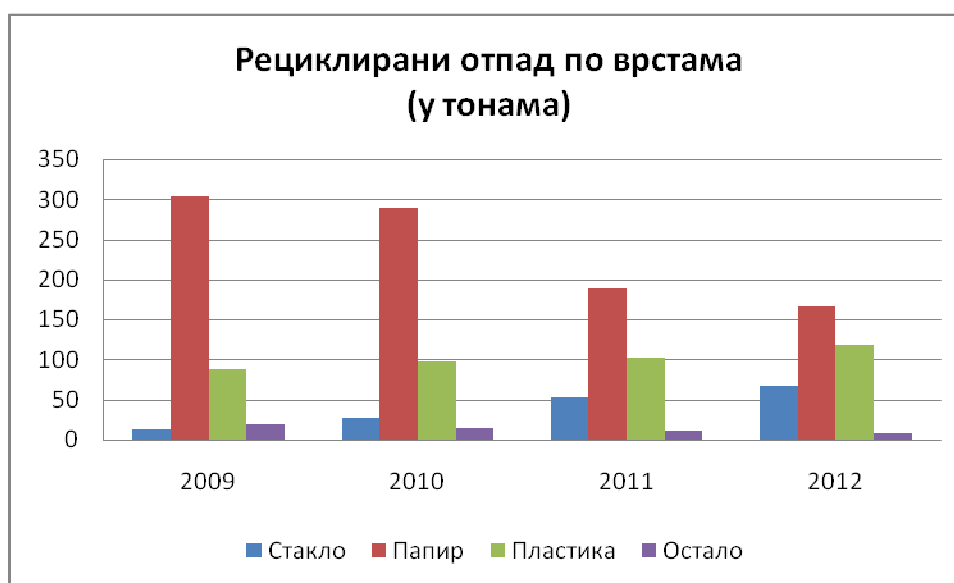
Индикатор бр. 25

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ОТПАД
ИНДИКАТОР: Рециклирани отпад по врстама

	Укупно, t	Стакло, t	Папир, t	Пластика, t	Остало, t
2009.	424,00	13,00	304,00	88,00	19,00
2010.	430,00	27,00	290,00	98,00	15,00
2011.	356,00	53,00	189,00	103,00	11,00
2012.	358,85	67,85	166,00	117,50	7,50
2013.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.

Извор података:

Регионална депонија Суботица, Општинска управа Сента

Коментар:

Повећање рециклираног отпада код стакла и пластике је резултат постављања посебних контејнера за прикупљање тих врста отпада. Економска криза је утицала на квалитет свакодневног живота, тако да грађани Сенте користе папир за ложење током зимског периода, и не бацају га у отпад предвиђен за рециклажу. Из овог разлога је приметна смањена количина рециклираног папирног отпада.

Индикатор бр. 26

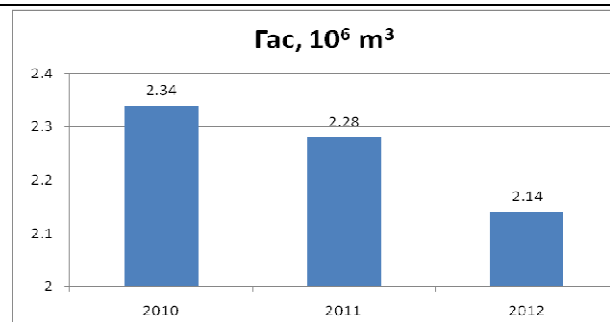
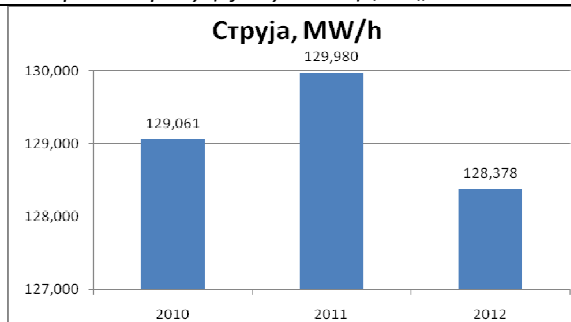
ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ЕНЕРГИЈА

ИНДИКАТОР: Укупна потрошња енергије подељена по врсти горива

Укупна потрошња енергије подељена по врсти горива	Струја, MW/h	Бензин, t	Гас, 10 ⁶ m ³	Нафта, t	Дрво, m ³	Мазут, t
2010. г.	129.061		2,34		-	
2011. г.	129.980		2,28		-	
2012. г.	128.378		2,14		-	

Извор података:

Електродистрибуција Суботица, ЈП „ЕЛГАС“ Сента

Коментар:

За бензин, нафту, дрво и мазут не постоје интегрални и званични подаци.

Индикатор бр. 27

ТЕМА: ЖИВОТНА СРЕДИНА – ГАСОВОД

ИНДИКАТОР: Процент прикључења на гасовод

Локација	Пројекат		изграђено		активно		остало		домаћинства	
	2006.	2012.	2006.	2012.	2006.	2012.	2006.	2012.	2006.	2012.
Сента	100	5	82	0	1.540	1.758	88	127	1.452	1.631

Извор података:

ЈП „ЕЛГАС“ Сента

Коментар:

Дистрибутер природног гаса, ЈП „Елгас“, тренутно има нешто више од 1.630 прикључака (око 20% домаћинства), на територији Општине.

Анекс 2: Закључак о изради СЛОРа

**ЗАПИСНИК СА 02/2013. СЕДНИЦЕ ОПШТИНСКОГ ВЕЋА
ОПШТИНЕ СЕНТА**
одржане дана 29.01.2013. године са почетком у 8,00 часова у Зеленој сали
Скупштине општине Сента

Присутни на седници:

Рудолф Цегледи, председник Општинског већа,
Ференц Борбел, заменик председника општине Сента
Чланови Општинског већа: Виктор Варга, Ђенђи Кормањош Катона, Золтан
Нађ, Драгана Радоњић, Андрађ Кошицки

Седници присуствују по позиву:

Анико Ширкова, председник Скупштине општине Сента,
Ласло Бера, заменик председника Скупштине општине Сента
Карол Кермеци, секретар Скупштине општине Сента
Марија Пастор, начелник Општинске управе,
Едит Шарњаи Рожа, заменик начелника Општинске управе
Јожеф Бобан, саветник председника општине

Записник води: Жолт Барта

На седници постоји кворум за пуноважно одлучивање.

Дневни ред:

12. тачка

Разматрање предлога за доношење Одлуке о покретању израде Стратешког плана развоја општине Сента 2014-2020 са Акционим планом

02-22/2013. ЗАКЉУЧАК 29.01.2013.

1. Одобрава се израда Стратегије развоја општине Сента 2014-2020 са Акционим планом.
2. Сопствено учешће општине Сента ће се обезбедити на терет средстава буџета општине Сента за 2013. годину у укупном износу од 436.000,00 динара, и то за трошкове штампања стратегије и организовања конференције у износу од 100.000,00 динара, док ће 336.000,00 динара бити обезбеђено и правдано преко зарада пројектног тима општине Сента.
3. Чланови тима за израду стратегије ће бити: Арпад Маћко, као координатор пројекта, Агнеш Лашковић, као координатор стратегије и Александра Уторник, као асистент пројекта. Као чланови тима именују се и следећи руководиоци: Ерика Репаш, Марта Фелди, Валерија Туза, Михаљ Короди, Илона Короди, Тибор Ковач, Ливиа Бало, Виктор Фаркаш, Ливиа Копас Месарош, Мариана Кањо, Ана Ленђел, Валериа Барта, Изабела Шухајда.
4. За мониторинг и евалуацију стратегије по усвајању задужује се Канцеларија за локални економски развој Одељења за привреду и финансије Општинске управе општине Сента.
5. Техничку подршку изради Стратегије развоја општине Сента 2014 – 2020 са Акционим планом пружаће Регионални центар за друштвено-економски развој – Банат д.о.о. са седиштем у Зрењанину.
6. Рок за завршетак активности на изради Стратегије је 30. септембар 2013. године.

Записник води:
Жолт Барта

Председник Општинског већа
Рудолф Цегледи, с.р.

Анекс 3: Кратки описи ТОП 10 пројеката

Пројекат - 01														
Стратешки циљ	3.2. ОЧУВАНИ ПРИРОДНИ РЕСУРСИ													
Програм	3.2.2 Санација и рекултивација неуређених локалитета													
Пројекат	3.2.2.5 Уклањање дивљих депонија													
Опис пројекта	„Дивље депоније“ су нелегална одлагалишта смећа, настају непланирано и стихијски и најчешће се формирају дуж путева, у близини насељених места, уз корита река, и то углавном на земљишту које није у приватном власништву. Поред тога што визуелно нарушавају изглед нашег града, „дивље“ депоније превасходно представљају опасност по здравље људи и потенцијални су загађивачи ваздуха, воде и земљишта. Пошто таква места нису ограђена на њима бораве глодари, инсекти и домаће животиње, који су често преносиоци заразе, те су „дивље“ депоније потенцијална опасност по здравље људи.													
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> • Смањити потенцијалну опасност загађења ваздуха, воде и земљишта. • Естетски побољшати околину насеља 													
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Уклањено смеће са дивљих депонија • Смањен ниво ризика од загађења • Побољшан естетски изглед околине града 													
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> • Годишње око 1.500 m³ отпада је однешено у депонију • Годишње очишћено 3-4 велике илегалне депоније 													
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> • Формирање радне групе • Припрема плана уклањања дивљих депонија • Ангажовање ЈКСП • Уклањање отпада са дивљих депонија • Санација очишћених локација • Промоција заштите животне средине од илегалних депонија • Медијска промоција • Мониторинг и извештавање 													
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји одлучност у решавању проблема дивљих депонија • Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 													
Време трајања (почетак-завршетак)	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	14.000.000				Износ и извори финансирања				14.000.000 РСД ЛС					
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> • ЈКСП • НВО сектор • ЛС 													
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји идејно решење и искуство у отклањању дивљих депонија. 													

Пројекат - 02													
Стратешки циљ	3.2. ОЧУВАНИ ПРИРОДНИ РЕСУРСИ												
Програм	3.2.2 Санација и рекултивација неуређених локалитета												
Пројекат	3.2.2.6 Управљање отпадом куповином контејнера за одлагање отпада												
Опис пројекта	Постављањем контејнера у свим насељеним местима општине Сента побољшаће се систем прикупљања отпада. Општина Цента на овај начин планира да унапреди своје стандарде у области заштите животне средине, а пре свега у погледу управљања отпадом. Реализација овог пројекта ће у великој мери допринети стварању предуслова за здравије и чистије животно окружење у општини Сента.												
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> • Смањити потенцијалну опасност загађења ваздуха, воде и земљишта. • Естетски побољшати изглед свих насеља у општини • Подизати ниво комфортности локалног становништва 												
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Уклањено смеће са дивљих депонија • Смањен ниво ризика од загађења • Побољшан естетски изглед околине града 												
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> • 145 ком. набављених контејнера • X m³ мање количине нелегално баченог отпада 												
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> • Припрема плана постављања нових контејнера • Годишњи план постављања контејнера • Спровођење јавне набавке • Испорука контејнера • Ангажовање ЈКСП • Промоција заштите животне средине за сакупљање отпада • Медијска промоција • Мониторинг и извештавање 												
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји одлучност у решавању проблема прикупљања смећа у насељеним местима општине Сента • Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 												
Време трајања (почетак-завршетак)	2014	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	14.000.000			Износ и извори финансирања			14.000.000 РСД ЛС						
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> • ЈКСП • Месне заједнице • ЛС 												
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји идејно решење и искуство у прикупљању смећа. 												

Пројекат - 03														
Стратешки циљ	3.2. ОЧУВАНИ ПРИРОДНИ РЕСУРСИ													
Програм	3.2.3 Пошумљавање и озелењавање јавних површина													
Пројекат	3.2.3.1 Постављање ветрозаштитних појасева													
Опис пројекта	Као битан облик делатности рекултивације и озелењавања који има изузетно практичну функцију, издваја се заштита земљишта од ваздушне ерозије и заштита објеката или насеља од засипања прашином и другим материјалима у зонама дејства јаких ваздушних струја. Ветрозаштитни појасеви од дрвећа овај проблем решавају економично и еколошки. Радови на њиховом постављању подразумевају испитивање руже ветрова као и структуре земљишта и погодност садње оптималних врста садница. Такви појасеви подижу се дуж саобраћајница са бочним ударима ветрова, дуж железничких пруга у околини насеља, на клизиштима и засипима пешчара.													
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> • Смањити ерозију земљишта • Смањити губитак воде, и тако повећати влажност земљишта и ваздуха • Подизати ниво комфортности локалног становништва 													
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Постављена стабла поред земљишта • Смањен ниво прашине • Повећан степен влажности 													
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> • 8.000 комада садница • 32.000 m² нових зелених површина 													
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спровођење јавне набавке за одабир пружаоца услуга • Припрема терена • Засађивање стабала • Одржавање засада • Промоција заштите животне средине за стварање ветрозаштитних појасева • Медијска промоција • Мониторинг и извештавање 													
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји одлучност у решавању заштите од штетних ефеката ветрова • Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 													
Време трајања (почетак-завршетак)	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	6.000.000				Износ и извори финансирања				6.000.000 РСД ЛС					
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> • ЈКСП • НВО сектор • ЛС 													
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји идејно решење и искуство у овој области. 													

Пројекат - 04													
Стратешки циљ	2.3. ПОДИЗАЊЕ КВАЛИТЕТА УСЛУГА У СФЕРИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, КУЛТУРЕ, ОБРАЗОВАЊА И ЗДРАВСТВА												
Програм	2.3.3 Проширење услуга и активности												
Пројекат	2.3.3.11 Кућна нега												
Опис пројекта	Најчешћи проблеми са којима се сусрећу корисници услуга социјалне заштите јесу: сиромаштво, насиље у породици, самоћа и болест. Организовањем службе „Помоћ у кући“ пружа се вишеструка помоћ и подршка корисницима социјалне заштите и омогућава им се достојанствен живот и достојанствена старост.												
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење квалитета и услова живота старим, хендикепираним и оболелим лицима Давање могућности старим и оболелим лицима да остану у сопственом дому (уколико не желе да буду смештени у старачки дом) Помоћ старијим хендикепираним лицима у обављању свакодневних активности Смањење броја несрећних случајева услед повређивања приликом кретања старијих особа којима је кретање отежано Пружање подршке угроженим старијим лицима. 												
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> Помоћ старима у својим домовима Повећан ниво квалитета живота старим особама У већем степену растерећени чланови породица 												
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> 180 корисника услуга 18 геронто домаћица 												
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> Праћење стања корисника и уочавање промена Помоћ кориснику у одржавању личне хигијене и у облачењу Помоћ у одржавању хигијене постеље и стана, хигијене веша, посуђа Здравствене услуге кућне неге Помоћ око набавке намирница и оброка, лекова, плаћања рачуна Дружење, подршка, разговор, информисање, саветовање Загревање и припрема грева Контрола сигурности у кући Медијска промоција Мониторинг и извештавање 												
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> Постоји одлучност у решавању проблема са старим, хендикепираним особама Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 												
Време трајања (почетак-завршетак)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	7.000.000		Износ и извори финансирања		7.000.000 РСД ЛС								
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> Центар за социјални рад НВО сектор ЛС 												
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> Постоји идејно решење и искуство у спровођењу такве врсте пројекта. 												

Пројекат – 05														
Стратешки циљ	1.4. РАЗВОЈ ТУРИЗМА													
Програм	1.4.1 Брендирање манифестације посвећене Сенћанској битци													
Пројекат	1.4.1.1 Сенћанска битка – Празник града Сенте													
Опис пројекта	11.септембра сваке године се оджава велика тродневна манифестација са великим бројем невладиних организација, учесника, посетилаца. Одржава се свечана седница Скупштине, у богатом културно-забавном програму учествују многе невладине организације и две широм познате групе.													
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> • Прославити тај значајан датум за будући Европски мир и сигурност • Појачати локални патриотизам • Подизати културно-уметнички ниво живота 													
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Одржана свечана седница • Одржани концерти • Одржане остале манифестације 													
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> • 3.000 посетилаца • 10 програма удружења – чувара традиција учествује у културном програму 													
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> • Именовање менаџера програма и његових сарадника • Доношење Плана свечаности и финансијског плана • Припремање промо-тивног материјала и слање позивница • Одржавање засада • Постављање позорнице и озвучења • Обезбеђење хигијенских услова • Организовање снабдевања струјом и водом • Контакт са медијама • Чишћење после свечаности • Евауација и извештавање о реализацији 													
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји одлучност у организовању свечаности • Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 													
Време трајања (почетак-завршетак)	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	15.000.000		Износ и извори финансирања				<ul style="list-style-type: none"> • 11.500.000 РСД, ЛС • 3.500.000 РСД, донатори 							
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> • КОЦ „Турзо Лајош“ • НВО сектор • ЛС 													
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> • Постоји искуство у организовању свечаности. 													

Пројекат - 06													
Стратешки циљ	4.1. ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ												
Програм	4.1.1 Комплетирање пројектно-техничке документације за недостајуће инфраструктурне пројекте												
Пројекат	4.1.1.5 Израда главног пројекта за канализацију у МЗ Кертек												
Опис пројекта	Пројекат се састоји од израде главног пројекта за канализацију улица на територији Месне заједнице „Кертек“.												
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> Израдити главни пројекат на 3,7 km канализације 												
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> Израђен главни пројекат 												
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> Главни пројекат за 3,7 km канализацију 												
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> Именовање чланова пројектног тима Доношење Закључка о (су)финансирању пројекта. Спровођење јавне набавке Избор најповољнијег понуђача Испорука главног пројекта Медијска промоција Мониторинг и извештавање 												
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> Постоји одлука о потреби пројектовања канализације Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 												
Време трајања (почетак-завршетак)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
	x	x											
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	2.700.000		Износ и извори финансирања		<ul style="list-style-type: none"> 2.500.000 РСД, ЛС 200.000 РСД донатори 								
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> МЗ „Кертек“ ЛС 												
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> Постоји пројектни задатак 												

Пројекат - 07													
Стратешки циљ	4.1. ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ												
Програм	4.1.1 Комплетирање пројектно-техничке документације за недостајуће инфраструктурне пројекте												
Пројекат	4.1.1.6 Израда главног пројекта за асфалтирање путева у општини Сента												
Опис пројекта	Пројекат се састоји од израде главног пројекта за асфалтирање улица на територији општине Сента												
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> Израдити главни пројекат за асфалтирање улица у општини Сента 												
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> Израђен главни пројекат 												
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> Главни пројекат за 22 km неасфалтираних улица 												
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> Именовање чланова пројектног тима Доношење Закључка о (су)финансирању пројекта. Спровођење јавне набавке Избор најповољнијег понуђача Испорука главног пројекта Медијска промоција Мониторинг и извештавање 												
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> Постоји одлука о потреби пројектовања асфалтних путева Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 												
Време трајања (почетак-завршетак)	2014	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	26.000.000		Износ и извори финансирања			<ul style="list-style-type: none"> 21.000.000 РСД, донартори 5.000.000 РСД, ЛС 							
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> МЗ у Општини ЛС 												
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> Постоји пројектни задатак 												

Пројекат – 08														
Стратешки циљ	4.1. ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ													
Програм	4.1.2 Решен транзитни друмски саобраћај													
Пројекат	4.1.2.2 Бетонирање локалног пута према пољопривредним земљиштима													
Опис пројекта	Пројекат се састоји од бетонирања локалних путева, који воде према пољопривредним земљиштима на територији општине Сента.													
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> Да што више пољопривредних машина користи тај пут у циљу растеређивања друмског саобраћаја у општини Сента 													
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> Израђени путеви према пољопривредним парцелама 													
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> Бетонирани пут на 17 km 													
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> Именовање чланова пројектног тима Спровођење јавне набавке Избор најповољнијег понуђача Изградња деоница пута према годишњем плану Медијска промоција Мониторинг и извештавање 													
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> Постоји одлука о коришћењу наменских средстава за пољопривреду Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 													
Време трајања (почетак-завршетак)	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	26.000.000		Износ и извори финансирања		<ul style="list-style-type: none"> 26.000.000 РСД, ЛС 									
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> МЗ у Општини ЛС 													
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> Не постоји главни пројекат 													

Пројекат – 09														
Стратешки циљ	4.1. ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ													
Програм	4.1.2 Решен транзитни друмски саобраћај													
Пројекат	4.1.2.3 Сређивање локалног пута према пољопривредним земљиштима													
Опис пројекта	Пројекат се састоји од сређивања локалних путева туцаником, који воде према пољопривредним земљиштима на територији општине Сента													
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> Да што више пољопривредних машина користи тај пут у циљу растеређивања друмског саобраћаја у општини Сента 													
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> Изграђени путеви према пољопривредним парцелама 													
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> Сређивање путева IV категорије на 120 km 													
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> Именовање чланова пројектног тима Спровођење јавне набавке Избор најповољнијег понуђача Изградња деоница пута према годишњем плану Медијска промоција Мониторинг и извештавање 													
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> Постоји одлука о коришћењу наменских средстава за пољопривреду Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 													
Време трајања (почетак-завршетак)	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	84.000.000		Износ и извори финансирања		<ul style="list-style-type: none"> 84.000.000 РСД, ЛС 									
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> МЗ у Општини ЛС 													
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> Не постоји главни пројекат 													

Пројекат – 10														
Стратешки циљ	4.1. ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ													
Програм	4.1.4 Доградња недостајуће водовodne и канализационе мреже													
Пројекат	4.1.4.2 Изградња канализације у МЗ Кертек													
Опис пројекта	Пројекат се састоји од изградње канализационе мреже на територији Месне заједнице Кертек, јер само у том делу града недостаје канализациона мрежа на 6 km.													
Циљеви	<ul style="list-style-type: none"> заштита животне средине повећани ниво здравствене сигурности становништва 													
Очекивани резултати	<ul style="list-style-type: none"> Изграђена канализација на 6 km 													
Индикатори	<ul style="list-style-type: none"> 6 km изграђене канализације 													
Пројектне активности	<ul style="list-style-type: none"> Именовање чланова пројектног тима Спровођење јавне набавке Избор најповољнијег понуђача Изградња канализације према годишњем плану Медијска промоција Мониторинг и извештавање 													
Полазне претпоставке	<ul style="list-style-type: none"> Постоји одлука о канализацији Обезбеђена су средства за реализацију пројектних активности 													
Време трајања (почетак-завршетак)	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Процена трошкова/ Вредност пројекта (РСД)	25.000.000		Износ и извори финансирања		<ul style="list-style-type: none"> 20.000.000 РСД, донатори 5.000.000 РСД, ЛС 									
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> МЗ Кертек ЛС 													
Статус пројекта	<ul style="list-style-type: none"> Постоји главни пројекат, али не за целу локацију. 													

Анекс 4: Профил локалне заједнице

Општина: С Е Н Т А					
Општина Сента налази се у североисточном делу Бачке, северном делу Војводине и припада Севернобанатском округу, иако се налази у Бачкој. Граничи се са општином Чока на истоку, где природну границу представља река Тиса. На западу поток Чик представља границу са Бачком Тополом, а на северу према Кањижи и Суботици и на југу према Ади границе су вештачки повучене.					
Адреса општине: Главни трг 1, 24400 Сента					
Телефон: 024/813-574					
Електронска пошта: info@zenta-senta.co.rs					
Веб адреса: www.zenta-senta.co.rs					
Популација (попис из 2011. год.):	Број становника		Национални састав		Насељена места
	23.898		Мађари: 79,09%; Срби: 10,86%; Роми: 2,55%; Остали: 7,5%		5 насеља: Сента , Богараш, Горњи Брег, Киви и Торњош
Буџет Општине (у РСД):	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
	482.534.000,00	459.440.000,00	478.043.684,00	594.250.428,00	737.192.424,00
Величина општине:	Територија			Пољопривредна површина	
	293,4 km ²			26.589 хектара	
Стратешка документација:	<ol style="list-style-type: none"> Развојни план општине Сента 2007-2013. Стратегија развоја спорта у општини Сента 2012-2016. Стратешки план развоја социјалне заштите општине Сента за период 2009-2014. Локални план управљања отпадом у општини Сента 2010-2020. Стратегија за младе општине Сента за период 2010-2014. године Локални план акције за децу (из 2007.) Просторни план општине Сента (из 2008. год.) 				
Инфраструктура:	<p>Магистрални путеви имају дужину од 9 km, регионални 32 km, а локални путеви су у дужини од 25 km. Све категорије путева поседују савремени коловоз. Општина Сента има релативно повољан положај у односу на важније комуникације. Кроз општину пролази регионални пут меридијанског правца Нови Сад - Сента - Сегедин (број 146 и 160) и регионални пут који од запада повезује Сенту са Бачком Тополом, а према истоку се наставља ка Чоки и Кикинди (број 140). Овим путним правцем Сента се на 38 km спаја са међународним путем Е-75. Овај пут, повезује више градских центара различитих нивоа и осталих насеља, северног Баната, средње и северне Бачке и Подунавља. На територији општине Сента налазе се пруге: 1. регионална пруга Суботица - Сента – Чока, 2. локалне пруге Сента - Ада - Бечеј (није у функцији, тако да се користи повремено) и 3. локална пруга Сента - Кањижа (пруга није дуже време у употреби). Река Тиса је укупне дужине 966 km. Својим током пролази Украјину, Словачку, Мађарску и Србију и улива се у реку Дунав на 1.214 km. У Сенти постоји лука на реци Тиси са 1.000.000 тона капацитета У погледу покривености домаћинстава електричном енергијом у Општини, као и у осталим деловима региона, она је релативно висока и креће се на нивоу од 100 %. На територији општине Сента, по неким слободним проценама има око 8.500-9.000 телефонских прикључака.</p>				
Значајни пројекти:	Финансирани од стране Републике Србије (период 2008-данас)				
	Број пројеката	Укупна вредност (РСД)		Период	
	19	46.607.722,55		2008-2013	
	Финансирани од стране АП Војводине (период 2008-данас)				
	Број пројеката	Укупна вредност (РСД)		Период	
	64	1.004.704.513,58		2008-2013	
Финансирани из ЕУ фондова (период 2008-данас)					
Број пројеката	Укупна вредност (РСД)		Период		
10	21.787.598,14		2008-2013		
Братске општине/градови:	<p>Hódmezővásárhely/Мађарска (1968.); Kranj/Словенија (1980.); Gödöllő/Мађарска (1994.); Kristuru Sekujesk (Székelykeresztúr) /Румунија (1995.); Mukačevo (Munkács)/Украјина (1998.); ГО Медијана (Ниш)/Србија (2006.); I. кварт Будимпешта/ Мађарска (2006.); Dabas/Мађарска (2007.); Dunajská Streda (Dunaszerdahely)/Словачка (2007.); Törökszentmiklós/Мађарска (2007.); Tiszafüred/Мађарска (2010.); Dunaszentgyörgy/Мађарска (1999. – братско село Торњош); Csorvás/Мађарска (2000. – братско село Горњи Брег); Kaszaper/Мађарска (2005. – братско село Горњи Брег)</p>				

Израда ове Стратегије финансијски је потпомогнута од стране
Владе аутономне покрајине Војводине